

VASTINELUETTELO (LIITE 37)

LAITILA, MYNÄMÄKI
KOLSA-JUVANSUON TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA

Mynämäen kunnalle aloitusvaiheessa annetut lausunnot: s. 2-11.
Mynämäen kunnalle aloitusvaiheessa jätetyt mielipiteet: s. 12-22.
Mynämäen kunnalle valmisteluvaiheessa annetut lausunnot: s. 23-39.
Mynämäen kunnalle valmisteluvaiheessa jätetyt mielipiteet: s. 40-50.

Laitilan kaupungille aloitusvaiheessa annetut lausunnot: s. 51-61.
Laitilan kaupungille aloitusvaiheessa jätetyt mielipiteet: s. 62-63.
Laitilan kaupungille valmisteluvaiheessa annetut lausunnot: s. 64-78.
Laitilan kaupungille valmisteluvaiheessa jätetyt mielipiteet: s. 79-85.

SWECO FINLAND OY
TIMO RYSÄ, ARKKITEHTI, YKS-530
10.03.2023

LAITILA, MYNÄMÄKI KOLSA-JUVANSUON TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA				
ALOITUSVAIHEEN AIKANA MYNÄMÄEN KUNNALLE ANNETUT LAUSUNNOT (11 KPL) LAUSUNTOAIKA: 08.09.2021 - 15.10.2021.				
Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
1.	Fintraffic Lennonvarmistus Oy, 10.09.2021.	Fintraffacin lennonvarmistus antaa ilmailulain 158 § mukaisia lausuntoja lentoesteistä lentoesteluvan hakemista varten. Lausunnossa otetaan kantaa kohteen mahdollisiin vaikutuksiin lentoturvallisuuteen sekä lentoliikenteen sujuvuuteen ja tarvittaessa rajoitetaan kohteen maksimikorkeutta. Lentoliikenteen sujuvuuden arvioinnissa Fintraffacin lennonvarmistus käyttää yhteistyössä Liikenne- ja viestintäministeriön sekä Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien kanssa sovittuja lausuntoperiaatteita ja tarvittaessa rajoittaa esteiden korkeuksia niiden mukaisesti. ArcGIS -muotoinen paikkatietoaineisto lentoesterajoituksista on ladattavissa Fintraffacin verkkosivustolta osoitteesta Lentoestet Fintraffic Tätä aineistoa käyttämällä voi suunnittelija jo etukäteen arvioida kohteelleen mahdollisesti kohdistuvia korkeusrajoituksia.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
2.	Luonnonvarakeskus, 10.09.2021.	Luonnonvarakeskuksella ei ole lausuttavaa asiaan. Luke dnro 2423/00 04 05/2021	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
3.	Ilmatieteenlaitos, 21.09.2021.	Mynämäen kunnan 8.9.2021 päivätty lausuntopyyntö Kolsa-Juvansuon tuulivoimahankkeen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan: Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
4.	Vehmaan kunta, 30.09.2021.	Vehmaan kunta OTE Kunnanhallitus 27.9.2021 15/2021 297 § Lausuntopyyntö Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan OAS:sta – Mynämäen kunta D/277/11.00.11/2021		
		Ehdotus Koskinen Ari, kunnanjohtaja Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan, että pitää tarkistaa, ettei kahden kilometrin etäisyydellä ole asuinrakennuksia ja että mahdolliset asuinrakennukset ovat asumiskäytössä. Lisäksi tuulivoimapuiston rakentamisesta on lisäksi maksettava täysimääräiset korvaukset maanomistajille. Muilta osin kunnalla ei ole huomautettavaa tai tarkennettavaa ko. hankkeeseen.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Päätös Kunnanjohtaja täydensi ehdotustaan kokouksessa seuraavasti: Varsinais-Suomen maakuntavaltuusto poisti 14.06.2021 § 9, Luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavasta merkinnän "Laajan merkittävän ja yhtenäisen metsävaltaisen vyöhykkeen" sen epäselvien oikeusvaikutusten vuoksi. Osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta asiaa käsittelevät sivut 8 ja 9 pitää korjata maakuntavaltuuston päätöksen mukaiseksi.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on tarkistettu lausunnon perusteella lausunnossa viitatuilta osin aloitusvaiheen jälkeen.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on tarkistettu lausunnon perusteella lausunnossa viitatuilta osin aloitusvaiheen jälkeen.
		Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti ehdotuksen ja kokouksessa tehdyn täydennysehdotuksen.		

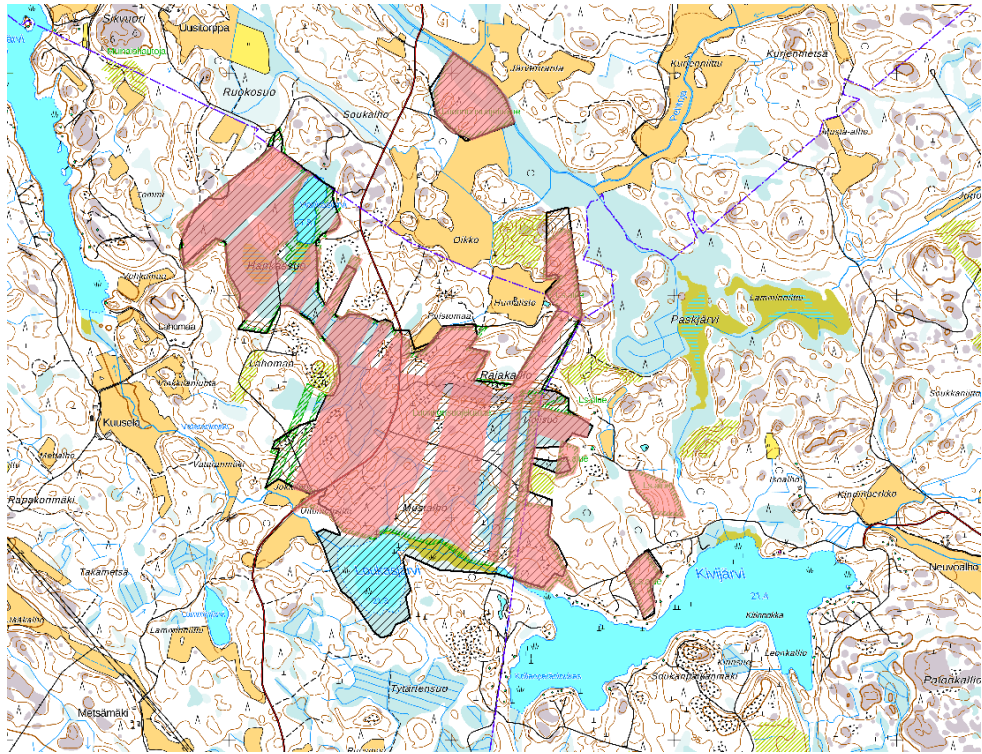
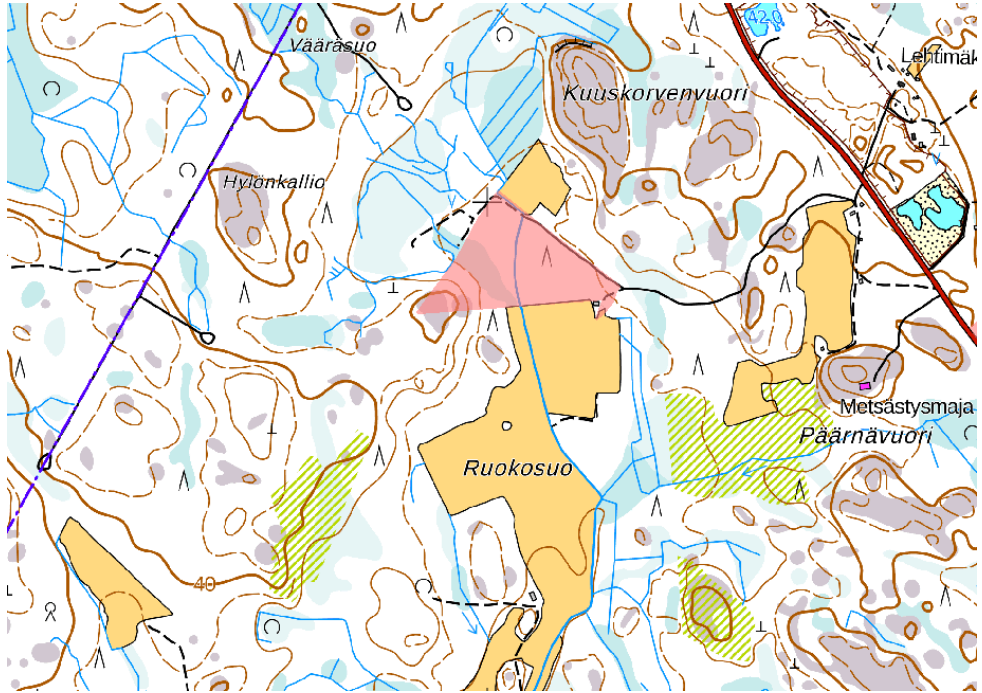
Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
5.	Puolustusvoimat, 2. LRG, 01.10.2021.	Mynämäen kunta on viitteen asiakirjalla pyytänyt Puolustusvoimien lausunnon Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kaavan tarkoituksena on mahdollistaa tuulipuiston rakentaminen Mynämäen kunnan ja Laitilan kaupungin rajalle. Alustavasti tuulipuistoon on suunniteltu sijoitettavan yhteensä kaksitoista tuulivoimalaa, joista seitsemän Mynämäelle ja viisi Laitilaan.	Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta. Muiden voimaloiden sijainti on säilynyt ennallaan valmisteluvaiheen jälkeen.	Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta.
		Yleistä Puolustusvoimien lausunnoista tuulivoimahankkeessa		
		Puolustusvoimat antaa erilliset lausunnot alueidenkäytön suunnittelusta ja tuulivoimahankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä. 2. Logistiikkarykmentti antaa lausunnot kaavasta sekä ympäristövaikutusten arvioinnista. Puolustusvoimien lausunnot tutkavaikutuksien tarkemmasta selvittämistarpeesta ja tuulivoimahankkeiden hyväksyttävyydestä antaa Pääesikunnan operatiivinen osasto (PEOPOS).	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Puolustusvoimien lausunto osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta		
		Puolustusvoimat on osallinen Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavahankkeessa ja lausuu kaavoituksen eri vaiheissa.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Maanpuolustuksen tarpeet tulee huomioida osana terveellistä ja turvallista elinympäristöä koskevaa valtakunnallista alueidenkäyttötavoitetta. Lisäksi maanpuolustuksen kehittämistarpeet ja toimintamahdollisuudet tulee huomioida alueidenkäytön suunnittelussa maankäyttö- ja rakennuslain 4a§ perusteella.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Merkittävin ja laaja-alaisin tuulivoimaloista aiheutuva vaikutus kohdistuu puolustusvoimien aluevalvonnassa käyttämiin sensorijärjestelmiin. Tällä voi olla merkittäviä vaikutuksia puolustusvoimien lakisääteisen alue valvontatehtävän suorittamiselle (Laki puolustusvoimista 551/2007 ja aluevalvontalaki 755/2000).	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Ennen rakentamisen mahdollistavan kaavan hyväksymistä hankkeelle tulee olla Pääesikunnalta myönteinen hyväksyttävyytyslausunto. Jos toteutettavien tuulivoimaloiden koko (suurempi), määrä (enemmän) tai sijoittelu (>100m) poikkeaa niistä tiedoista, joilla Puolustusvoimat (Pääesikunnan operatiivinen osasto) on antanut lausunnon hankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä, tulee hankkeelle saada Pääesikunnalta uusi lausunto hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Tarvittaessa hankkeista tulee tehdä tutkavaikutusten arviointi VTT:llä. Arvion tarkemman tutkaselvityksen tekemisen tarpeesta tekee Pääesikunta (operatiivinen osasto) saatuaan tarvittavat tarkemmat tiedot (tuulivoimaloiden maksimikokonaiskorkeudet, sijoituspaikat (koordinaatit) ja lukumäärät) suunnitelluista tuulivoimaloista. Tutkavaikutusten selvittämisestä vastaa tuulivoimatoimija tai kaavoittaja.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Puolustusvoimat huomauttaa, että osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei ole esitetty tietoa suunniteltavien tuulivoimaloiden korkeudesta. Voimaloiden enimmäiskorkeus on olennainen tieto kaavan vaikutusten arvioinnissa.	Voimaloiden enimmäiskorkeudeksi on tarkentunut aloitusvaiheen jälkeen 300 m maanpinnasta.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
6.	Traficom, 04.10.2021.	Mynämäen kunnanhallitus on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta lausuntoa koskien Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa.		
		Traficom lausuu seuraavaa		
		Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston kaava-alueen eteläosa jää Turun lentoaseman lähestymisalueelle. Alueelle on määritetty korkeusrajoitus lentoliikenteen turvallisuuden varmistamiseksi. Lähestymisalueen rajoitukset on syytä huomioida kaavasuunnittelussa. Tarkempia tietoja korkeusrajoituksesta on saatavissa lentoaseman pitäjältä Finavia Oyj:ltä sekä ilmaliikennepalvelujen tarjoajalta Fintraffic Lennonvarmistus Oy:ltä.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin. Tuulivoimaloiden on monissa tapauksissa todettu vaikuttaneen TV-vastaanoton laatuun maanpäällisissä TV-lähetysverkoissa. Tuulivoimaloilla on vaikutuksia myös matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaaliin laatuun. Tutkajärjestelmä vaatii toimiakseen riittävää etäisyyttä tuulivoimaloihin. Radiolinkin toiminta taas edellyttää täysin esteetöntä aluetta lähettimen ja vastaanottimen välillä.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Sähköisen viestinnän palvelut ovat riippuvaisia radiojärjestelmistä. Siksi on tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloiden sijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan. Jo olemassa olevia TV- ja radiolähetysasemia ja raskaita, 200 - 300 metrin korkuisia mastoja ei voida siirtää. Siksi eri osapuolten tulisi tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, ettei häiriötä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		On suositeltavaa, että tuulivoimahankkeesta vastaavat ovat yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä. Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulisi aina informoida tuulivoimahankkeesta.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
7.	Digita, 07.10.2021.	Abo Wind Oy suunnittelee enintään 12 tuulivoimavoimalasta koostuvan tuulivoimapuiston rakentamista Laitilan kaupungin ja Mynämäen kunnan alueille.	Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjearvot eivät ylity jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2).	Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi.
		Mynämäen kunta on antanut Digita Oy:lle mahdollisuuden antaa kirjallisen lausunnon liittyen Kolsa-Juvansuon tuulivoimahankkeeseen. Digita Oy (jäljempänä Digita) kiittää lausuntomahdollisuudesta ja lausuu seuraavaa:		
		Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni- tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Antenni-tv –lähetyskäyttöä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv-vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv-lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.		
		Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:		
		• hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyskäyttöä aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja	ABO Wind Oy on pyytänyt Digitalta ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä lausunnon tuulivoimapuiston mahdollisista ennakoitavista vaikutuksista alueen antenni-tv-signaaliin tai signaalin vastaanottoon liittyen. ABO Wind Oy:llä on sopimus Digita Oy:n kanssa rakennuttamiensa tuulivoimaloiden aiheuttamien tv-signaalihäiriöiden selvittämisestä ja korjaamisesta. Jos todetut häiriöt johtuvat tuulivoimaloista, ottaa hankkeesta vastaava korjaustoimenpiteet ja -järjestelyt vastatakseen. Näin on toimittu hankevastaavan aiemmin rakentamien tuulivoimapuistojen yhteydessä, joissa tuulivoimaloiden aiheuttamat signaalihäiriöt on saatu korjattua yksinkertaisilla antennimuutoksilla.	ABO Wind Oy on pyytänyt Digitalta ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä lausunnon tuulivoimapuiston mahdollisista ennakoitavista vaikutuksista alueen antenni-tv-signaaliin tai signaalin vastaanottoon liittyen.
		• tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp – HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.	Ks. edellä annettu vastine.	

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyslle aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa.. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv-signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetysaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv- lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeätä, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.	Ks. edellä annettu vastine.	

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
8.	Metsähallitus, 11.10.2021.	Metsähallitus on perehtynyt Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja Kivijärven metsien ja Ristimäen luonnonsuojelualueiden sekä Kivijärven metsien Natura-alueen (FI0200106) vastaavana tahona toteaa seuraavaa:	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Metsähallitus toimii Kivijärven metsien ja Ristimäen luonnonsuojelualueiden sekä Kivijärven Metsät Natura-alueen luonnonsuojelulain (1096/1996 LsL) 65 §:n mukaisena viranomaisena. Näillä perustetuilla suojelualueilla (VN:n asetus Varsinais-Suomen maakunnan luonnonsuojelualueista 214/2014) on luonnonsuojelulain 17 a §:n mukaisesti luontoa muuttava toiminta kielletty. Metsähallitus on lausunut Kolsa-Juvansuon alueen tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta syyskuussa 2021 (MH 6087/2021) hankkeen yhteysviranomaiselle Varsinais-Suomen ELY-keskukselle. YVA-ohjelmassa on listattu kattavasti selvityksiä ja tietolähteitä, joiden avulla saadaan tunnistettua hankkeen vaikutukset sekä alueen merkittävimmät luontoarvot. Tiedot luontoarvoista tarkentuvat lajist selvitysten myötä.		
		Metsähallitus katsoo, että tuulivoiman kasvattaminen on tärkeä osa energiateollisuuden muutosta Suomen tavoitteissa hiilineutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2035 mennessä. Osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on huomioitu asianmukaisesti valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vaatimukset, alueen keskeiset kaavat ja tunnistettu kaavan vaikutusalueen osalliset ja näille on varattu mahdollisuus lausunnon antamiseen.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Kaava-alueella on voimassa Loimaan seudun, Turun seudun kehyskuntien, Turunmaan ja Vakka-Suomen muodostama Varsinais-Suomen maakuntakaava, jonka Ympäristöministeriö on vahvistanut 20.3.2013. Kaava-alueen lounaisosalle sijoittuu Natura-alue Kivijärven metsät, joka on osoitettu maakuntakaavassa suojelualueeksi (S). Metsähallitus muistuttaa, että suojelualueita ja Natura-alueita koskee suunnittelumääräys: "Suunnitelmien ja toimenpiteiden alueella tulee olla luonnonarvoja turvaavia ja edistäviä." Metsähallituksen hallinnoima Kivijärven metsien luonnonsuojelualue/Natura-alue koostuu vanhoista metsistä, pienistä lehtolaikuista ja puustoisista soista. Lajistoon kuuluu liito-orava sekä viitasammakko. Alueen keskeisen osan muodostavat vanhojen metsien laikut, joista arvokkaimmat ovat mukana vanhojen metsien suojeluohjelmassa. Alueen suojelun tavoitteena on säilyttää alueella vallitsevien luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys. Kaavoitus- ja hankealueen sisäpuolella sijaitseva Ristimäen luonnonsuojelualue on pääosin borealisesta luonnonmetsästä koostuva pieni, 4,4 hehtaarin kokoinen suojelualue, jossa esiintyy metsäkanalintujen revierejä. Vaihemaakuntakaavaehdotus osoittaa myös Ristimäen luonnonsuojelualueen suojelualueena (S).	Lausunnossa viitatus näkökulmat ja erityisarvot on huomioitu kaavahankkeen valmistelussa.	Ei toimenpiteitä.
		Tuulivoimaa käsittelevässä vaihemaakuntakaavassa alue on osoitettu suurimmaksi osaksi tuulivoimaloiden alueeksi. Merkinnällä on osoitettu alueet, joille voidaan selvitysten mukaan osoittaa yli 10 tuulivoimalayksikköä. Merkintään liittyy suunnittelumääräys: "Alueen säilyminen tuulivoimatuotannolle soveltuvana alueena tulee turvata kuntakaavoituksella. Kuntakaavoituksen ja alueen muun yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä tulee huomioida vaikutukset elinympäristöön, linnustoon sekä kulttuuriympäristön ja maiseman arvoihin." Tuulivoimahankkeen YVA-menettelyssä laadittavat selvitykset tukevat myös kaavan vaikutusten selvittämistä.	Lausunnossa viitatus näkökulmat ja erityisarvot on huomioitu kaavahankkeen valmistelussa.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		LIITE 1. Kartta Metsähallituksen vastaamista alueista 		
				
		Kivijärven metsät -niminen Natura-alue (FI0200106) kartalla mustalla katkoviivalla, joka vastuutaho Metsähallitus on. Lisäksi Metsähallitus hallinnoi punaisella täyttövärillä olevia alueita Kivijärven metsien luonnonsuojelualue (ylempi kuva) ja Ristimäen luonnonsuojelualue (alempi kuva) (© Maanmittauslaitos 1/MYY/2020, © Metsähallitus 2020).		

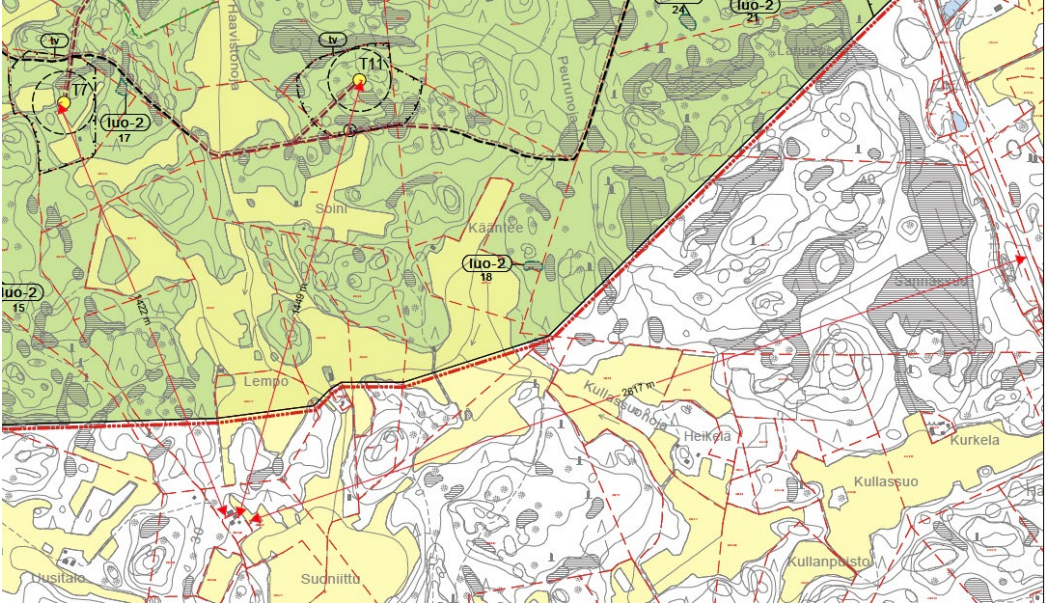
Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
9.	Varsinais-Suomen ELY-keskus, 13.10.2021.	Varsinais-Suomen ELY-keskus pitää kaavahanketta tärkeänä kestävän energian tuotantomahdollisuuksien kehittämiseksi ekologisesti, että sosiaalisesti kestäväällä tavalla.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Hankkeen OAS:ssa esitetyt kaava-alueen yleistiedot, sekä hankkeen ominaispiirteet ja tavoitteet on esitetty selkeästi ja totuudenmukaisella tavalla.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		ELY-keskus toteaa, että kaava-alueen kehittäminen tuulivoiman tarpeiden näkökulmasta on yhteiskunnallisesti ja maakunnallisesti perusteltua, kun ottaa huomioon alueen maankäyttötavoitteet. Kuitenkin hankkeesta mahdollisesti koituvia negatiivisia vaikutuksia melun, välkkeen ja maiseman näkökulmasta tulisi suunnittelun keinoin saada mahdollisimman vähäisiksi.	Lausunnossa viitatus näkökulmat ja erityisarvot on huomioitu kaavahankkeen valmistelussa. Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohje arvot eivät ylity jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2)	Ei toimenpiteitä.
		OAS:ssa on lueteltu laadittavat selvitykset sekä kuvattu vaikutusarvioinnin toteuttaminen. Kaavassa on tarkoitus hyödyntää YVA:ssa laadittuja selvityksiä.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		ELY-keskus viittaa luonnonsuojelun ja muiden toimialojensa osalta YVA-asiassa annettavaan lausuntoon ja toteaa, että yleiskaavoituksessa tulee muutoinkin huomioida YVA-prosessin yhteydessä esitetyt vaikutukset ja seikat.	Lausunnossa viitatus näkökulmat ja erityisarvot on huomioitu kaavahankkeen valmistelussa.	Ei toimenpiteitä.
		ELY-keskus odottaa, että OAS:ssa esitetyt selvitykset on laadittu, jotta hankkeestavoidaan lausua tarkemmin.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
10.	Turun museokeskus, 30.08.2021.	Varsinais-Suomen ELY-keskus on pyytänyt Varsinais-Suomen alueellisen vastuumuseon lausuntoa Kolsa - Juvansuon tuulivoimapuiston YVA-ohjelmasta.		
		Kolsa - Juvansuon alueelle suunnitellaan 12 tuulivoimalaa, joista alustavien suunnitelmien mukaan viisi sijoittuu Laitilan Kolsaan ja seitsemän Mynämäen Juvansuolle. Hankealueen koko on noin 2000 ha. Suunnitellut voimalat ovat napakorkeudeltaan noin 200 m, roottorin halkaisija noin 200 m ja maksimikorkeus 300 m. Voimaloiden teho tulee olemaan 5-10 MW. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan vaihtoehtoja VE0: hanketta ei toteuteta, VE1: Toteutetaan 12 voimalan hanke, voimaloiden meluvaikutus mallinnetaan ja arvioidaan matalammalla lähtömelutasolla kuin VE2, ja VE2: Toteutetaan 11 voimalan hanke (voimala nro 8 jää pois), voimaloiden meluvaikutus mallinnetaan ja arvioidaan korkeammalla lähtömelutasolla kuin VE1.	Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjearvot eivät ylitä jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2).	Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi.
		Alueellinen vastuumuseo arvioi selvitystä kulttuuriympäristön ja -perinnön suojelun osalta.		
		Hankealue on osoitettu aluevarauksena Varsinais-Suomen liiton laatimassa tuulivoimavaihemaa- ja kaavassa (vahvistuspäätös 9.9.2014), joten hanke on maakuntakaavan mukainen. Hankealueelle tai sen läheisyyteen ei sijoitu yleis- tai asemakaavoitettuja alueita eikä muita maankäytön suunnitelmia.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Hankealueen ympärillä sijaitsee useita maisemaa ja rakennettua kulttuuriympäristöä edustavia arvokohteita, mikä lisää maiseman herkkyyttä muutoksille. Tämän vuoksi maisemaa ja rakennettua kulttuuriympäristöä edustaviin arvokohteisiin ja arvoalueisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan tavallista laajemmalla alueella, 10 km säteellä hankealueesta. Itse hankealueella ei sijaitse valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita eikä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Lähimmät valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat Untamala – Kodjala noin 6,5 km hankealueen pohjoispuolella ja Mynämäenlahti noin 5,6 km hankealueen eteläpuolella. Valtakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) kohteita ympäröivillä alueilla ovat Kallelan kylä Uudessakaupungissa, Mynämäen kirkko, Vehmaan kirkko ja pappila, Mynämäellä sijaitseva Karjalan kylä ja kirkko sekä Koukkelan Kauppilan umpipiha Laitilassa. Lähin maakunnallisesti merkittävä rakennetun ympäristön kokonaisuus, Laitilan Koliseva, sijaitsee noin 1,6 km:n etäisyydellä hankealueesta.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Tiedot hankealueen arkeologisesta kulttuuriperinnöstä eivät ole ajantasaiset. Lähin tunnettu kiinteä muinaisjäännös on Vanha Turku-Rauma tie, noin 900 metrin päässä lähimmästä suunnitellusta tuulivoimalasta. Alle kahden kilometrin etäisyydelle lähimmästä tuulivoimalasta sijoittuvat myös Laitilan Lännistön kivikautinen asuinpaikka sekä Oksasen pronssikautinen hautaröykkiö.	Kaavaselistusta tarkistettiin valmisteluvaiheen jälkeen lausunnon perusteella. Kaavaselistukseen lisättiin kohdat 2.7 Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, 2.8 Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009), 2.9 Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, 2.10 Maakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt, 2.11 Kiinteät muinaisjäännökset ja kulttuuriperintökohteet, joissa on esitetty kattavat tiedot kaava-alueelle ja sen ympäristöön sijoittuvia kohteita koskien.	Kaavaselistusta tarkistettiin valmisteluvaiheen jälkeen lausunnon perusteella.
		YVA-ohjelmassa on hyödynnetty valtakunnallisia aineistoja kuten Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) inventointia, Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet aineistoa, sekä niihin liittyvää päivitysinventointia ja Varsinais-Suomen maakuntakaavan aineistoa maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden osalta. Hankealueen läheisyydessä sijaitsee myös paikallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä, jotka tulee huomioida ympäristövaikutuksia selvittäessä. Varsinais-Suomen alueellisella vastuumuseolla on olemassa rakennus- ja maisemahistoriallista inventointiaineistoa, johon voi tutustua Lounaistiedon karttapalvelussa: https://karttapalvelu.lounaistieto.fi?lang=fi&zoomLevel=7&coord=220293.37959878263_6746270.584003201&mapLayers=327+100+default,1299+100+mip:kiinteisto,1228+50+&uuiid=8f8ccafd-401c-47c1-85fba4d16bbd6912&noSavedState=true&showIntro=false Varsinais-Suomen alueellisesta vastuumuseosta voi tarvittaessa kysyä lisätietoja.	Ks. edellä annettu vastine.	Ei toimenpiteitä.
		Hankkeen vaikutukset kulttuuriperintöön ja -ympäristöön selvitetään YVA-selostusvaiheessa, jota varten teetetään mm. havainnekuvat, näkyvyysanalyysit sekä alueen arkeologisen kulttuuriperinnön selvitys, jonka tulee kattaa hankealueen sekä esihistoriallisen että historiallisen ajan arkeologisen kulttuuriperinnön tilanne. Näiden tulevien selvitysten pohjalta tullaan arvioimaan hankkeen vaikutukset ja merkittävyys kulttuuriympäristölle.		

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
11.	Uudenkaupungin kaupungin ympäristöterveydenhuolto, 15.10.2021.	Terveystensuojeluviranomainen toteaa lausuntonaan, että:		
		Elinympäristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (omavalvonta). Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Tuulivoimaloista kantautuvan melun keskiäänitaso sisätiloissa ei saa ylittää asetuksen 545/2015 liitteen 2 taulukon 1 ja taulukon 2 toimenpiderajoja.	Lausunnossa viitatu näkökulmat ja yleisesti sovelletut suunnitteluperiaatteet (mm. melun ja välkkeen ohjearvot) on huomioitu kaavahankkeen valmistelussa esisuunnitteluvaiheesta lähtien. Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjearvot eivät ylity jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2).	Ei toimenpiteitä.
		Tuulivoimapuiston suunnittelussa on otettava huomioon Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016: Tuulivoimarakentamisen suunnittelu.	Ks. edellä annettu vastine.	Ei toimenpiteitä.
		On tärkeää, että suunnitteluvaiheessa tuulivoimamelun mallinnus on luotettavaa, ja tuotantovaiheessa on suositeltavaa seurata toteutuvia äänenpainetasoja sekä lähialueiden asukkaiden kokemuksia.	Hankkeen melu- ja välkevaikutuksia on tarkasteltu asiantuntijatyönä hankkeen esisuunnitteluvaiheesta lähtien.	Ei toimenpiteitä.
		Melun häiritsevyyttä ei voida pitää itsenäisenä terveystaikutuksena, mutta se saattaa voimakkaana ja pitkään jatkuessaan vaikuttaa terveyshaitan syntymiseen mm. unihäiriöiden kautta, mikäli tuulivoimala sijoitetaan hyvin lähelle asutusta. On hyvä tiedostaa, että häiritsevyyden kokemus, huoli, stressi ja muut negatiiviset kokemukset voivat selittää unihäiriöitä ja muita terveys- ja hyvinvointivaikutuksia enemmän kuin mitattu ja mallinnettu äänenpainetaso.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.

**LAITILA, MYNÄMÄKI
KOLSA-JUVANSUON TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA**

**ALOITUSVAIHEEN AIKANA MYNÄMÄEN KUNNALLE JÄTETYT MIELIPITEET (8 KPL)
NÄHTÄVILLÄOLOAIKA: 02.08.2021 - 31.08.2021.**

nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
1.	Osalliset, 27.08.2021.	Lausunto.		
		Haluamme esittää vastalauseemme nyt suunnitteilla olevan Mynämäen kunnan alueelle suunnitellun tuulivoimahankkeen osalta.		
		Vapaa-ajan asuntomme sijaitsee osoitteessa Juvaorvontie 255 Mynämäki eli aivan suunnitellun tuulivoimalan nro 7 kyljessä (n. 1 km asunnostamme) ja olemme aivan varmoja siitä, että tästä tulee olemaan huomattavaa melu- ja näköhaittaa asumisviihtyvyyteemme, kiinteistön jälleenmyyntiarvoon sekä luontoharrastukseemme. Kyseessä on isohko 2 kerroksinen omakotitalo 6000 m2 tontilla. Vietämme tässä asunnossa suurimman osan ajastamme, arviolta noin 5pv/vko eli kyseessä ei ole vain satunnainen mökkeily.	Mielipiteessä viitattu kiinteistö 503-423-3-36 sijoittuu noin 1400 m etäisyydelle lähimmistä voimaloista nro 7 ja 11 ja noin 2600 m etäisyydelle VT8:sta. em. voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjearvot eivät ylitä jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2). 	
		Kiinteistön suurin arvo on ja on aina ollut, (jo 1970-luvulta asti!) nimenomaan luonnonrauha sekä luonnoneläintentarkkailu ja ympäristön hiljaisuus sekä lähimetsien tarjoamat mittaamattoman arvokkaat marjastus- sekä sienestysmaastot. Jos suunniteltu tuulivoimala tulee näin lähelle asutusta, niin kiinteistöllä ei ole enää mitään arvoa jälleenmyynninkään kannalta. Pelkäämme myös monipuolisen ja usean rauhoitetunkin eläimistön kaikkoavan pihapiiristämme sekä lähiympäristöstä. Pihapiirissämme olemme useasti todistaneet liikkuvan mm. Ilveksiä, susia, lukemattomia eri lintulajeja mm. kotkan näimme viimeksi tänään ja nämä vain muutamia mainitaksemme.	Tuulivoimaloiden rakentaminen ei estä alueen virkistyskäyttöä, alueella sienestystä, marjastusta tai metsästystä. Kaava-alueelle osoitettujen aluevarausten, toimintojen ja alueen erityisarvojen yhteensovitukseen, sekä hankkeen mm. hankkeesta aiheutuvien melu- ja välkevaikutusten hallintaan on kiinnitetty erityistä huomiota esisuunnitteluvaiheesta lähtien. Yhteensovitukselta on tehty tiiviissä yhteistyössä tarvittavien viranomaisten, sekä hankkeen valmisteluun osallistuneiden biologisten kanssa.	Ei toimenpiteitä.
		Vaadimme että ainakin tuulivoimala nro 7 ei hyväksyittäisi rakennettavaksi lähellekään nykyistä suunniteltua paikkaa, joka siis sijaitsee liian lähellä asuntoamme. Jos vastustuksesta huolimatta tämä päätettäisiin rakentaa, niin tulemme vaatimaan kiinteistön arvon romahtamisesta n.100.000 euron korvauksen, vaikkakaan mikään summa ei pystykorvaamaan näitä edellä mainittuja haittoja.		
		Toivomme että nämä seikat otetaan vakavasti huomioon ennen kuin hanke toteutetaan.		

nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
2.	Osallinen, 27.08.2021.	Hei! Omistan metsää alueelta johon nyt suunnittelette tuulivoimapuistoa. Vastustan hanketta, koska en halua että se metsä, josta tulevaisuudessa olemme ajatelleet hyötyä ja saada polttopuita vedettäisiin nurin ja todennäköisesti muutettaisiin tieksi ym. Mitä hyötyä siitä olisi perheelleni tulevaisuudessa!!! Eihän sellaista tonttia saisi edes myydyksi. Lisäksi metsään liittyy myös tunnearvoa, koska se on ollut jo isoisälläni ja isäni peri sen häneltä ja minäperin sen isältäni 6 vuotta sitten. Enkä ajattele pelkästään omaa perhettäni. Vaan myös niitä muita mökkiläisiä ja asukkaita jotka alueella asuvat sekä monipuolista elämistä mitä alueella on. Miksi näin iso alue pitää raivata ja raiskata, jos voimaloiden käyttöikä on kuitenkin vain se 10 v.	Osayleiskaavan kaava-alueesta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M) noin 1927 ha eli noin 97,0 % kaava-alueen pinta-alasta. Oletettavaa on, että kaava-alueen metsäalueet säilyvät kaavan voimaantulon jälkeenkin talousmetsänä, johon kohdistuvia metsänhoidollisia toimenpiteitä ohjataan ja luvitetaan kulloinkin voimassa olevan, päivittyvän lainsäädännön pohjalta. Näin ollen jokainen kiinteistönomistaja voi jatkossakin vaikuttaa omalta osaltaan kaava-alueella toteutettujen metsänhoidollisten toimenpiteiden toteutustapaan ja vaikutuksiin. Mielipiteessä ei ole yksilöity viitattua kiinteistöä, mikä estää hankkeen vaikutusten yksityiskohtaisen kommentoinnin ko. kiinteistön näkökulmasta. Tuulivoimaloiden rakentaminen ei estä alueen virkistyskäyttöä, alueella sienestystä, marjastusta tai metsästystä. Tuulivoimaloiden tekninen käyttöikä on kaavan laatijan käytettävissä olevan tiedon perusteella noin 25-30 vuotta.	Ei toimenpiteitä.

nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
3.	Osalliset, 29.08.2021.	Kolsa-Juvansuo Tuulivoimapuisto YVA Hei! Alueen monipuolisena virkistyskäyttäjänä sekä aktiivisena mökkiläisenä haluan tuoda esiin seuraavia asianäkökohtia Kolsa-Juvansuo Tuulivoimapuiston YVA-menettelyyn liittyen: -Ympäristön nykytilan kuvauksesta puuttuvat täysin Vehmaan kunnan puolelle sijaitsevan, alueenlähiympäristöön sijoittuvan, Hankasjärven neljä (4) vapaa-ajan asuntoa sekä alueen länsipuolella sijaitseva Lamminjärvi, pieni erämaajärvi (Laitilan alueella) jossa yksi (1) vapaa-ajan asunto.		
		-Myös valtakunnallisestikin tärkeät lintujärvet Loukasjärvi ja Lamminjärvi ovat jääneet lähes huomioitta.		
		-valtakunnallisesti erittäin arvokkaat Mynämäenlahti ja Louhisaarenlahti sijaitsevat vain reilun viiden (5) kilometrin päässä aiotulta tuulivoima-alueelta. Miten käytännössä voidaan suojella näin tärkeitä alueita mahdollisilta haittavaikutuksilta. Tällä on merkitystä ihan koko Suomen linnustolle.		
		-Alueen vieressä sijaitsee eteläisessä Suomessa jo erittäin harvinaiseksi käyneitä vanhojen metsiensuojelu-alueita, jotka kuuluvat Natura-alueisiin ja joiden eliöstöön kuuluu harvinaisia lajeja; Omin silmin olen saanut todistaa ainakin liito-oravan, suden, ilveksen, metson, kalasääsken, useiden eri kotkien, haukkojen (mm. mehiläishaukka joka lieenee jo harvinainen) , useita pöllölajeja ja lepakoita joita en itsetunnista (niitä asuu ja talvehtii jokaisessa Hankasjärvellä sijaitsevassa mökissä ns. ylisillä tai välikatossa).Lisäksi näköhavaintoja olen tehnyt ainakin Rantasipistä, kurjista ja metsäkanalinnuista, ketusta, lumikosta, viitasammakosta, rantakäärmeistä, sisiliskoista ja viimeisimpänä alueella on tämän kesän aikana useaan otteeseen havaittu haikarapari. Alueella on lisäksi runsaasti peuroja ja hirviä. Miten voidaan varmistaa ettei näiden lajien olemassa oloa tukahduteta sillä eläimethän eivät tunnetusti tunnista suojelualueiden rajoja ja täten eivät voi välttää "kohtaamista" tuulimyllyjen kanssa?	Tuulivoimaloiden rakentaminen ei estä alueen virkistyskäyttöä, alueella sienestystä, marjastusta tai metsästystä. Kaava-alueelle osoitettujen aluevarausten, toimintojen ja alueen erityisarvojen yhteensovitukseen, sekä hankkeen mm. hankkeesta aiheutuvien melu- ja välkevaikutusten hallintaan on kiinnitetty erityistä huomiota esisuunnitteluvaiheesta lähtien. Yhteensovitus on tehty tiiviissä yhteistyössä tarvittavien viranomaisten, sekä hankkeen valmisteluun osallistuneiden biologien kanssa.	
		-En edes kovasti hakemalla löytänyt puolueetonta materiaalia tuulivoimapuistojen vaikutuksesta ihmistenterveyteen. Melu- ja välkevaikutukset ovat Hankasjärven alueella erittäin todennäköisiä koska yhden "myllyn" sijainti on niin läheinen. Eikö koko tuulivoimapuisto-aluetta voisi rakentaa tiiviimmin ja esimerkiksi lähemmäs valtatieä 8 jossa jo muutenkin aiheutuu melua liikenteen takia? Ainakin karttojen perusteella siellä olisi riittävästi tilaakin alueelle?	Lausunnossa viitatu näkökulmat ja yleisesti sovelletut suunnitteluperiaatteet (mm. melun ja välkkeen ohjearvot) on huomioitu kaavahankkeen valmistelussa esisuunnitteluvaiheesta lähtien. Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjearvot eivät ylity jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2).	
		-Miten alueen virkistyskäyttö muuttuu? Täysi mysteeri kaikille. Asianosaiset jotka ovat joskun paikallakäyneet tietävät että alue on "hiljaisuudessaan" varmasti etelä-Suomen viimeisiä "erämaa-laikkuja", juuri rakentamattomuutensa takia. Ihmisen toiminta on verrattain vähäistä ja siitä aiheutuva melu yms.minimaalista. Turhaan emme mökkirannassa totea " että paikka on niin hiljainen että korviin ihan sattuu" Voidaanko taata ettei melua voimaloista tule niin paljon että tämä "täydellinen hiljaisuus" vaarantuu missään muodossa?	Tuulivoimaloiden rakentaminen ei estä alueen virkistyskäyttöä, alueella sienestystä, marjastusta tai metsästystä.	

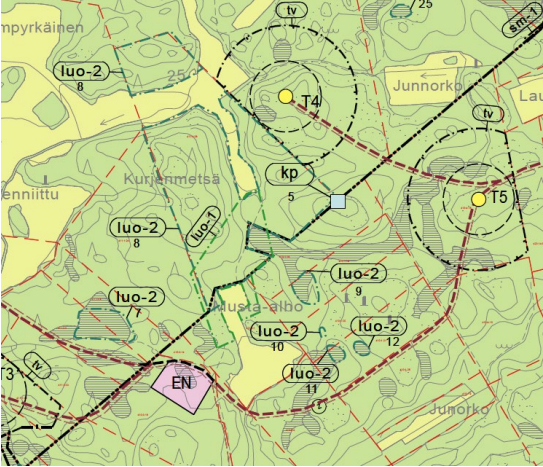
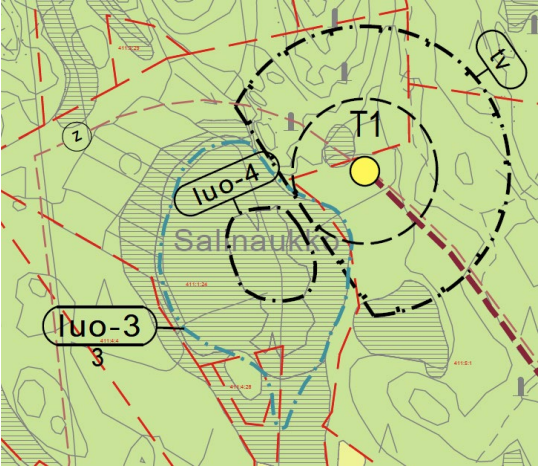
nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		-hankealueen visuaalinen vaikutus "erämaa-luontoon" tulee olemaan paljon merkittävämpi kuin mitä kaava- ja karttakuvat sekä havainnekuvat antavat ymmärtää. Alue on muuten lähes rakentamatonta ja näin ollen muutos nykytilanteeseen on katastrofaalinen. Olisiko molempien kuntien, Laitilan ja Mynämäen, imagonkin kannalta parempi rakentaa tuulivoimapuisto lähemmäs valtatieä 8 ; näin saisivat kunnatkin myös maineellista hyötyä, verotulojen ohella, ympäristöystävällisinä ja vastuullisina toimijoina ?		
		-Onko tuulivoimalan rakentaminen itsessään koko elinkaarta ajatellen "ekoteko" vaiko vain lyhytnäköistä keinottelua tuilla ja maksimaalista voitontavoittelua? Vertaan aihetta mm. julkisuudessa käytävään keskusteluun sähköautojen koko elinkaaren ympäristöystävällisyydestä.		
		-Haluaisin tietää miten toimitaan jos tuulivoimayhtiön ja eri viranomaisten tekemät matemaattiset laskelmat, kartat, mallinnokset, luonnokset ja kaavat yms. eivät konkreettisesti toteutuessaan lunasta niille asetettuja vaatimuksia kaikkien esille tuotujen asioiden näkökulmasta? Jos nyt hiljainen ja täysin luonnonmukainen mökkini tontteineen natura-alueen keskellä muuttuu osaksi "teollisuuspuistoa" kuka korvaa meille aiheutuneen menetyksen? Ja kuka korvaa luonnolle mahdollisesti aiheutuvat menetykset? Tuskin kukaan niitä "myllyjä" purkamaanakaan alkaa vaikka ympäristövaikutusten arvioinneissa jälkikäteen havaittaisiin vakaviakin puutteita?	Tuulivoimalalta ei edellytetä ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen laitoslueen perusteella ympäristölupaa. Sen sijaan tuulivoimalalta voidaan edellyttää ympäristölupaa, mikäli sen toiminnasta saattaa aiheutua lähialueen asukkaalle naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta rasisusta melu- tai välkevaikutuksista johtuen. Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjearvot eivät ylitä jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2), eikä hankkeesta aiheudu naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta rasisusta esim. melu- ja välkevaikutuksista johtuen. Näin ollen hanke ei kaavan laatijan käytettävissä olevan tiedon perusteella myöskään edellytä ympäristölupaa. Mikäli toiminnan harjoittamisesta todettaisiin kuitenkin aiheutuvan edellä kuvatun kaltaista haittaa, on kunnan ympäristöviranomaisella paitsi mahdollisuus, myös velvollisuus puuttua asiaan ja edellyttää tarvittavia toimenpiteitä vaikutusten seurantaan ja hallintaan liittyen. Edellä kuvattujen lähtökohtien vuoksi hankkeesta aiheutuvien vaikutusten huolellinen ennakointi ja käytönaikainen hallinta on myös toiminnan harjoittajan intressi. Tämän vuoksi esim. melu- ja välkevaikutuksia on tarkasteltu tiiviissä yhteistyössä esisuunnitteluvaiheesta lähtien.	Ei toimenpiteitä.
		-Lopuksi haluaisin sanoa ettemme sinällään vastusta tuulivoimaa; nyt vain paikka ja riskit ovat tuottoon nähden liian suuret; jos hävitämme jotain korvaamatonta tulevalta sukupolvelta kuka kantaa vastuun, kukamaksaa korvaukset (toki tuhottuja luonto-arvoja ei rahalla saa enää takaisin) ja miten selitämme jälkipolvillenäin suurenluokan virheen?		

nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
4.	Osallinen, 30.08.2021.	Kolsa-Juvansuon tuulivoiman YVA	Merkitaan tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Kolsan-Juvansuon voimalasta. Ensinnäkin useitten tuuligeneraattorien yhdistelmä ei ole mistään kaunisteluista huolimatta puisto, nimityksellä yritetään vain saada toisenlainen, hyväksyttävämpi suhtautuminen tuulivoimaan. Puisto nimitystä on ruvettukäyttämään muistakin teollisuuteen ja muuhunkin liittyvistä hankkeista. Mielestäni puisto nimityksellä johdetaan ympäristön asukkaita tarkoituksella harhaan. Tuulivoimala käsittääkseni tarvitsee massiivisen ankkuroinninperuskallioon pysyäkseen pystyssä. Rakennelmat ehkä joku joskus joutuu purkamaan, kuka, se jää jälkipolville nähtäväksi”. Tulevaisuutta en pysty ennustamaan, voin kyllä kuvitella, että jos tällainen kansainvälinen, suursijoittajien rahoittama yritys joskus lopettaa toimintansa, sinne maastoon kallioitten päälle jää maanomistajan taijonkun murheeksi kaikki myyntiarvottomat romut ja maahan ankkuroidut betonijalustat, kenen murheeksi, kenties yhteiskunnan. Ovathan yhteiskunnan valitsevat luottamus- ja virkamiehet antaneet hyväksyntänsä kyseiselle hankkeelle.		
		Olisi toisaalta ensiarvoisen tärkeää selvittää mihin ja kenen taskuun tuulisähköstä saatava raha päättyy, koska ”kansa maksaa”, me kuluttajat.!! Myös voimaloista verotuloina kertyvät varat lähtevät lopulta kuluttajan kukkarosta. Tuulisähköstä loppujen lopuksi tulee äärettömän hinnakasta energiaa. Laitteet ja generaattorit toimittaa kansainvälinen yhtiö ulkomailta, suomalaisilla ei ole siihen sananvaltaa.		
		Karmanin pyörteen aiheuttamat terveyshaitat saattavat olla merkittäviä. Infraäänet liittyvät juuri näihin. Myös osuessaan resonanssiin erilaisten rakenteiden kanssa voi olla tuntuvaa haittaa. Roottoreiden ja auringon välinen välkehaittaa sen hetken ajan ulkona silmiä ja näkemistä. Jossain, voimalan rungossa tai roottoreissa, pitää olla myös lentokoneita varten varoitusvalot.		
		Riittää kun voimalat näkyvät kaiken aikaa, korkeutta voi verrata vaikka Eifeltorniin, tai Kuusiston linkkimastoon. Näkyvät tosi kauas. Mitä se onkaan tässä kylällä, kyllä haittaavat Mynämäen kirkonkylässäkin ja Laitilassa. Toivottavasti virkamiehet peruvat ehdotuksensa voimaloista kyseiselle alueelle.		
		Vastustan voimaloita Ehdottomasti		

nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
5.	Osallinen, 31.08.2021.	Kolsa-Juvansuo tuulivoimapuiston osayleiskaava 15.6.2021		
		Rakentamisen vaikutukset asukkaille Kolme suunnitelluista voimaloista (8, 9, 10) sijaitsee alle 1.5 kilometrin päässä Krouvinummentien varrella olevasta loma-asunnostamme (Osoite: Krouvinummentie 231). Yksi voimaloista (8) sijaitsee noin kilometrin päässä vakituisesta asutuksesta (Suolahti). Olen huolissani voimaloiden mahdollisista haittavaikutuksista asuinviihtyvyyteen alueella maisemallisesti, melun ja välkkeen puolesta sekä Krouvinummentielle aiheutuvan lisääntyvän raskaan liikenteen vuoksi. Toiseksi kannan huolta myös alueen luonnolle aiheutuvista haittavaikutuksista, joista osa on peruuttamattomia.	Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjeavrot eivät ylitä jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2).	Ei toimenpiteitä.
		Suunnitellut tuulivoimalat ovat huomattavasti suurempia kuin Suomessa on aiemmin rakennettu, joten suoraa vertailukohdetta haittavaikutusten osalta ei ole olemassa kansallisella tasolla. Lisäksi puistoon on suunniteltu sijoitettavan 12 tuulivoimalaa, joka on suuri määrä alueen kokoon nähden. sillä asutusta ja loma-asutusta on alueen sisällä tai sen välittömässä läheisyydessä. Tuulivoimalat 8, 9 ja 10 ovat liian lähellä vakituista ja loma-asutusta. Niiden kolmen yhteinen vaikutus asuinviihtyvyyteen ja asuntojen arvoon on huolestuttava. Mikäli haittavaikutukset osoittautuvatkin esitettyä suuremmiksi, vaikutuksia on mahdotonta peruuttaa. Asuminen voi muuttua sietämättömäksi, mikäli melu ja välke ovat merkittäviä, sekä asuntojen myynti voi olla hankalaa, ellei mahdotonta.	Ks. edellä annettu vastine. Kaavan laatijan käytettävissä olevan tiedon perusteella kaava-alueelle ei sijoitu ympärivuotista tai loma-asutusta. Kaavakarttaa on tarkistettu Suolahden alueen osalta valmisteluvaiheen jälkeen. Suolahden tilan koko talouskeskus on rajattu kaava-alueen ulkopuolelle.	Ei toimenpiteitä.
		Näkemykseni on, että vaikutukset ympäristöön ja asukkaille olisivat huomattavasti vähäisempiä, jos voimaloiden korkeutta, sekä niiden määrää vähennetään. Erityisesti voimalat 8, 9 ja 10 ovat hyvin lähellä asutusta, joten niiden poistaminen tai ainakin siirtäminen kauemmas Krouvinummentieltä aiheuttaisi vähemmän ongelmia loma- ja vakituiselle asutukselle.	Ks. edellä annettu vastine.	Ei toimenpiteitä.
		Voimaloiden korkeuden ja määrän vähentäminen vaikuttaa melun sekä välkkeen haittojen vähenemiseen, sekä liikennemääriin ja tiestön rakentamistarpeisiin. Mitä suuremmat voimalat ja siivekkeet, sitä laajempia kääntöpaikkoja tarvitaan teiden ympäristössä (eli metsää kaadettava laajalta alueelta) ja sitä suurempaa haittaa niiden siirtäminen aiheuttaa muulle liikenteelle. Rakennusaika on lyhyt, mutta sen vuoksi tarvittavat muutokset ympäristössä ovat pysyviä tai ainakin pitkäaikaisia. Rakentamista perustellaan mm. työllistävällä vaikutuksella, joka kuitenkin on lyhytaikainen verrattuna haittoihin, joiden vaikutukset ovat pysyviä tai pitkäaikaisia. Toiseksi mitään takeita työvoiman rekrytointiin tai edes sopivan työvoiman saantiin alueelta ei ole olemassa.		
		Hankkeen yhtenä positiivisena vaikutuksena alueelle mainitaan tiestölle tehtävät toimenpiteet. Oletettavaa on, että Krouvinummentietä tulee leventää ja vahvistaa, mutta tarve lienee vain kolmen kilometrin pituisella matkalla Mynämäen suunnasta, joten sen vaikutukset eivät koske kovin laajaa väestöä. Metsään rakennettavat huoltotiet palvelevat vain maanomistajia omille metsä- tai peltopalstoilleen kulkemisessa. Luonnosta nauttijoille nyt jo on riittävä määrä teitä, metsäteitä ja polkuja. Jo tällä hetkellä lukuisat metsätiet vähentävät mm. marjastus- ja sienestysalueita, joten lisärakentaminen tulisi rajoittamaan luonnossa liikkumista ja siitä nauttimista entisestään.		
		Vaikutukset ympäristölle Alue on pääosin metsäistä ja soista, lukuun ottamatta joitakin peltoalueita. Se muodostaa melko suuren, rauhallisen erämaatyypisen alueen ilman asutusta. Vastaavia rakentamattomia alueita on Varsinais-Suomessa melko vähän, sillä asutusta on sirotuneena tiiviisti koko maakuntaan. Alueella onkin eläimistöä, jotka vaativat rauhalliset ja laajat elinpiirit, mm. ilves ja merikotka. Myös susia on alueella ja sen reunamilla tavattu aika ajoin. Lintujen kevät- ja syysmuuttoreitit osuvat alueelle Mietoistenlahden kautta.	Hankkeen aikana on kiinnitetty esisuunnitteluvaiheesta lähtien erityistä huomiota kaava-alueelle suunniteltujen toimintojen ja aluevarausten yhteensovitukseen alueelle sijoittuvien erityisarvojen kanssa. Laadittujen selvitysten ja viranomaisilta saadun palautteen perusteella yhteensovituksessa on myöskin onnistuttu. Erityisesti susiin liittyen käytettävissä oleva tieto on tarkentunut kaavahankkeen vireille tulon jälkeen. Kaavaslostusta on tarkistettu ja kaavaslostuksen liitteeksi laadittuja selvityksiä on täydennetty valmisteluvaiheen jälkeen yhteistyössä tarvittavien viranomaisten ja biologien kanssa. Kaavaslostuksen kohtaan 6.12 Vaikutukset muuhun eläimistöön ja ekologiin yhteyksiin on lisätty ajantasainen tieto susireviireihin, laumojen kokoon yms. liittyen. Kaavaslostuksen liitteeksi on laadittu viranomaiskäyttöön tarkoitettu erillisselvitys suden pesintään soveltuvia kohteita koskien.	Kaavaslostusta on tarkistettu ja kaavaslostuksen liitteeksi laadittuja selvityksiä on täydennetty valmisteluvaiheen jälkeen yhteistyössä tarvittavien viranomaisten ja biologien kanssa. Kaavaslostuksen kohtaan 6.12 Vaikutukset muuhun eläimistöön ja ekologiin yhteyksiin on lisätty ajantasainen tieto susireviireihin, laumojen kokoon yms. liittyen.

nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Alueen rakentaminen vaarantaa luonnon tasapainon ja eläimistön elinpiirin, sillä esim. linnut tai muut eläimet eivät voi enää pesiä rakennetuilla alueilla. Melu ja valosaaste myös häiritsevät eläinten luonnollisia elintapoja ja voivat aiheuttaa häiriöitä niiden kehitykseen.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Konkreettiset muutosehdotukset suunnitelmaan seuraavassa preferenssijärjestyksessä Vaihtoehto 1. Tuulipuistoa ei toteuteta Kolsa-Juvansuon alueelle. Mikäli tuulipuisto toteutetaan, tulee se toteuttaa ehdotusta huomattavasti pienemmässä mittakaavassa vähintään vaihtoehdon 2 tapaan. Vaihtoehto 2. Voimalat korkeintaan samaa luokkaa kuin aiemmatkin voimalat Suomessa, eli noin 200 metrin korkuisia, jolloin siivekkeet nousevat 250 metrin korkeuteen. Lisäksi voimalat 8, 9 ja 10 poistetaan suunnitelmasta.	Ks. edellä annettu vastine.	

nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
6.	Osallinen, 31.08.2021.	Mielipide osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta Kohde: Kolsa-Juvansuon tuulivoimahanke		
		Tuulivoimala-alue on suunniteltu liian lähelle asuinkiinteistöäni Laitilan Kolisevassa Ympäristövaikutukset kohdistuvat erityisen voimakkaasti tilaani, koska voimaloita on alustavasti sijoittumassa liian lähelle kiinteistöni rajaa, erityisesti voimalat 4 ja 5 ovat sijoittumassa liian lähelle kiinteistöni rajaa (MRL 116§). Voimala numero neljän etäisyys kiinteistörajastani on alle 200 metriä länsi ja itärajaan, kun sen pitäisi olla rakennusasetuksen mukaan vähintään tuulivoimalan korkeus 300 metriä ja Maankäyttö- ja rakennuslain 116 §:n mukaan riittävä etäisyys merkitsee tuulenottoaluetta 600 metriä kiinteistörajasta. Tuulenottoalue rajoittaisi kiinteistöni käyttöä olennaisesti. Kyse on maanomistajien tasapuolisesta kohtelusta suhteessa omistamaani maa-alueeseen. En ole allekirjoittanut vuokrasopimusta tuulivoimayhtiön kanssa ja kuitenkin sen vaikutukset ulottuisivat rajusti kiinteistölleni, kuten Abo-Wind on minua uhkaillut.	Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Toisin kuin mielipiteessä annetaan ymmärtää, ei Maankäyttö- ja rakennuslaissa tai -asetuksessa aseteta mielipiteessä viitattuja etäisyysvaatimuksia tuulivoimaloille, eikä viitata esim. tuulenottoalueeseen. Mielipiteessä viitatussa Maankäyttö- ja rakennuslain 116 §:ssä todetaan: <i>"116 § Rakennuspaikkaa koskevat vaatimukset Asemakaava-alueella rakennuspaikan sopivuus ratkaistaan asemakaavassa.</i> <i>Rakennuspaikan tulee asemakaava-alueen ulkopuolella olla tarkoitukseen sovelias, rakentamiseen kelvollinen ja riittävän suuri, kuitenkin vähintään 2 000 neliömetriä. Rakennuspaikan soveliaisuutta ja kelpoisuutta harkittaessa on muun muassa otettava huomioon, ettei rakennuspaikalla ole tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa. Lisäksi rakennukset on voitava sijoittaa riittävälle etäisyydelle kiinteistön rajoista, yleisistä teistä ja naapurin maasta.</i> <i>Rakennuksen etäisyydestä asemakaava-alueen ulkopuolella toisen omistamaan tai hallitsemaan maahan ja sillä olevaan rakennukseen säädetään asetuksella."</i> Maankäyttö- ja rakennusasetuksen todetaan rakennusten etäisyyteen liittyen: <i>"57 § Rakennuksen etäisyys</i> <i>Harkittaessa rakennushankkeen sijoittumista ja rakennuspaikan soveltuvuutta on huolehdittava vaarallisista aineista aiheutuvan suuronnettomuusvaaran torjumiseksi riittävistä suojaetäisyyksistä.</i> <i>Palovaarallista rakennusta ei saa sijoittaa 15 metriä lähemmäksi toisen omistamaa tai hallitsemaa maata eikä 20 metriä lähemmäksi rakennusta, joka on toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla.</i> <i>Rakennusta ei saa asemakaava-alueen ulkopuolella ilman asianomaisen suostumusta rakentaa viittä metriä lähemmäksi toisen omistamaa tai hallitsemaa maata eikä kymmentä metriä lähemmäksi rakennusta, joka on toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla, ellei siihen ole erityistä syytä."</i> Linkki Maankäyttö- ja rakennuslakiin: Linkki Maankäyttö- ja rakennusasetukseen: https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990895	Ei toimenpiteitä.

nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Sähkölínjat pitää merkitä kaavaan ja ne eivät saa sijoittua kiinteistöille, joilla ei ole vuokrasopimusta tuulivoimayhtiön kanssa. MRL39§ 4 mom. mukaan tuulivoimalat kaikkienensa ja erityisesti voimalat 1, 4, 5 ja 8 aiheuttavat kohtuutonta haittaa kiinteistöilleni 400-411-4-28 ja 503-410-5-1. Kiinteistöjeni arvonlasku olisi suuri huomattavan maisema-, välke- ja meluhaitan takia sekä erityisen läheisyyden takia vaikuttaisi rakennusoikeuteeni. Erityinen vaikutus sillä olisi rakennusoikeuteeni Salinaukon tontilleni ja Musta-alhon kiinteistölleni. On epäselvää tulisiko voimaan rakennuskielto ja miten se kohdistuisi kiinteistöihini? Mielestäni rakennuskielto ei voi kohdistua kiinteistölle, jolla ei ole vuokrasopimusta tuulivoimayhtiön kanssa. Jäävaaran takia erityisesti voimalan neljä sijoitus ei ole turvallinen käytössä olevaan tieyhteyteen nähden (MRL 39 § 2 mom. kohta 5).	Lausunnossa viitatus näkökulmat on huomioitu kaavahankkeen valmistelussa. Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjearvot eivät ylitä jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2). Mielipiteessä viitatus kiinteistöt 400-411-4-28 ja 503-423-3-15 ovat entuudestaan maa- ja metsätalouskäytössä. Kaavan laatijan käytössä olevan tiedon perusteella ko. kiinteistöille ei sijoitu luvitettuja rakennuksia tai rakennelmia. Osayleiskaavalla ei vaikuteta ko. kiinteistöjen hyödynnettävyyteen maa- ja metsätalouskäytössä. Mikäli Salinaukon tontilla viitataan kiinteistön 400-411-4-28 Salinaukolle sijoittuvaa osaa, kyse ei tontista, jolla tarkoitetaan rakennuspaikkaa, johon liittyy rakennusoikeus. Mielipiteessä viitatus kiinteistöt sijoittuvat osayleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi osoitetulle alueelle (M). Alue on varattu pääasiassa metsätaloutta varten. Alueelle saa sijoittaa tuulivoimaloita niille erikseen osoitetuille alueille, sekä niitä varten huoltoteitä, kokoonpanoalueita ja teknisiä verkostoja. Alueella sallitaan maa- ja metsätalouden harjoittamista palveleva rakentaminen. Maankäyttö- ja rakennuslain 16.3 § nojalla alue määrätään suunnittelutarvealueeksi. Suunnittelutarveharkintavelvoite ei koske tuulivoimarakentamista. Mielipiteessä viitatus kiinteistöjen alueelle ei ole osoitettu osayleiskaavassa tuulivoimarakentamiseen liittyviä aluevarauksia (tv), huoltotiestöä, eikä siirtojohtoja.	Ei toimenpiteitä.
		 		
		Maankäyttö- ja rakennuslain 39§ 2 mom. 8 kohta edellyttää luonnonarvojen huomioon ottamista ja erityisesti Yli-Peren tilan moninaisen eliölajiston vaaliminen vaatii riittävää etäisyyttä voimaloihin. Yli-Peren tilan alueella pesii useita eri pöllölajeja: hiiripöllö, viirupöllö, varpuspöllö, lehtopöllö, helmipöllö ja sarvipöllö. Kanahaukalla on reviiri Kurjenmetsässä, joka sijaitsee aivan keskellä tuulivoimaloita ja niiden välittömässä läheisyydessä. Mehiläishaukka pesii alueella. Alueella saalistaa maakotka ja mahdollisesti pesiikin. Alueen kasvilajisto on runsasta ja hyönteislajisto vanhojen metsien lajistoa. Kurjenmetsä ja Yli-Peren tilan metsät ovat maakunnallisesti merkittäviä erämaa-alueita. Koko ekosysteemi kärsisi alueelle sijoittuvasta tuulivoimasta. Metsästysharrastus olisi erityisesti vaaravyöhykkeessä melu- ja välkehaitan takia. Näiden seikkojen huomioon ottaminen vaatii tuulivoimahankkeen etenemisen pysäyttämistä.	Hankkeen aikana on kiinnitetty esisuunnitteluvaiheesta lähtien erityistä huomiota kaava-alueelle suunniteltujen toimintojen ja aluevarausten yhteensovitukseen alueelle sijoittuvien erityisarvojen kanssa. Laadittujen selvitysten ja viranomaisilta saadun palautteen perusteella yhteensovituksessa on myöskin onnistuttu.	Ei toimenpiteitä.

nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
7.	Osalliset, 31.08.2021.	Asia: Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuisto		
		Omistamamme tila Rantala II 503-423-3-15 sijaitsee Kivikylässä alueella, johon ollaan suunnittelemassa tuulivoimapuistoa. Tilalla sijaitsee pieni jalaksilla oleva vapaa-ajan rakennus. Olemme ostaneet puuta kasvavan metsätilan luonnossa liikkumista varten. Se on myös paikallisen metsästysyhdistyksen käytettävissä.	Mielipiteessä viitattu kiinteistö 503-423-3-15 on entuudestaan maa- ja metsätalouskäytössä. Kiinteistöille ei sijoitu Mynämäen kunnan rakennusrekisterin ja rakennustarkastajalta saadun tiedon perusteella luvitettuja rakennuksia tai rakennelmia, kuten mielipiteessä annetaan ymmärtää. Tuulivoimaloiden rakentaminen ei estä alueella tapahtuvaa virkistyskäyttöä, sienestystä, marjastusta tai metsästystä. Metsästyslain 2§ mukaan metsästysoikeus on maanomistajalla, joka päättää, mitä metsästysoikeudellaan tekee.	Ei toimenpiteitä.
		Vastustamme kyseistä hanketta, emme aio solmia sopimusta rakentamista suunnittelevan yhtiön kanssa. Suunnitellut voimalat numerot 8 ja 9 ovat lähimpänä tilaamme. Eikä muidenkaan voimaloiden lopullinen sijainti ole välttämättä tarkkaan määritelty.	Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan.	Ei toimenpiteitä.
		Alue on kaiken kaikkiaan liian pieni tuulipuistolle, lähellä on kiinteää asutusta sekä muitakin vapaa-ajan tontteja, eikä Mynämäen keskustakaan ole kaukana. Tiestön sekä tuulimyllyjen rakentaminen alueelle aiheuttaa maanomistajille suurta haittaa. Aluetta ei enää pysty hyödyntämään metsästykseseen tai muuhun virkistyskäyttöön. Ja tontin myynti alueelta vaikeutuu. Tuulimyllyjen äänet ja välkkeet haittaavat alueella ja lähistöllä olemista sekä ihmisiä että eläimiä. Sieltä katoavat hirvieläimet, korpit, metsot ja teeret ja liito-oravat.	Kaava-alueelle ei sijoitu ympärivuotista tai vapaa-ajan asutusta. Kaava-alueen ulkopuolelle sijoittuvat ympärivuotista ja vapaa-ajan asutusta palvelevat kiinteistöt on huomioitu kaavan valmistelussa esisuunnitteluvaiheesta lähtien. Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjearvot eivät ylity jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2).	Ei toimenpiteitä.

nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
8.	Osallinen, 01.09.2021.	Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuisto, Laitila ja Mynämäki ympäristövaikutustenarvointiohjelma	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		En löytänyt selvityksestä arvioita miten tuulivoimapuisto voisi vaikuttaa lähellä olevien kiinteistöjen arvoon. Vastaavan kokoisista laitoksista ei Suomessa ole vielä dataa eikä varsinkaan näinkään tiheästi asutulla alueella. Alue on viihtyisä, mutta muita vetovoimatekijäitä alueella on vähän. Voi siis olettaa, että tuulivoimapuisto entisestään hankaloittaa alueen kiinnostavuutta, kun vastaavia kiinteistöjä on tarjolla ilman tuulivoimalaa muualla.	Yksittäisen kaavahankkeen mahdollisia vaikutuksia kiinteistöjen arvoon on erittäin vaikeaa määritellä tai ennustaa. Kaavan laatijan käytettävissä olevan tiedon perusteella ilmeisesti ainoan Suomessa laaditun selvityksen perusteella tuulivoimaloilla ei ole vaikutusta tuulivoimaloiden läheisyyteen sijoittuvien kiinteistöjen arvoon. Selvitykseen voi tutustua tarkemmin alla olevan linkin kautta: https://tuulivoimayhdistys.fi/ajankohtaista/tutkimukset-ja-julkaisut/taloustutkimus-ja-fcg-tuulivoimalat-eivat-vaikuta-asuinkiinteistöjen-hintoihin	Ei toimenpiteitä.
		Tarkalleen ottaen toivoisin näkeväni laskelman jossa käydään läpi euromääräisinä arvioit tuulivoimapuiston vaikutuksista kunnalle ja kiinteistöjen omistajille	Kunnan voivat hyötyä tuulivoimahankkeista suoraan ja epäsuorasti mm. työpaikkojen, työvoiman kysynnän, kiinteistöveron, yhteisöveron ja maankäyttökorvausten muodossa. Hyötyihin voi tutustua yksityiskohtaisemmin alla olevan linkin kautta: https://tuulivoimayhdistys.fi/tietoa-tuulivoimasta-2/tietoa-tuulivoimasta/tuulivoiman-vaikutukset/tuulivoiman-yhteiskuntavaikutukset/vaikutukset-kuntatalouteen	Ei toimenpiteitä.

LAITILA, MYNÄMÄKI KOLSA-JUVANSUON TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA				
VALMISTELUVAIHEEN AIKANA MYNÄMÄEN KUNNALLE ANNETUT LAUSUNNOT (10 KPL). LAUSUNTOAIKA: 29.08.2022 - 27.09.2022 (ELY-KESKUS 29.08.2022 - 11.10.2022)				
Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
1.	Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos, 14.09.2022.	Varsinais- Suomen aluepelastuslaitoksen pelastusviranomaisella on ollut käytössä kaava- aineisto (osayleiskaavan selostus ja osayleiskaavakartta, päivätty 17.8.2022), jonka perusteella lausunto annetaan.		
		Varsinais- Suomen aluepelastuslaitoksen pelastusviranomainen toteaa lausunnossaan:		
		Pelastustoiminta tulee olla mahdollista kaava-alueella tulipalon tai muun onnettomuuden sattuessa.	Kaava-alueen huoltoteiden mitoitus ja toteutustapa ratkaistaan alueen yksityiskohtaisemman suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä.	Ei toimenpiteitä.
		V-S pelastuslaitoksen ajoneuvojen ominaisuudet ja vaatimukset ajoreiteiltä on selvitetty pelastustieohjeessa. https://www.vspelastus.fi/sites/default/files/atoms/files/pelastustieohje_0.pdf	Merkittään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Tuulimyllyt tulisi numeroida tai niille on annettava osoitteet.	Voimalaitokset on numeroitu kaavaluonnoksessa. Voimalaitoksille mahdollisesti annettavia osoitteita ei osoiteta kaavalla. Osoitteet annetaan rakennusluvituksen yhteydessä.	Ei toimenpiteitä.
		Kaavoituksen pohjalta suoritettavassa kunnallistekniikan suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava pelastuslaitoksen edellyttämät vesitarpeet. Sammutusvesitarpeesta on laadittu sammutusvesisuunnitelma yhteistyössä alueen kuntien ja vesihuoltolaitosten kanssa. Suunnittelualue mahdollistaa myös luonnonvesilähteiden toteuttamisen, mikä tarkoittaa aluevarauksen sopimista kaavaan.	Kaava-alueelle ei toteuteta tuulivoimahanketta varten vesihuoltoverkostoa, joten sammutusvesien ottopaikoista tulee sopia osapuolten kesken erikseen ilman kaavassa osoitettavia ottopisteitä tai aluevarauksia.	Ei toimenpiteitä.
		Lausunnossa sovelletut lait ja säädökset: Pelastuslaki 379/2011		

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
2.	Puolustusvoimat, 2. Logistiikkarykmentti, 14.09.2022.	Mynämäen kunta on 1. viiteasiakirjalla pyytänyt Puolustusvoimien lausunnon Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan luonnoksesta. Yleiskaava liittyy Laitilan kaupungin ja Mynämäen kunnan alueelle sijoittuvaan tuulivoimahankkeeseen, jossa koko hankealueelle suunnitellaan yhteensä kahdentoista uuden tuulivoimalan rakentamista. Mynämäen kunnan alueelle kaavoituksella on tarkoitus mahdollistaa enintään seitsemän tuulivoimalan rakentaminen. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä.		
		Yleistä Puolustusvoimien lausunnoista tuulivoimahankkeessa		
		Puolustusvoimat antaa erilliset lausunnot alueidenkäytön suunnittelusta ja tuulivoimahankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä. Logistiikkarykmentit antavat Puolustusvoimien lausunnot kaavoista sekä ympäristövaikutusten arvioinnista. Pääesikunnan operatiivinen osasto (PE OPOS) antaa tuulivoimatoimijoille Puolustusvoimien lausunnot sensorivaikutusten tarkemmasta selvittämistarpeesta ja tuulivoimahankkeiden hyväksyttävyydestä.		
		Puolustusvoimien lausunto kaavaluonnoksesta		
		Puolustusvoimilla ei ole huomautettavaa kaavaluonnokseen edellyttäen, että kaavassa esitetyt tuulivoimaloiden ohjeelliset sijainnit ovat yhdenmukaiset niiden tietojen kanssa, joiden perusteella Pääesikunta on antanut hankkeelle myönteisen hyväksyttävyyslausunnon.	Merkitään tiedoksi. ABO Wind Oy:ltä saadun tiedon perusteella Pääesikunta on antanut myönteisen hyväksyttävyyslausuntonsa kaavakartalla osoitettujen voimalasijaintien perusteella.	Ei toimenpiteitä.
		Jos hankkeessa toteutettavien tuulivoimaloiden lukumäärä on suurempi, tuulivoimalat ovat yli 10 metriä korkeampia tai sijoittelu poikkeaa yli 100 metriä hyväksyttävyyslausunnon mukaisista tiedoista, Pääesikunnalta tulee saada uusi lausunto hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista.	Merkitään tiedoksi. Ks. edellä annettu vastine.	Ei toimenpiteitä.
		Edellä mainittua pienemmistä muutoksista pyydetään tiedottamaan Pääesikunnan operatiivista osastoa.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
3.	Vehmaan kunta, 22.09.2022.	Vehmaan kunnanhallitus, 19.9.2022 253 § Lausunnon antaminen Mynämäki/Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavasta, D/301/11.01.01.02/2022.		
		Ehdotus Vehmaan kunta haluaa lausunnossaan kiinnittää huomiota siihen, että kaavaehdotuksessa tulee tarkistaa se, ovatko kaikki kaavaehdotukseen merkittyjen kiinteistöjen käyttötarkoitus oikea; kaavaehdotuksessa on mm. mahdollisesti merkitty vapaa-ajanasuntoja vakituiksi asunnoiksi. Muilta osin kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa ko. kaavaehdotukseen.	Kaavahanke on valmisteluvaiheessa ja lausuntoa on pyydetty kaavaluonnoksesta. Kaavaluonnoksessa (kaavakartalla) ei ole otettu kantaa tai esitetty kaava-alueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvien ympärivuotisessa tai vapaa-ajanasuinkäytössä olevien kiinteistöjen käyttötarkoitukseen. Mikäli lausunnossa viitataan kaavan liiteaineistona käytetyn YVA-selostuksen yhteydessä (kohta 5.1.1 Nykytila, Asutus, kuva 15. Hankealueen lähimpien asuinrakennusten ja loma-asuntojen sijainti.) esitettyihin kiinteistökohtaisiin tietoihin, niin ko. tiedot perustuvat Maanmittauslaitokselta saatuihin tietoihin. Mikäli lausunnon antaja on havainnut kiinteistökohtaisissa tiedoissa virheitä, tulee niistä ilmoittaa tarpeelliseksi katsotuilta osin tarvittavine tunnistetietoineen Maanmittauslaitokselle ja osayleiskaavan laatijalle.	Ei toimenpiteitä.
		Päätös Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kunnanjohtajan päätösehdotuksen.		

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
4.	Ilmatieteenlaitos, 21.09.2022.	Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:		
		Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
5.	Suomen metsäkeskus, 27.09.2022.	Suomen metsäkeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Kolsa-Juvansuon osayleiskaavan kaavaluonnoksesta.		
		Metsäkeskuksen lausunnon näkökulmana on tuulivoimahankkeen aiheuttama muutos alueen maankäytössä. Maankäytön muutoksen myötä alueella ryhdytään harjoittamaan rinnakkain kahta merkittävää elinkeinoa - energiantuotantoa ja metsätaloutta. Toimintojen tarpeet kohtaavat erityisesti hankkeen suunnittelu- ja rakentamisvaiheessa.		
		Metsälaki ja M-alkuiset kaavamerkinnot		
		Metsäkeskus näkee hyvänä, että kaikki kaavoitettavan alueen metsät on käytännössä kokonaisuudessaan merkitty kaavakarttaluonnokseen M-alkuisella merkinnällä. Metsälaki on voimassa kaava-alueen M-alkuisilla alueilla ja velvoittaa noudattamaan luonnonsuojelulain (1096/1996), vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014) ja muinaismuistolain (295/1963) säädöksiä. Metsälaki asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puun korjuusta, metsän uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta. M-alkuiset merkinnät myös mahdollistavat metsänomistajille valtion tarjoamien metsätalouden tukien (kemera-tuki) myöntämisen ja hyödyntämisen. Lisäksi metsätuholaki on voimassa M-alkuisilla alueilla.		
		Luo-alkuiset kaavamerkinnot		
		Alueelle on merkitty runsaasti luo-alkuisia alueita: liito-oravan ydinreviiri (luo-1), uhanalainen tai silmälläpidettävä luontotyyppi (luo-2), linnuston kannalta paikallisesti arvokas alue (luo-3), viitasammakon lisääntymispaikka (luo-4), lepakoiden tärkeä ruokailualue tai siirtymäreitti (luo-5) ja muu lepakoiden käyttämä alue (luo-6).		
		Metsäkeskuksen näkemyksen mukaan kaava-alueelle sijoittuvia luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita ei tule merkitä oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan. Osayleiskaava koskee tuulivoimaa ja eläinlajien kannalta tärkeät elinpiirit ja muut luo-merkinnällä varustetut alueet on jo huomioitu voimaloiden sijoittelussa. Esimerkiksi eri eläinlajien esiintymis- ja elinalueet muuttuvat ajassa ja kaavakartalle merkittynä tieto ei näin säily ajantasaisena.	Kaavakartalla osoitetut erityisarvot on osoitettu asiantuntija-arvioiden ja selvitysten perusteella yleisesti sovellettujen suunnittelukäytäntöjen perusteella. Se, että havainnointiin liittyy aina myös ajallinen ulottuvuus ja olosuhteissa tapahtuu ajan saatossa aina myös muutoksia, ei ole peruste jättää osoittamatta ko. erityisarvoja kaavakartalla.	Ei toimenpiteitä.
		Metsäkeskus esittää, että kaikki luo-merkinnät poistetaan kaavakartasta. Luo-alueisiin liittyvät tiedot kuuluvat osayleiskaavan tausta-aineistoihin.	Kaavakartalla osoitetut erityisarvot on osoitettu asiantuntija-arvioiden ja selvitysten perusteella yleisesti sovellettujen suunnittelukäytäntöjen perusteella. Se, että havainnointiin liittyy aina myös ajallinen ulottuvuus ja olosuhteissa tapahtuu ajan saatossa aina myös muutoksia, ei ole peruste jättää osoittamatta ko. erityisarvoja kaavakartalla.	Ei toimenpiteitä.
		Mikäli luo-kaavamerkintöjä ei poisteta, tulee selkeästi esittää, onko kaavamerkinnässä kysymys suunnittelu-, rakentamis- vai suojelumääräyksestä. Kaavamerkinnöissä ja -määräyksissä esitetään suosituksia ja määräyksiä metsätalouden harjoittamiseen kaava-alueella. Merkintöjen vaikutukset metsään perustuvien elinkeinojen harjoittamiseen alueella tulee arvioida.	Kaavakartan luo-kaavamääräysten muotoilua ja kaavakartan kohtia 5.1 Kaavan keskeinen sisältö ja 5.2 Kaavamerkinnot ja -määräykset on tarkistettu kaavahankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten ja ELY-keskukselta saadun palautteen perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Kaava-alueita koskeviin kaavamääräyksiin ei sisälly Maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:n mukaisia maisematyölupapalveluita.	Ei toimenpiteitä.
		Kohta 6.13		
		Metsäkeskus esittää, että kappaleen viimeinen lause korjataan muotoon 'Osayleiskaavalla ei vaikuteta olennaisella tavalla kaava-alueelle sijoittuvien maa- ja metsätalousalueiden luonnonvarojen hyödyntämiseen, vaikka metsäpeitteinen ala hankkeen toteutuessa hieman pieneneekin.'	Kaavaselostusta tarkistettiin lausunnon perusteella. Kaavaselostuksen kohdan 6.13 kirjoitusasu muutettiin muotoon "Osayleiskaavalla ei vaikuteta olennaisella tavalla kaava-alueelle sijoittuvien maa- ja metsätalousalueiden luonnonvarojen hyödyntämiseen, vaikka metsäpeitteinen ala hankkeen toteutuessa hieman pieneneekin."	Kaavaselostuksen kohtaa 6.13 tarkistettiin lausunnon perusteella.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Toimenpiteet tuulivoimalan käytöstä poiston jälkeen		
		Metsäkeskus esittää, että kaavaselostusluonnoksessa otetaan kantaa alueella tehtäviin toimenpiteisiin tuulivoimalan käytöstä poiston jälkeen.	Voimaloiden purkamisesta ja alueen mahdollisesta ennallistamisesta voidaan sopia maanomistajien kanssa solmittavissa sopimuksissa.	Ei toimenpiteitä.
		Metsäkeskus esittää toimenpiteeksi, että kohdassa 6.19 mainitun maisemoinnin sijaan avoimet alueet metsitetään uudelleen toiminnan päätyttyä.	Ks. edellä annettu vastine.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
6.	Digita, 27.09.2022.	Kolsa-Juvansuon alueelle suunnitellaan enimmillään 12 tuulivoimalaa, joista alustavien suunnitelmien mukaan viisi sijoittuu Laitilan Kolsaan ja seitsemän Mynämäen Juvansuolle. Hankealueen koko on noin 2000 ha. Suunnitellut voimalat ovat napakorkeudeltaan noin 200 m, roottorin halkaisija noin 200 m ja maksimikorkeus 300 m. Voimaloiden teho tulee olemaan 5 - 10 MW.		
		Mynämäen kunta on antanut Digita Oy:lle mahdollisuuden antaa kirjallisen lausunnon liittyen Kolsa-Juvansuo tuulivoimahankkeeseen. Digita Oy (jäljempänä Digita) kiittää lausuntomahdollisuudesta ja lausuu seuraavaa:		
		Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.		
		Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutusten arvioinnissa.		
		Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.		
		Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:		
		hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja	ABO Wind Oy on pyytänyt Digitalta ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä lausunnon tuulivoimapuiston mahdollisista ennakoitavista vaikutuksista alueen antenni-tv-signaaliin tai signaalin vastaanottoon liittyen. ABO Wind Oy:llä on sopimus Digita Oy:n kanssa rakennuttamiensa tuulivoimaloiden aiheuttamien tv-signaalihäiriöiden selvittämisestä ja korjaamisesta. Jos todetut häiriöt johtuvat tuulivoimaloista, ottaa hankkeesta vastaava korjaustoimenpiteet ja -järjestelyt vastatakseen. Näin on toimittu hankevastaavan aiemmin rakentamien tuulivoimapuistojen yhteydessä, joissa tuulivoimaloiden aiheuttamat signaalihäiriöt on saatu korjattua yksinkertaisilla antennimuutoksilla.	ABO Wind Oy on pyytänyt Digitalta ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä lausunnon tuulivoimapuiston mahdollisista ennakoitavista vaikutuksista alueen antenni-tv-signaaliin tai signaalin vastaanottoon liittyen.
		tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp – HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.	Ks. edellä annettu vastine.	

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetyksiaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetyksiasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeää, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.	Ks. edellä annettu vastine.	

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
7.	Luonnonvarakeskus, 28.09.2022.	Lausunto		
		1 Johdanto		
		Kolsa-Juvansuon alueelle suunnitellaan enimmillään 12 tuulivoimalaa, joista alustavien suunnitelmien mukaan viisi sijoittuu Laitilan Kolsaan ja seitsemän Mynämäen Juvansuolle. Hankealueen koko on n. 2000 ha. Suunnitellut voimalat ovat maksimikorkeudeltaan 300 m. Voimaloiden teho tulee olemaan 5–10 MW.		
		2 Lausunto		
		Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.		
		Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslain (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.		
		Kaava-alueella havaittiin metsoja sekä metsosoidin 2021. Soidin on huomioitu turbiinien sijoittelussa siten, että soidinpaikan ja lähimmän turbiinin välillä on n. 500 m. Kanalintujen osalta mahdollisista vaikutuksista tuodaan esille törmäysriski. Törmäysriskin lisäksi tuulivoimaloiden on kuitenkin osoitettu vaikuttavan myös mm. kanalintujen habitaatin valintaan ja äänen käyttöön soidessa. Tuulivoimalaa ympäröivää aluetta saatetaan välttää tai käyttää vähemmän lisääntymisaikana (soidinajan lisäksi myös poikasten kasvatukseen liittyvä habitaatinvalinta) lajista riippuen n. 500–600 m säteellä ja metson tapauksessa jopa yli 1000 m säteellä (mm. Coppes et al. 2020). Saksassa, Ruotsissa ja Itävallassa tehdyssä tutkimuksessa ei ollut mitään viitteitä siitä, että metsot tottuisivat tuulivoimaan edes 8 vuoden aikana (Coppes et al. 2019). Täten tuulivoimaloiden vaikutus metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle.	Kaavahankkeen yhteydessä on tehty tiivistä yhteistyötä biologien ja asianosaisten viranomaisten kanssa mm. metsojen soidinpaikkojen huomioimiseen liittyen. Viranomaisyhteistyön perusteella kaavahankkeen aikana on tehty mm. tarpeelliseksi katsottuja tarkistuksia kaava-alueelle osoitettujen huoltoteiden linjauksiin. ELY-keskuksen edustajat eivät nähneet 05/2021 pidetyn työneuvottelun yhteydessä ristiriitaa voimalasijoittelun ja metsojen soidinpaikkaselvityksen tulosten välillä.	Ei toimenpiteitä.
		Hankealue sijoittuu Vehmaan susireviirille (Status: Perhelauma, 3-6 yksilöä, TN 100 %) (Susikanta Suomessa maaliskuussa 2022, Heikkinen 2022). Alueella havaittiin lumijälkiselvityksessä kahdet sudenjaljet alueen itäosissa. On hyvä, että alueelle on tehty lumijälkilaskennat. On kuitenkin tärkeää huomioda, että yksittäiset laskennat eivät kerro riittävästi hankealueen merkityksestä esimerkiksi sudelle. Suden liikkuminen on vuodenaikaan sidonnaista. Keväällä se huolehtii reviirin rajoista ja pyrkii saalistamaan tehokkaasti, jotta olisi mahdollisimman hyvässä kunnossa pentujen syntyessä. Tällöin suden esiintymistä ohjaa saaliseläinten sijainti enemmän kuin pesimäalueiden sijainnit. Vasta lähempänä penikointia susi hakeutuu reviirin ydinalueille, joissa synnytys ja pentujen hoito tapahtuu.	Kaavahankkeen yhteydessä on laadittu erillinen susiselvitys (kaavaselostuksen liite 26), jonka yhtenä lähtötietona on käytetty kaava-alueella suoritettuja lumijälkilaskentoja (23.01.2021, 04.02.2021 ja 21.02.2021) ja LUKEn susireviiritietoja. Edellä viitattujen lähtötietojen lisäksi talven 2022-2023 aikana on laadittu erillinen viranomaiskäyttöön tarkoitettu maastonselvitys, jonka yhteydessä kartoitettiin suden pesäpaikoiksi soveltuvia kohteita kaavassa osoitettujen voimalapaikkojen ympäristössä. Maastonselvitys laadittiin ELY-keskuksen YVA-selostuksesta antaman perustellun päätelmän ja asiaan liittyen järjestetyn työneuvottelun perusteella. Selvityksen tärkeimpinä lähtötietoina käytettiin Luonnonvarakeskuksen avoimia aineistoja; susikanta-arviota vuodelta 2022 (Heikkinen ym. 2022) ja Luonnonvarakeskuksen ylläpitämää Luonnonvaratieto -palvelua (Luonnonvarakeskus 2023). Lisäksi lähteenä käytettiin hankkeen yhteydessä aiemmin laadittua susiselvitystä, sekä muita selvitysten lähdeluetteloissa viitattuja lähteitä. Maastonselvityksen yhteydessä havaittiin kuusi kaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden (tv) läheisyyteen, alueiden ulkopuolelle sijoittuvaa, suden pesinnän kannalta potentiaalista pesintäympäristöä. Selvityksen perusteella on mahdollista ja todennäköistä, että vastaavanlaisia potentiaalisia pesintäympäristöjä sijoittuu kaava-alueen muillekin osille ja kaava-alueen ulkopuolelle. Maastotarkastelun yhteydessä havaittiin yhden suden jäljet noin 500 m etäisyydellä lähimmästä suunnitellusta voimalasta. Jälkihavainto sijoittuu kaava-alueen kaakkoisreunalle, Vehmaan ja Kaivolän susireviirien rajalle, josta tehtiin vuoden 2021 aikana tehdyn lumijälkilaskennan yhteydessä niin ikään jälkihavainto.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Suden osalta tulisi huomioida, että vaikka se onkin sopeutumiskykyinen laji, se on riippuvainen saaliseläimistään (erityisesti hirvi). Siten tuulivoiman vaikutukset suteen eivät ole yksin kiinni suorista vaikutuksista lajiin itseensä, vaan myös vaikutuksista sen saaliseläinten käyttäytymiseen ja lisääntymismenestykseen.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Suden osalta tutkimustuloksia tuulivoiman vaikutuksista meidän olosuhteissamme ei ole. Vaikutusten arviointeja tehdessä tulee tiedostaa, että suden pesimä- ja lepäilyalueet sijaitsevat yleensä reviirien keskiosissa. Tällöin muutokset reviirien ydinalueilla saattavat vaikuttaa suden pesimä- ja lepäilyalueisiin ja siten lisääntymismenestykseen.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		3 Lausunnon tiivistelmä		
		Kaava-alueella havaittiin metsoja sekä metsosoidin 2021. Soidin on huomioitu turbiinien sijoittelussa siten, että soidinpaikan ja lähimmän turbiinin välillä on n. 500 m. Luke huomauttaa, että kanalintujen osalta törmäysriskin lisäksi tuulivoimalaa ympäröivää aluetta saatetaan välttää tai käyttää vähemmän lisääntymisaikana (soidinajan lisäksi myös poikasten kasvatukseen liittyvä habitaatinvalinta) lajista riippuen n. 500–600 m säteellä ja metson tapauksessa jopa yli 1000 m säteellä. Tuulivoimaloiden vaikutus metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle. Hankealue sijoittuu Vehmaan susireviirille ja alueella havaittiin lumijälkiselvityksessä kahdet sudenjaljet alueen itäosissa. Suden osalta tutkimustuloksia tuulivoiman vaikutuksista meidän olosuhteissamme ei ole. Vaikutusten arviointeja tehdessä tulee tiedostaa, että suden pesimä- ja lepäilyalueet sijaitsevat yleensä reviirien keskiosissa. Muutokset reviirien ydinalueilla saattavat vaikuttaa suden pesimä- ja lepäilyalueisiin ja siten lisääntymismenestykseen.	Ks. edellä annetut vastineet.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
8.	Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo, 28.09.2022.		Lausunto koskee YVA-selostusta, joten ko. lausuntoa ei käsitellä kaavahankkeen yhteydessä.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
9.	Varsinais-Suomen liitto, 29.09.2022.	Ehdotus Maankäyttöjaosto päättää antaa Varsinais- Suomen ELY- keskukselle ABO Wind Oy:n Kolsa-Juvansuo tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus) ja Laitilan kaupungille ja Mynämäen kunnalle tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta seuraavan lausunnon:		
		Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuisto sijoittuu maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle ja maakuntakaavassa osoitetut muut merkinnät, kuten luonnonsuojelualueet ja pohjavesialueet, sekä etäämmällä olevat maisema- alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on otettu hyvin huomioon laadituissa selvityksissä sekä niiden analyyseissä. Hanke on siis maakuntakaavan mukainen ja edistää maakuntakaavassa esitettyjä tavoitteita.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		YVA- selostuksen mukaan välke- ja varjostusvaikutukset ylittyvät vaihtoehdossa 1, mutta ei vaihtoehdossa 2, jossa tuulivoimalaa numero 8 ei toteuteta. Vaikka Suomessa ei ole käytössä virallista ohjearvoa välkkeelle, on perusteltua minimoida jo ennakolta mahdolliset haitat lähiympäristöön ja toteuttaa hanke vaihtoehdon 2 mukaisena kokonaisuutena, ellei välkkeen vähentämiselle laajemmassa vaihtoehdon 1 mukaisessa toteutuskokonaisuudessa ole muita teknisiä mahdollisuuksia.	Kaavakarttaa tarkistettiin valmisteluvaiheen jälkeen Varsinais-Suomen liiton ja muiden viranomaistahojen lausuntojen perusteella. Kaavakartalta poistettiin kaavaluonnoksessa esitettyä pohjoisinta tuulivoimala- aluetta ja voimalaa nro 8 koskevat kaavamerkinnot (tv, T8).	Kaavakarttaa tarkistettiin valmisteluvaiheen jälkeen Varsinais-Suomen liiton ja muiden viranomaistahojen lausuntojen perusteella.
		Osayleiskaavassa on osoitettu EO- merkinnällä kolme pienialaista olemassa olevaa maa-ainestenottoaluetta. Osayleiskaavan selostuksessa on merkinnän osalta todettu, että "Merkinnällä osoitetaan kaava-alueelle sijoittuvat turvetuotantokäytössä olevat ja /tai käyttöön osoitetut alueet". Alueet ovat oletettavasti kuitenkin maa-ainesten ottoalueita, joten kuvaustekstiä tulee tarkentaa sen mukaisesti. Lisäksi kaavamerkinnän määräystä tai osayleiskaavan yleismääräystä tulee mahdollisesti tarkentaa myös sen osalta, miten ne ohjaavat alueella tapahtuvaa maa-ainesten ottoa jatkossa tai miten ne huomioivat alueiden maisemoinnin ottotoiminnan loputtua. Maa-ainestenottotoimintaa ohjaa maa-ainelaki, mutta 3 §:ssä on säädetty ottotoiminnasta mm. yleiskaava-alueella. Mahdollisten uusien tai päivittyvien ottolupien osalta, tulee siis kaavamääräyksiä tarkentaa tarvittaessa siten, että niiden käsittely on osayleiskaavan ohjausvaikutuksen näkökulmasta selkeää lupaviranomaiselle.	Kaavaselostuksen kohtaa 5.2 on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen lausunnon perusteella. EO-kaavamääräyksen kuvaus on muutettu muotoon: <i>"Merkinnällä osoitetaan kaava-alueelle sijoittuvat, olemassa olevat, maa-ainesten ottoalueet."</i>	Kaavaselostuksen kohtaa 5.2 on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen lausunnon perusteella
		Teknisenä huomiona osayleiskaavan luonnokseen todetaan, että Varsinais-Suomen alueella olevien maakuntakaavojen yhdistelmässä on osoitettu kaikki voimassa olevat maakuntakaavojen merkinnät. Maakuntakaavayhdistelmän kaavaotetta on perusteltua käyttää myös kaavaselostuksessa, koska se osoittaa selkeimmin nykyisen voimassa olevan maakuntakaavan kokonaistilanteen. Vanhoista maakuntakaavoista on osa merkinnöistä kumottu ja korvattu uusilla merkinnöillä uudempien vaihemaakuntakaavavaiheiden aikana.	Kaavaselostuksen kohtaa 2.2 Maakuntakaavat on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Kohtaan lisättiin viittaus maakuntakaavayhdistelmään kaavakarttaotteineen.	Kaavaselostuksen kohtaa 2.2 Maakuntakaavat on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen.
		Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.		

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
10.	Varsinais-Suomen ELY-keskus, 28.10.2022.	Yleistä		
		ELY-keskus pitää Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston kaavahanketta merkittävänä ja katsoo sen toteuttavan hyvin valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita "Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellytysten logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin."	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Tuulivoimaloille osayleiskaavaluonnoksessa osoitettu alue mukailee melko hyvin tuulivoimamaakuntakaavassa osoitettua tuulivoimaloiden aluetta.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Tuulivoimapuistolla on ympäristövaikutuksia mm. luonnon ja virkistyskäytön, ja erityisesti maiseman osalta. Asianmukaisesti laadittu, eri näkökulmat, vaikutukset, lajit ja luontotyytit sekä rakentamis- ja käyttöaikaiset vaikutukset huomioiva yleiskaava ei johda todennäköisesti merkittäviin haitallisiin vaikutuksiin, kunhan selvitykset on tehty laadukkaasti ja vaikutukset pohdittu ja huomioitu riittävästi. Myöhemmin annettavassa yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä esitettävät seikat tulee päätelmässä sanotulla tavalla ottaa huomioon kaavan jatkokäsittelyssä.	ELY-keskuksen YVA-selostuksesta antamaan perusteltuun päätelmään liittyen on järjestetty 08.02.2023 erillinen työneuvottelu, jossa on käsitelty perustellussa päätelmässä esille tuotuja keskeisiä näkökulmia ja niiden huomiointia jatkosuunnittelussa. Kaavakartan luo-kaavamääräyksiä on jatkotyöstetty ja tarkistettu tiiviissä yhteistyössä ELY-keskuksen edustajien ja hankkeen biologien kanssa mm. 28.02.2023 pidetyn työneuvottelun puitteissa. Kaavaselostuksen liiteaineistoa täydennettiin ELY-keskuksen antaman lausunnon ja em. työneuvottelujen perusteella erillisellä viranomaiskäyttöön tarkoitettulla maastaselvityksellä, jonka yhteydessä kartoitettiin suden pesäpaikoiksi soveltuvia kohteita kaavassa osoitettujen voimalapaikkojen ympäristössä. Kaavaselostuksen liiteaineistoon on niin ikään lisätty erillinen liite (Ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta annetun perustellun päätelmän huomiointi kaavavaiheessa), jossa on eritelty seikkaperäisesti perustellun päätelmän yhteydessä esille nostetut, hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa huomioitavat asiat. Kaavaselostusta ja kaavakarttaa on tarkistettu lausunnon ja perustellun päätelmän perusteella valmisteluvaiheen jälkeen mm. luo-kaavamääräysten ja liiteaineiston osalta.	Kaavaselostusta ja kaavakarttaa on tarkistettu lausunnon ja perustellun päätelmän perusteella valmisteluvaiheen jälkeen mm. luo-kaavamääräysten ja liiteaineiston osalta.
		Selostuksen otteeseen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavakartasta on luettavuuden parantamiseksi hyvä lisätä kaava-alueen raja- aus.	Kaavaselostuksen kohtaa 2.2 Maakuntakaavat on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan kaavakarttaotteelle on lisätty osayleiskaavan kaava-alueen raja- aus.	Kaavaselostuksen kohtaa 2.2 Maakuntakaavat on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan kaavakarttaotteelle on lisätty osayleiskaavan kaava-alueen raja- aus.

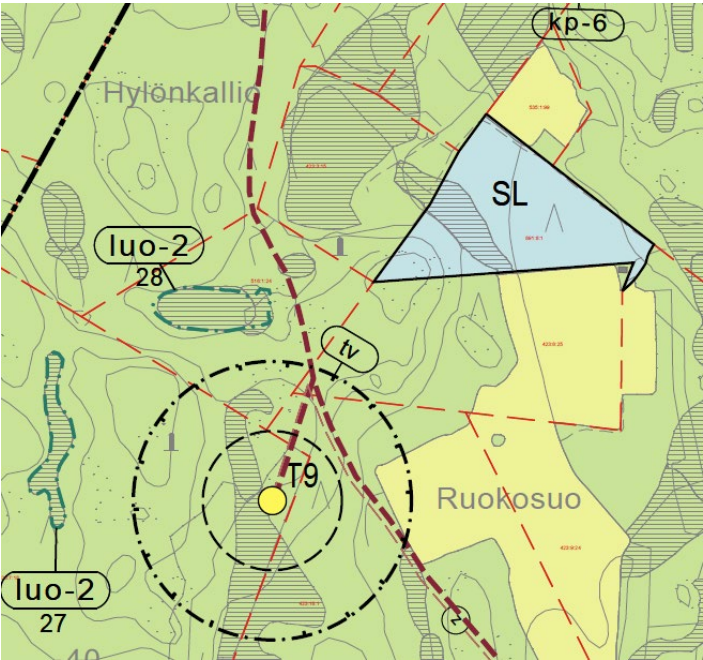
Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Luonnonsuojelu		
		ELY-keskus pitää hyvänä mahdollisuutta arvioida kaavaluonnoksen sisältöä ja kaavamääräyksiä jo ennen YVA:n perusteltua päätelmää. On kuitenkin syytä tunnistaa, että perusteltu päätelmä ei vaikuta ainoastaan kaavan vaikutusten arviointiin, kuten selostus muotoilee, vaan perustellusta päätelmästä voi nousta esiin lieventäviä toimia, jotka on syytä sisällyttää ja ottaa huomioon kaavamääräyksissä.	Ks. edellä annetut vastineet. Kaavakartan luo-kaavamääräyksiä on jatkotyöstetty ja tarkistettu tiiviissä yhteistyössä ELY-keskuksen edustajien ja hankkeen biologien kanssa järjestettyjen työneuvottelujen puitteissa.	Ks. edellä annetut vastineet.
		Luonnoksen kaavakartassa on keskeiset luontoarvot pääosin merkitty luo - merkinnöillä. Erivärisillä pistekatkoviivoilla esitettyjen rajausten hahmottaminen on kaavan mittakaavan vuoksi paikoin hankalaa. Alueiden rasterointi voisi helpottaa hahmottamista.	Kaavakartalla osoitetut luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät kohteet on osoitettu erivärisin pistekatkoviivoilla osoitetuin aluerajauksin, sekä selkein luo-1-5-tunnistein, joiden yhteydessä on lisäksi selkeät kohdekohtaiset numeroviittaukset kaavaselostuksen liitteenä olevien selvitysten kohdeluetteloihin ja kohteiden yksityiskohtaisiin kuvauksiin. Kaavakartan merkinnöissä on sovellettu yleisesti sovellettua esitystapaa. Osa-aluumerkinnöissä ei ole tietoisesti käytetty väritäytteitä tai rasterointia, jotta kaavakartan päällekkäiset merkinnät eivät heikennä toistensa luettavuutta.	Ei toimenpiteitä.
		Kaavaluonnoksessa on kaavamääräykset ainoastaan luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien esiintymispaikoille, luonnonsuojelulakiin viitaten. Pääosin muiden luontokohteiden osalta kaavamääräyksessä vain suositellaan kyseisten luontoarvojen huomioon ottamista. Kaavassa pitää olla selvät määräykset ja niiden taustalla punninta, miten alueita voi käsitellä ts. miten luontoarviot otetaan huomioon. Luonnoksessa esitettyjen määräysten osalta luontoarvojen säilymistä ei voi arvioida tai ainakaan varmistaa. Luontokohteet sisältävät mm. uhanalaisia luontotyyppisiä, joten kaavassa on tarpeen yksiselitteisesti tunnistaa ja punninta, miten maankäyttö vaikuttaa tai sovitetaan esim. näihin kohteisiin. Lisäksi kasvillisuusselvityksen mukaan osa näistä luo-kohteista on arvioitu metsälain 10 § mukaisiksi, erityisen tärkeiksi elinympäristökohteiksi, jotka on turvattava metsien käytössä. Hankkeen taustalle laaditussa kasvillisuusselvityksessä on luontotyyppikohteille suosituksia niiden käsittelymahdollisuuksista. Myös linnustoselvityksessä on esitetty linnustollisesti arvokkaiksi kohteiksi arvioituille kohteille vastaavat suositukset. Kaavan vaikutusten arvioinnissa on tarpeen ottaa huomioon ja käsitellä kaavan vaikutukset muiltakin osin kuin vain tuulivoimarakentamisen osalta.	Ks. edellä annetut vastineet. Kaavakartan luo-kaavamääräyksiä on tarkistettu Varsinais-Suomen ELY-keskuksen antaman lausunnon, YVA-selostuksesta annetun perustellun päätelmän ja asiaan liittyen järjestettyjen työneuvottelujen perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Kaavamääräysten kirjoitusasua on mm. yhtenäistetty ja selkeytetty tarvittavilta osin. Kaavakarttaa on tarkistettu lausunnon ja ELYn kanssa pidetyn työneuvottelun perusteella. Luo-määräykset on muotoiltu uudelleen yhteistyössä hankkeen biologin ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen edustajien kanssa. Kaavaselostusta on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Vaikutustenarviointia on täydennetty lausunnossa viitatuilta osin.	Kaavakarttaa on tarkistettu lausunnon perusteella. Luo-määräykset on muotoiltu uudelleen yhteistyössä hankkeen biologin ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa. Kaavaselostusta on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Vaikutustenarviointia on täydennetty lausunnossa viitatuilta osin.
		Kaavaluonnoksesta puuttuu viittaus kaavan vaikutuksista Kivijärven Natura-alueeseen. Tämä on kaavaselostuksessa syytä koota omaksi vaikutuskappaleekseen (luku 6). Vaikutuksia on selvitelty YVA-prosessissa ja niiden selvitysten tulokset on syytä koota myös kaavaselostukseen. Natura-alueeseen tulee lisätä määräys heikentämiskiellosta (luonnonsuojelulain 64 a §). Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää. Kaavan vaikutukset Naturaan tulee arvioida muiltakin, kuin vain tuulivoimarakentamisen osalta. Esimerkiksi mahdolliset sähkönsiirtoreitit ja niiden ja vaikutukset kaava-alueen Natura-kohteisiin, erityisesti rakentamisvaiheessa, on syytä tarkastella ja arvioida selostuksessa. Läntinen reittiehdotus sivuaa toista Natura-kohdetta läheltä. Kaavakarttaan ei sähkönsiirtoreittiä ole osoitettu. Kaava-aineistoissa YVA-vaiheessa tehdyt selvitykset on vain listattu, mutta ne eivät ole mukana kaava-aineistossa. Ehdotusvaiheessa selvitykset on syytä liittää riittävältä osin mukaan kaava-aineistoon.	Kaavaselostusta on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Kaavaselostukseen on lisätty kohta 6.14 Vaikutukset Kivijärven metsät-Natura-alueeseen. Kaikki hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditut selvitykset (poislukien vain viranomaiskäyttöön tarkoitetut selvitykset) on ollut tarkoitus asettaa kaavaselostuksen liitteinä nähtäville jo valmisteluvaiheessa. Kaavan laatija varmistaa, että liitteet asetetaan nähtäville ehdotusvaiheessa ja pahoittelee, mikäli näin ei ole syystä tai toisesta menetelty kaavahankkeen valmisteluvaiheessa, vaan liiteaineistoja on joutunut etsimään YVA-menettelyn kautta.	Kaavaselostusta on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Kaavaselostukseen on lisätty kohta 6.14 Vaikutukset Kivijärven metsät-Natura-alueeseen.
		Teeressuorahka-Peurunrahka ei kaavaluonnoksessa sisällä määräystä. Kohde on maakuntakaavassa S-merkinnällä eli maakuntakaavan määräystä voi pitää lähtökohtana yleiskaavamääräykselle.	Kaavakarttaa on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Teeressuorahka-Peurunrahkan aluetta koskevaa kaavamääräykseen (suo-t) on lisätty maakuntakaavassa osoitettua kaavamääräystä lähtökohtana käyttäen maininta siitä, että suunnitelmien ja toimenpiteiden alueella tulee olla luonnonarvoja turvaavia ja edistäviä.	Kaavakarttaa on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Kaavan vaikutusten arvioinnissa nojaututaan perustellusti hankkeen YVAssa tehtyihin arvioihin. Kun vaikutusten arviointi on vielä kesken eikä hankkeesta ole annettu perusteltua päätelmää, kaavaankin liittyvät arvoinnit ja tarvittavat määräykset ovat osin puutteellisia. Kaavan ja YVAn vaikutusten arvioinnin yksi puute liittyy hankkeen ja kaavan vaikutuksiin alueen susireviiriin.	Ks. edellä annetut vastineet. Kaava-asiakirjoja, kaavamääräyksiä, vaikutustenarviointia ja liiteaineistoa on täydennetty valmisteluvaiheen jälkeen tarpeelliseksi katsotuilta osin tiiviissä yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja hankkeen valmisteluun osallistuneiden biologisten kanssa. Hankkeen yhteydessä on kiinnitetty erityistä huomiota alueen susireviirien olemassaolon todentamiseen ja turvaamiseen mm. lumijälkilaskentojen ja suden pesintään soveltuvien paikkojen maastokartoitusten muodossa.	Kaava-asiakirjoja, kaavamääräyksiä, vaikutustenarviointia ja liiteaineistoa on täydennetty valmisteluvaiheen jälkeen.
		Kaavaselostuksen tieto suden esiintymisestä alueella on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan virheellistä. Selostuksessa todetaan, että kaava-alueen itäosa saattaa olla satunnaisesti susien käyttämä alue. YVA-selostuksen mukaan hankealue sijoittuu kokonaisuudessaan Vehmaan reviirin alueelle, joka rajautuu itäreunaltaan suunnilleen Valtatie 8:aan. YVAssa tai kaavan selostuksessa ei ole riittävällä tunnistettu tuoreen KHO:n päätöksen sisältöä siitä, miten ja mistä lähtökohdista susireviirille aiheutuvaa vaikutusta tulisi kaavassa arvioida. https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1576147951912.html Arvioinnissa ei esim. alueen luonnetta tai merkitystä reviirin osana ole arvioitu, jolloin epäselvää myös on, onko kohteella ko. lajin lisääntymispaikkoja ja miten ne on otettu tai otetaan huomioon rakenteiden sijoittelussa tai rakennustöiden ajankohdan ohjauksessa. Vaikutusten arviointi laajaa reviiriä käyttävään eläimeen on vaikeaa, mutta MRL:n lähtökohdista arvioinnissa on luettavissa em. KHO:n päätöksestä. Luonnonvarakeskuksesta on saatavana reaaliaikaista tietoa susihavainnoista viranomaiskäyttöön (Tassu-järjestelmä).	Kaavaselostuksen kohtaa 6.12 Vaikutukset muuhun eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Kohtaa on täydennetty kaava-alueelle ja sen ympäristöön sijoittuvien susireviirien kuvauksella, sekä kaava-alueen maasto-olosuhteita ja kaavan vaikutustenarviointia koskevilta osin em. reviirien näkökulmasta tuoreimpien käytettävissä olevien, hankkeen yhteydessä tai muista lähteistä saatavilla olevien tietojen pohjalta. Hankkeen yhteydessä on kiinnitetty erityistä huomiota alueen susireviirien olemassaolon todentamiseen ja turvaamiseen mm. lumijälkilaskentojen ja suden pesintään soveltuvien paikkojen maastokartoitusten muodossa. Kaavahankkeen yhteydessä on laadittu erillinen susiselvitys (kaavaselostuksen liite 26), jonka yhtenä lähtötietona on käytetty kaava-alueella suoritettuja lumijälkilaskentoja (23.01.2021, 04.02.2021 ja 21.02.2021) ja LUKEn susireviiritietoja. Edellä viitattujen lähtötietojen lisäksi talven 2022-2023 aikana on laadittu erillinen viranomaiskäyttöön tarkoitettu maastonselvitys, jonka yhteydessä kartoitettiin suden pesäpaikoiksi soveltuvia kohteita kaavassa osoitettujen voimalapaikkojen ympäristössä. Maastonselvitys laadittiin ELY-keskuksen YVA-selostuksesta antaman perustellun päätelmän ja asiaan liittyen järjestetyn työneuvottelun perusteella. Selvityksen tärkeimpinä lähtötietoina käytettiin Luonnonvarakeskuksen avoimia aineistoja; susikanta-arviota vuodelta 2022 (Heikkinen ym. 2022) ja Luonnonvarakeskuksen ylläpitämää Luonnonvaratieto -palvelua (Luonnonvarakeskus 2023). Lisäksi lähteenä käytettiin hankkeen yhteydessä aiemmin laadittua susiselvitystä, sekä muita selvitysten lähdeluetteloissa viitattuja lähteitä. Maastonselvityksen yhteydessä havaittiin kuusi kaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden (tv) läheisyyteen, alueiden ulkopuolelle sijoittuvaa, suden pesinnän kannalta potentiaalista pesintäympäristöä. Selvityksen perusteella on mahdollista ja todennäköistä, että vastaavanlaisia potentiaalisia pesintäympäristöjä sijoittuu kaava-alueen muillekin osille ja kaava-alueen ulkopuolelle. Maastotarkastelun yhteydessä havaittiin yhden suden jäljet noin 500 m etäisyydellä lähimmästä suunnitellusta voimalasta. Jälkihavainto sijoittuu kaava-alueen kaakkoisreunalle, Vehmaan ja Kaivolän susireviirien rajalle, josta tehtiin vuoden 2021 aikana tehdyn lumijälkilaskennan yhteydessä niin ikään jälkihavainto.	Kaavaselostuksen kohtaa 6.12 Vaikutukset muuhun eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Kaavassa tule varautua ohjaamaan tuulivoimaloiden rakentamista ja käyttöä perustellussa päätelmässä nousseiden näkökulmien perusteella. Luo-alueiden, ja niiden lopullisten rajausten osalta, on syytä ottaa huomioon perustellun päätelmän lopputulema, siinä tarkemmin sanotulla tavalla.	Ks. edellä annetut vastineet.	
		Kaavaluonnoksen osallistaminen saatavilla olevilla dokumenteilla ei näytä olevan nykymuodossaan riittävää. Kaavaselostus viittaa erilaisiin selvityksiin, joita ei ole lainkaan kaava-aineistossa, jolloin esimerkiksi luo-merkintöjen sisältöä ei pysty arvioimaan. Luontokohteiden selostukset (julkiset) olisi syytä olla saatavilla joko netissä tai selostuksen liitteinä, jotta kohteen kuvaus, merkintä ja määräys selkiytyisi osallisille.	Kaikki hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditut selvitykset on ollut tarkoitus asettaa kaavaselostuksen liitteinä nähtäville jo valmisteluvaiheessa. Kaavan laatija varmistaa, että liitteet asetetaan nähtäville ehdotusvaiheessa ja pahoittelee, mikäli näin ei ole syystä tai toisesta menetelty kaavahankkeen valmisteluvaiheessa, vaan liiteaineistoja on joutunut etsimään YVA-menettelyn kautta.	Ei kaavallisia toimenpiteitä.
		Lisätietoja luontovaikutusten arvioinnista voi katsoa esimerkiksi oheisesta oppaasta: https://helda.helsinki.fi/handle/10138/337697		
		Kulttuuriympäristö ja maisema		
		Kaavahanke sijoittuu kahden valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen, Mynämäenlahden ja Laitilan lakeuden, välille, sijaiten noin 6,5 ja 7 kilometrin päässä maisema-alueista.		
		Lähimmät valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) Kallelan kylä (Uusikaupunki) ja Mynämäen kirkko sijaitsevat 8 ja 9 kilometrin päässä tuulivoimala-alueelta. Lisäksi noin 10 kilometrin päässä hankealueelta sijaitsevat Koukkelan Kauppilan umpipihainen talonpoikaistalo Laitilassa, Vehmaan kirkko ja pappila sekä Karjalan kirkko ja kylä Mynämäellä.		
		Maisema- ja kulttuuriympäristöalueet ja -kohteet on selostuksessa asianmukaisesti esitetty. YVA:n yhteydessä tehdyssä näkyvyysalueanalyysissä on havainnollistettu hyvin voimaloiden näkyvyyttä maisemassa ja havainnekuvien (valokuvasovitteiden) kuvauspaikoissa ja suunnissa on hyvin otettu huomioon RKY-kohteet ja arvokkaat maisema-alueet. Valokuvasovitteista on hyvin hahmotettavissa myös voimaloiden näkyvyys pimeään aikaan. Valokuvasovitteiden avulla tuulivoimaloiden vaikutusta maisemaan on helpompi arvioida.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		ELY-keskus katsoo, että suuret voimalat ovat maisemassa häiritsevä elementti. Voimalat itsessään, niiden lapojen liike, voimaloiden varjot ja välke, sekä pimeään aikaan lentoestevalot häiritsevät maisemaa. Nämä vaikutukset voidaan kokea erityisen häiritsevinä luonnonympäristössä. Voimaloiden suurin vaikutus maisemassa ulottuu lähialueelle, n. 0-6 kilometrin päähän hankealueelta, jolle sijoittuu maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt eivät sijoitu hankealueen välittömään läheisyyteen ja siten voimaloiden vaikutus k.o. alueilta tarkasteltuna jää lievemmäksi.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Maisemavaikutusten arvioinnin epävarmuutta lisää voimaloiden suuri korkeus, jolle ei ole vertailukohtaa olevissa maisemissa, sekä se, että näkyvyysanalyysi on tehty nykyisen puuston vaikutus huomioiden. Maisemavaikutusten lieventämiseksi olisi suositeltavaa ohjata kaavan talousmetsien hoitoa jatkuvapeitteiseksi.	Kaava-alueesta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M) noin 1927 ha eli noin 97,0 % kaava-alueen pinta-alasta. Oletettavaa on, että kaava-alueen tosiasiallinen pääkäyttötarkoitus säilyy kaavan voimaantultua ennallaan ja kaava-alueen maa- ja metsätalousalueisiin kohdistuvia metsänhoidollisia toimenpiteitä ohjataan kulloinkin voimassa olevan, päivittyvän lainsäädännön pohjalta kuten tähänkin asti. Osayleiskaavalla ei ole tarkoituksenmukaista ottaa kantaa em. toimenpiteisiin.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Arviointitekstin mukaan maisemalliset vaikutukset lähialueelle voivat olla suuria tai erittäin suuria ja vaikutusten yhteenvetotaulukon mukaan kohtalaisia. Selostuksessa olisi hyvä määritellä, mitä lähialueella tarkoitetaan maisemavaikutusten yhteydessä. Johtopäätöstä maisemavaikutuksista on hyvä vielä tarkentaa ja selvittää lieventämistoimien toteutusmahdollisuuksia.	Kaavahankkeen maisemallisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaselostukseen liitettyä YVA-selostuksesta poimittua yhteenvetotaulukkoa yksityiskohtaisemmin kaavaselostuksen kohdassa 6.17 Vaikutukset maisemaan, kulttuuriperintöön, rakennettuun ympäristöön, sekä YVA-selostuksen kohdassa 6 Maisema- ja kulttuuriympäristövaikutukset. Kaavaselostuksen kohtaa 6.17 Vaikutukset maisemaan, kulttuuriperintöön, rakennettuun ympäristöön on täydennetty lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Kuten YVA-selostuksen em. kohdassa on todettu, vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön tarkastellaan yleensä noin viiden kilometrin säteellä hankealueesta. Tätä aluetta voitaneen pitää lähialueena. 0–5 kilometrin etäisyysvyöhyke on tavallisesti alue, jolla maisemakuvalliset haittavaikutukset ovat tuntuvimmat puustosta, rakennuksista ja rakenteista syntyvän katvevaikutuksen vuoksi voimalat eivät kuitenkaan näy kyseisellä vyöhykkeellä kaikkialle ja näkyessäänkin ne näkyvät usein vain osittain. Näkyvyyttä on arvioitu hankkeen yhteydessä näkyvyysalueanalyysin avulla edellä viitattua etäisyysvyöhykettä laajemmin.	Kaavaselostuksen kohtaa 6.17 Vaikutukset maisemaan, kulttuuriperintöön, rakennettuun ympäristöön on täydennetty lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen.
		Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tarkistus on tullut voimaan valtioneuvoston päätöksellä 18.11.2021. Kaavaselostusta on hyvä tarkistaa näiltä osin.	Kaavaselostuksen kohtaa 2.7 Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja kulttuuriympäristökohteet on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Kohtaan on päivitetty ajantasaiset viittaukset kaava-alueita lähinnä olevia valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita koskien, Laitilan alueelle sijoittuvan maisema-alueen nimitieto (Laitilan lakeus), sekä aluerajauksia koskeva karttaote.	Kaavaselostuksen kohtaa 2.7 Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja kulttuuriympäristökohteet on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen.
		Osayleiskaava-alueen eteläreunaan on maakuntakaavassa osoitettu muinaisjäännöskohde (sm 3375). Kohteen mahdollinen sijainti kaava-alueen puolella on hyvä tarkistaa museoviranomaiselta.	Kyse on mahdollisesta muinaisjäännöksestä, joka sijoittuu osayleiskaavan kaavaa-alueen ulkopuolelle, kiinteistön 503-542-1-1 alueelle. Kohteesta löytyy yksityiskohtaisempi kuvaus alla olevan linkin kautta: https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=490000001	Ei toimenpiteitä.
		Liikenne		
		ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueella ei ole huomautettavaa luonnokseen.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Muuta huomioitavaa		
		Laitilan yhteyshenkilö on syytä päivittää kaava-asiakirjoihin.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa, sekä kaavaselostuksen kohtaa 7 Yhteystiedot on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa, sekä kaavaselostuksen kohtaa 7 Yhteystiedot on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen.

LAITILA, MYNÄMÄKI KOLSA-JUVANSUON TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA				
VALMISTELUVAIHEEN AIKANA MYNÄMÄEN KUNNALLE JÄTETYT MIELIPITEET (8 KPL) NÄHTÄVILLÄOLOAIKA: 29.08.2022 - 27.09.2022.				
Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
1.	Osallinen, 26.09.2022.	Osallinen kävi tänään Mynämäen kunnanvirastossa esittämässä muutosehdotuksen Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston aluerajaukseen. Hän omistaa kiinteistön 503-536-1-2, joka on kaavaluonnoksessa merkitty tuulivoimapuistolle varattuun alueeseen. Kiinteistöllä on maatalouden rakennuksia. Osallinen esitti, että alue, jossa rakennukset sijaitsevat, rajataan pois tuulivoimapuiston alueesta. Liitteenä kartta muutosehdotuksesta.	Kaavakarttaa tarkistettiin valmisteluvaiheen jälkeen mielipiteen perusteella. Mielipiteessä viitatus kiinteistön 503-536-1-2 itäosa ja maatilan talouskeskuksen rakennuskanta rajattiin kaava-alueen ulkopuolelle kiinteistön olemassa oleviin pyykkeihin tukeutuen.	Kaavakarttaa tarkistettiin valmisteluvaiheen jälkeen mielipiteen perusteella. Mielipiteessä viitatus kiinteistön 503-536-1-2 itäosa ja maatilan talouskeskuksen rakennuskanta rajattiin kaava-alueen ulkopuolelle kiinteistön olemassa oleviin pyykkeihin tukeutuen.

Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
2.	Osallinen, 27.09.2022.	Vastustamme kyseistä hanketta, emme aio solmia sopimusta rakentamista suunnittelevan yhtiön kanssa. Tuulimyllyt 8 ja 9 ovat liian lähellä tonttiamme ja niiden välille suunniteltu maakaapeli tai huoltotie on merkitty kulkemaan tonttimme kulmasta, tullen näin liian lähelle.	Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta. Mielipiteessä viitattu kiinteistö sijoittuu osayleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M) osoitetulle alueelle. Alue on varattu pääasiassa metsätaloutta varten. Alueelle saa sijoittaa tuulivoimaloita niille erikseen osoitetuille alueille, sekä niitä varten huoltoteitä, kokoonpanoalueita ja teknisiä verkostoja. Alueella sallitaan maa- ja metsätalouden harjoittamista palveleva rakentaminen. Maankäyttö- ja rakennuslain 16.3 § nojalla alue määrätään suunnittelutarvealueeksi. Suunnittelutarveharkintavelvoite ei koske tuulivoimarakentamista. Mielipiteessä viitatus kiinteistön alueelle ei ole osoitettu osayleiskaavassa tuulivoimarakentamiseen liittyviä aluevarauksia, huoltotiestöä, eikä siirtojohtoja. Kiinteistön eteläpuolelle osoitetun huoltotien linjaukseen on vaikuttanut huoltotien länsipuolelle sijoittuva luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo-2). 	Ei toimenpiteitä.
		Kartoissa ei ole huomioitu tilallamme Rantala II 503-423-3-15 sijaitsevaa vapaa-ajan rakennusta. Tilamme sijaitsee luonnonsuojelualueen vieressä. Olemme ostaneet metsän talousmetsäksi sekä perheemme luonnossa liikkumista varten. Se on myös paikallisen metsästysyhdistyksen käytettävissä.	Mielipiteessä viitattu kiinteistö 503-423-3-15 on entuudestaan maa- ja metsätalouskäytössä. Kiinteistöille ei sijoitu Mynämäen kunnan rakennusrekisterin ja rakennustarkastajalta saadun tiedon perusteella luvitettuja rakennuksia tai rakennelmia, kuten mielipiteessä annetaan ymmärtää. Tuulivoimaloiden rakentaminen ei estä alueella tapahtuvaa virkistyskäyttöä, sienestystä, marjastusta tai metsästystä. Metsästyslain 2§ mukaan metsästys oikeus on maanomistajalla, joka päättää, mitä metsästys oikeudellaan tekee.	Ei toimenpiteitä.
		Suunniteltu alue on kaikkiaan liian pieni tuulipuistolle, Krouvinummentien varrelle on rakennettu lisää rakennuksia, Munaksin tuotantolaitos sekä myös uusi asuin-/vapaa-ajan rakennus. Isojen tuulimyllyjen äänet ja välkkeet haittaavat alueella ja lähistöllä olevia sekä ihmisiä että eläimiä ja muutenkin luontoa. Etenkin rakennusaikaisesta teiden ja kaapelien rakentamisesta koituu melu-, pöly- ja muuta haittaa.	Hankkeen vaikutuksia on tarkasteltu hankkeeseen liittyvän ympäristövaikutusten arvioinnin menetelmän (YVA) yhteydessä. Hankkeen keskeiset vaikutukset on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 6. Kaavan vaikutukset. Laadittujen selvitysten perusteella hankkeesta ei aiheudu mielipiteessä viitattua haittaa Krouvinummentien varren kiinteistöille. Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjearvot eivät ylitä jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2).	Ei toimenpiteitä.
		Samoin hankaloituu metsätilan jatkokäyttö ja tulevaisuudessa mahdollinen edelleenmyynti.	Ks. edellä annettu vastine.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
3.	Osalliset, 27.09.2022.	Me allekirjoittaneet haluamme todeta seuraavaa: KAAVA		
		Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaava tulee alistaa ympäristöluvalle: • Kaava alue on lähes tuplaantunut suunnittelun aikana 1200 ha:sta noin 2000 ha:iin. • 6 km * 4 km ei ole mikään pieni alue, kun otetaan vielä huomioon sen sijaintia luonnonsuojelualueiden puristuksessa. • Suunnitellut tuulimyllyt ovat suurempia kuin missään aikaisemmin maailmassa on rakennettu, kokonaiskorkeuden yltäessä 300 metriin. Superkorkeat tuulimyllyt vaikuttavat yllättävän kauas: Mynälahdelle tai Mietoistenlahdellekin on matkaa noin 6,5 kilometriä. • Tuulimyllyjen maisema, melu, välke sekä heijastusvaikutusten mallintaminen on saattanut pohjautua pienempiin tuulimyllyihin. Erityisesti Kivijärven etelä-lounas-itäpuolen mökkien välkearvot ylittyvät, samoin on oletettavissa meluhaittojen kanssa, melun kulkeutuessa vettä pitkin.	Tuulivoimalalta ei edellytetä ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen laitoslueellon perusteella ympäristölupaa. Sen sijaan tuulivoimalalta voidaan edellyttää ympäristölupaa, mikäli sen toiminnasta saattaa aiheutua lähialueen asukkaalle naapuruussuhdelaisa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta melu- tai välkevaikutuksista johtuen. Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjearvot eivät ylity jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2).	Ei toimenpiteitä.
		Maakuntakaava tulee päivittää edellisistä syistä sekä seuraavista asioista vastaamaan tämän päivän tilannetta: • Luonnon monimuotoisuuden kuihtuminen on kiihtynyt viime vuosina sellaista vauhtia, mitä voimassaolevaa maakuntakaavaa laadittaessa ei vielä voitu uskoa. • Kaava-alueen reunoilla on sekä Natura-alueita että yksityisten henkilöiden rauhoittamia yksityisiä luonnonsuojelualueita. Eteläisessä Suomessa on muutenkin vaikeuksia saada yksityisiä henkilöitä rauhoittamaan luonnonsuojelualueita. Mikäli nyt julkinen valta osaltaan köyhdyttää alueen monimuotoisuutta ja torpedoi olemassa olevia luonnonsuojelualueita, on se osaltaan heikentämässä tulevia yksityisiä luonnonsuojelualuepyrkimyksiä. • Valitettavasti joudumme toteamaan, että jo nyt mm. herkillä Natura-alueella on ajeltu mönkijöillä. Mikäli Natura ja muiden pientenkin luonnonsuojelualueiden saavutettavuus tuulimyllyjen huoltoteiden takia huomattavasti helpottuu, on nähtävissä, että jokamiehen oikeutta sekä luonnonsuojelualueiden herkkyyttä rikottaneen enenemässä määrin. • Maakuntakaavaa laadittaessa on ripoteltu ”pieniä tuulivoima-alueita” pitkin maakuntaa, mikä mistäkin motiiveista. Osasta näistä on jo selkeästi luovuttu, esimerkkeinä Nousiainen, Lieto, Kemiö. • 11-12 tuulivoima-alue on maailman luokassa pieni ja harvoin niitä sijoitetaan metsään. Tuulimyllyt tulee sijoittaa kestävästi luontoarvoja säilyttäen ja keskittämällä sellaisiin paikkoihin, joissa jo on (tausta) melua ja välkettä. • Maakuntakaavan osoittamalle alueelle ei olisi mahtunut kuin maksimissaan 5 tuulivoimalaa ja prosessin edetessä osayleiskaavaa on paisutettu, jotta tuulimyllyjen lukumäärän saadaan juuri ja juuri toiselle kymmenelle, jota joku saattaisi pitää useamman yksikön keskittymänä. Näin ei mielestämme ole. • Kyllä Mynämäessä osataan tehdä pitkäkestoisikin rakennusprojekteja: Mynämäen seurakunta on tehnyt usean miljoonan kattoinvestoinnin, jonka on tarkoitus kestää seuraavat 200 vuotta.	Maakuntakaavan valmistelu kuuluu Varsinais-Suomen liiton toimivaltaan.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		YVA-raportti • On monipuolisesti, mutta kuitenkin mielestämme pintapuolisesti sekä pistokoemaisesti laadittu. Tämän takia moniin johtopäätöksiin tulee suhtautua kriittisesti. Osa johtopäätöksistä vaikuttaa jopa tarkoitushakuisilta. • Luontoarvot on arvioitu tämän päivän tilanteen mukaan. Erityisen tärkeää olisi ollut näin pitkäaikaisessa projektissa mallintaa, mitä luonnolle ja eläimille tapahtuu 30-50 vuoden aikaperspektiivissä. • Häviääkö tai häiriintyykö alueen suurpetokanta entisestään. Susien lisäksi alueella on villisikoja ja jopa KARHU on raportoitu (nähty) liikkuneen siellä keväällä 2022. Näitä ei ole mainittu ollenkaan raportissa. Viereisten alueiden avohakkuut ovat jo osaltaan häirinneet suurpetojen elinympäristöä. Jo nyt Mynämäessä on jouduttu ampumaan häiriintyneitä susia. • Yllättäen pistokoetarkastuksissa erittäin uhanalaiset liito-orava ja viitasammakko ovat jo hävinneet tai niitä ei ole mainittavasti havaittu. • Alueella asustaa myöskin suuria metsälintuja, kuten metso ja teeri, häviävätkö nekin. • Kaava-alueella on myös morekiviä, jotka ovat erittäin hauraita ja murenevat, mikäli maastoa myllätään. • Voi olla, että pohjavesialuetta joudutaan tulevaisuudessa laajentamaan. Tämän tapaista uhkakuvaa ei ole lainkaan pohdittu YVA-raportissa. Pitääkö nykyistä pohjavesialuetta laajentaa jopa jo lähitulevaisuudessa seuraavien 30 vuoden aikana? • Mahdollisten tuulimyllyjen betonipohjia ei olla missään raportissa luvattu koskaan poistaa alueelta ja superlapojen kierrätys on haasteellista, se ei ainakaan taida onnistua Suomessa. • Asukaskysely on tehty pistokoemaisesti: erittäin monet Kivikylän ja Jokisivun vakituiset asukkaat eivät ole kyselyä saaneet. Sama pätee Mynämäen ainoaan vapaa-ajan keskittymään Kivijärven mökkiläisiin. Siitä huolimatta kyselyyn vastanneiden enemmistö vastusti tuulimyllyjen sijoittumista Juva-Kolsansuon alueelle. Tiedotustilaisuudessa ei kerrottu, miten vastaajat olivat valittu.	Kaavahankkeiden yhteydessä laaditut selvitykset on laadittu eri alojen asiantuntijoiden toimesta. Kaava-alueen laajuus ja kaava-alueelle suunniteltu muuttuva maankäyttö, alueelta aiemmin tehtyt havainnot ja maastokatselmukset vaikuttavat kulloinkin sovellettuihin työtapoihin, tarkastelutarkkuuteen ja töiden kohdentamiseen etenkin kaava-alueen ollessa todella laaja. Asiantuntijatyönä laadittujen selvitysten tietosisältöä, sovellettuja työ- ja dokumentointitapoja ja tehtyjen havaintojen luotettavuutta tarkastellaan kriittisesti kaikkien hankkeen valmisteluun suoraan ja välillisesti osallistuvien asiantuntijoiden toimesta. Hankkeen yhteydessä on laadittu varsin kattavat luontoselvitykset, joita on täydennetty hankkeen aikana mm. susiin liittyviltä osin. Kaavan laatijan käytettävissä olevan tiedon perusteella ei voida tehdä tulkintaa siitä, että kaava-alueelle suunnitellut tuulivoimatuotantoon liittyvät toiminnot tai aluevaraukset heikentäisivät tai häiritäisivät esim. alueen peto- tai saaliseläinkantaa.	Ei toimenpiteitä.
		TALOUS • Jokisivun ja Kivikylän asumisviihtyvyys tulee muuttumaan ja luultavasti vaikutus on negatiivinen, myös kiinteistöjen arvoihin. • Emme suoranaisesti näe tämän hankkeen myöskään edistävän Mynämäen asukasluvun kasvua. Kunta organisaationa on asukkaitaan varten, Mynämäki ei saa joutua syrjäytyvien seutujen seuraan. Jo nyt lähialueilla on havaittavissa autioitumista. • Raportissa väitetään, että tuotetaan kotimaista energiaa kotitalouksien ja teollisuuden tarpeisiin. Valitettava tosiasia on, että me olemme osa Euroopan unionia ja sähkö myydään sinne, mistä siitä saa parhaan hinnan. Osakeyhtiöt toimivat aina ja vain oman etunsa mukaisesti. • Luvataan käyttää myös paikallisia toimijoita, tämä on varmasti totta, jos heidän tarjouksensa on halvin. • Monet rakennusvaiheen osa-alueet vaatinevat erityisosaamista ja työntekijät tulevat luultavasti jostain muualta kuin Mynämäestä, kenties eivät edes Suomesta. • Kaava sijoittuu vain kilometrin päähän Mynämäen kunnan Kivijärven kiinteistöistä. Onko kunnalla suunnitelmissa myydä sekä "Miljoonamökki" että juuri uudisrakennettu saunamökki? • Mikäli alueelle rakennetaan teitä ja muuta infrastruktuuria, niin kuka sen maksaa. Maksavatko lopulta mynämäkeläiset nämä tied? Jos vaikka lopulliset tuulimyllyt rakentaisikin kuvitteellinen yhtiö Mynävoima Oy, jossa Mynämäki on osakkaana. Tiedotustilaisuudessa tuli sellainen tunne, että ABO WIND hoitaa kaavoituksen ja sen jälkeen joku toinen alkaa hoitaa seuraavaa vaihetta. • Entä jos Mynämäen kunta on osakkaana kuvitteellisessa Mynävoima Oy:ssa, jonka tuloverot tulisivat Mynämäkeen, niin eikö silloin mahdollista kiinteistövero kunta siirtäisi vain taskusta toiseen. • No jos Mynämäki ei ole mukana kuvitteellisessa Mynävoima Oy:ssa, niin silloin kunta saa kiinteistöverot. Mutta oliko niin, että nykylainsäädännön mukaan kiinteistöverokertymä on laskeva. Nykylain mukaan Suomessa kunta saa tuulimyllyistä kiinteistövero toisin kuin Ruotsissa. Saa nähdä tuleeko tähän jotain muutoksia kuten on jo esitetty ajatuksia. Muistissa on lainsäätäjän turvesotkut, jotka ajoivat monta yrittäjää suureen ahdinkoon.	Kaavan laatijan käytettävissä olevan tiedon perusteella ilmeisesti ainoan Suomessa laaditun selvityksen perusteella tuulivoimaloilla ei ole vaikutusta tuulivoimaloiden läheisyyteen sijoittuvien kiinteistöjen arvoon. Selvitykseen voi tutustua tarkemmin alla olevan linkin kautta: https://tuulivoimayhdistys.fi/ajankohtaista/tutkimukset-ja-julkaisut/taloustutkimus-ja-fcg-tuulivoimalat-eivat-vaikuta-asuinkiinteistöjen-hintoihin Toiminnanharjoittaja vastaa hankkeesta tiestölle ja muulle infralle mahdollisesti aiheutuvista kehittämistoimenpiteistä ja kustannuksista aiheuttajaperiaatteen mukaisesti. Kaavan laatijan käytettävissä olevan tiedon perusteella yhteisöt ja yhteisetuudet eivät maksa tuloveroa suoraan kotikunnalle. Osakeyhtiöt maksavat yhteisövero tekemästään voitosta. Yhteisöveronsaajia ovat valtio ja kunnat. Verovuonna 2022 valtion jako-osuus yhteisöveron tuotosta oli 66,24 prosenttia ja kuntien 33,76 prosenttia.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
4.	Osalliset, 27.09.2022.	Me allekirjoittaneet maanomistajat vastustamme Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston kaavoituksen tekemistä maallemme seuraavista syistä:		
		• Osa maanomistajista ei ole allekirjoittanut vuokrasopimusta lainkaan.		
		• Osalla maanomistajista on vuokrasopimus, jossa lukee selkeästi, ettei kaavoitusta aloiteta ennen kuin tiet ja muut asiat on sovittu valmiiksi.		
		• Tuulivoima puiston kaavoitus estäisi ja rajoittaisi maanomistajia käyttämästä omaisuuttaan. Kunnan toiminta kaavoituksessa rikkoo suomalaisen omaisuuden suojan periaatetta, jonka mukaan jokaisella maanomistajalla on oikeus olla mukana omistamiensa alueiden käytön suunnittelussa.	Osayleiskaavalla ei rajoiteta kaava-alueelle sijoittuvien maa- ja metsätalousalueiden käyttöä ko. käyttötarkoitukseen. Yleis- ja asemakaavoitus kuuluu kuntien toimivaltaan. Kunnat myöskin päättävät kaavahankkeiden käynnistämisestä, kaava-alueiden rajauksesta, kaavaratkaisusta, sekä kaavaehdotusten hyväksymisestä. Kaava-alueen kiinteistönomistajat ovat keskeisiä osallisia kaikissa kaavahankkeissa. Osallistumisen ja osallistamisen keinot on kuvattu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.	Ei toimenpiteitä.
		• Miten kunta aikoo huomioida kaava-alueen reunoille jäävien asukkaiden asumismahdollisuudet? • Vaaditaan tuulivoimapuistolle ympäristölupa. • Maksetaan haittakorvaus kaikille kiinteistöille. • Kunta antaa vapautuksen kiinteistöverosta. • Edellyttääkö kunta vuokrasopimukset myös johtolinjoille?	Tuulivoimalalta ei edellytetä ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen laitoslueellon perusteella ympäristölupaa. Sen sijaan tuulivoimalalta voidaan edellyttää ympäristölupaa, mikäli sen toiminnasta saattaa aiheutua lähialueen asukkaalle naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta melu- tai väikevaikutuksista johtuen. Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien väikevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella väikeen ja ulkomelun ohjearvot eivät ylity jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valituksa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2), eikä hankkeesta aiheudu naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta esim. melu- ja väikevaikutuksista johtuen. Näin ollen hanke ei kaavan laatijan käytettävissä olevan tiedon perusteella myöskään edellytä ympäristölupaa.	Ei toimenpiteitä.
		Edellä mainituista syistä johtuen vaadimme kaavoituksen keskeyttämistä, kunnes pääsemme yhteisymmärrykseen asioista.		

Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
5.	Osallinen, 27.09.2022.	Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston suunnittelussa on huomioitu luontoarvot puutteellisesti. Erityisesti tuulivoimapuiston vaikutus susiin on hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa käsitelty pinnallisesti ja susien esiintymistä ja lukumäärää alueella vähätellen. Tuulivoimapuiston suunnittelu perustuu suden osalta vanhentuneeseen tietoon ja aineistoihin, eikä sitä ole tehty kokonaisvaltaisesti paikalliset olot ja tapahtumat huomioiden.	Kaavaselostusta on tarkistettu ja kaavaselostuksen liitteeksi laadittuja selvityksiä on täydennetty valmisteluvaiheen jälkeen yhteistyössä tarvittavien viranomaisten ja biologisten kanssa. Kaavaselostuksen kohtaan 6.12 Vaikutukset muuhun elämistöön ja ekologisiin yhteyksiin on lisätty ajantasainen tieto susireviireihin, laumojen kokoon yms. liittyen. Kaavaselostuksen liitteeksi on laadittu viranomaiskäyttöön tarkoitettu erillisselvitys suden pesintään soveltuvia kohteita koskien. Susiin liittyen käytettävissä oleva tieto on tarkentunut kaavahankkeen vireille tulon jälkeen. Kaava-alue sijoittuu vuoden Luonnonvarakeskuksen kanta-arvion (2022) tietojen perusteella kahden eri susireviirin (Vehmaan reviiri, Kaivolän reviiri) alueelle. Suurin osa kaava-alueesta sijoittuu Vehmaan reviirin itä-osalle. Ainoastaan kaava-alueen itäisin osa ja voimala nro 12 sijoittuvat karttatarkastelun perusteella Kaivolän reviirin alueelle. Vehmaan reviirin status on muuttunut vuoden 2021 jälkeen susiparista perhelaumaksi, joka koostuu todennäköisesti kuudesta yksilöstä. Vehmaan reviirin ja osayleiskaavan kaava-alueen itäosalta on runsaasti kerättyjä näytteitä ja kirjattuja susihavaintoja (Heikkinen ym. 2022). Pääasiallisesti valtatie 8 itäpuolelle sijoittuvan Kaivolän reviirin status on niin ikään perhelauma, jonka todennäköinen yksilömäärä on seitsemän. Kaivolän reviirin alueelta kerätyt näytteet ja susihavainnot painottuvat reviirin pohjoisosalle. Suden lisääntymispaikat sijoittuvat todennäköisimmin reviirin keski- kuin reunaosille (Karttinen ym. 2010). Käytettävissä olevan tiedon perusteella ei voida tehdä tulkintaa siitä, ovatko Vehmaan reviirin sudet pesineet osayleiskaavan kaava-alueella. Biologisten kaava-alueella suorittamien maastokäyntien ja havainnoinnin perusteella susien pesintään soveltuvia kohteita löytyy suhteellisen paljon sekä kaava-alueelta, että sen ulkopuolisilta alueilta. Alueen louhikkoinen maasto tarjoaa paikalliselle reviirille ilmeisen runsaasti pesintään ja vaihtopesiksi soveltuvia vaihtoehtoja. Talven 2022-2023 aikana laadittiin kaavahankkeeseen liittyen Varsinais-Suomen ELY-keskukselta saadun palautteen ja asiaan liittyen järjestettyjen työneuvottelujen perusteella erillisselvitys, jossa tarkasteltiin susireviirien nykytilaa ja kartoitettiin susien pesintään soveltuvia kohteita 400 metrin etäisyydellä osayleiskaavassa osoitetuista voimalapaikoista. Potentiaaliset pesäpaikat dokumentointiin paikkatietona ja mm. valokuvaten. Selvityksen perusteella voimalapaikkojen läheisyydestä löydettiin kuusi susien pesintään soveltuvaa kohdetta, jotka kaikki sijoittuvat kaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden (tv) ulkopuolelle. Maastotöiden yhteydessä havaittiin yhden suden jäljet kaava-alueen kaakkoisosalta, noin 500 m etäisyydellä lähimmästä suunnitellusta voimalasta. Samalta alueelta on tehty suden jälkihavainto niin ikään vuonna 2021 suoritettuna lumijälkilaskennan (Ahlman 2021) yhteydessä. Osayleiskaavan kaava-alueesta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M) noin 1927 ha eli noin 97,0 % kaava-alueen pinta-alasta. Oletettavaa on, että kaava-alueen metsäalueet säilyvät kaavan voimaantulon jälkeenkin talousmetsänä, johon kohdistuvia metsänhoidollisia toimenpiteitä ohjataan ja luvitetaan kulloinkin voimassa olevan, päivittyvän lainsäädännön pohjalta. Edellä kuvattujen lähtökohtien ja käytettävissä olevan tiedon perusteella voidaan olettaa, että alue tulee jatkossakin tarjoamaan otolliset lähtökohdat alueen monipuolisen eläinkannan säilymiselle ja mm. susireviirin vahvistumiselle.	Kaavaselostusta on tarkistettu ja kaavaselostuksen liitteeksi laadittuja selvityksiä on täydennetty valmisteluvaiheen jälkeen yhteistyössä tarvittavien viranomaisten ja biologisten kanssa. Kaavaselostuksen kohtaan 6.12 Vaikutukset muuhun elämistöön ja ekologisiin yhteyksiin on lisätty ajantasainen tieto susireviireihin, laumojen kokoon yms. liittyen. Kaavaselostuksen liitteeksi on laadittu viranomaiskäyttöön tarkoitettu erillisselvitys suden pesintään soveltuvia kohteita koskien.
		Susi on yksi suurpedoistamme, joka on EU:n luontodirektiivin tiukasti suojelema laji. Mynämäessä ja etenkin suunnitellun tuulivoimapuiston lähellä Kivikylässä on tehty paljon susihavaintoja jo vuodesta 2008 lähtien. Näin ollen asiaan olisi pitänyt kiinnittää erityistä huomiota alusta alkaen.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arvioinnissa, suunnittelussa ja kaavoituksessa on sivuutettu se tosiasia, että kaava-alue voi olla susien reviirin ydinaluetta tai susien keskimääräistä enemmän käyttämää aluetta. Osalla kaava-alueesta ja myös osalla tuulivoimaloiden alueista voi lisäksi olla susien pesäpaikkoja.	Ks. edellä annettu vastine.	

Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuistohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen liitteenä 26 olevassa susiselvityksessä todetaan lumijälkilaskennan tuloksista:	Ks. edellä annettu vastine.	
		<i>Eniten havaintoja lumijälkilaskennassa tehtiin metsäkauriista, valkohäntäkauriista sekä hirvistä. Susista tehtiin kaksi havaintoa helmikuun lopussa laskentalinjalta C. Muita huomionarvoisia lajeja ei lumijälkilaskennassa havaittu.</i>	Ks. edellä annettu vastine.	
		Lienee luonnollista, että suden jälkiä on vähemmän kuin hirvieläinten jälkiä, mutta se ei merkitse sitä, etteikö susia alueella olisi. Aluetta virkistyskäyttöön säännöllisesti vuosien ajan käyttäneillä paikallisilla asukkailla on paljon kokemusta susista, joista tehdään alueella jatkuvasti havaintoja. Tuulivoimapuiston suunnittelualueen läheisyydessä Kivikylässä Mynämäessä ammuttiin joulukuussa 2021 naarassusi, joka liikkui talojen pihoissa (https://www.ts.fi/uutiset/5511541). Niin ikään huhtikuussa 2022 Kivikylässä ammuttiin Suomen riistakeskuksen poikkeusluvalla susi, joka liikkui asutuksen lähellä ja pihoilla (https://yle.fi/uutiset/3-12400673). Susia onkin liikkunut alueella runsaasti ainakin vuodesta 2008 alkaen. Tätä taustaa vasten susiselvitys vaikuttaa tarkoitushakuisesti tehdyttä. Siinä yritetään virheellisesti antaa vaikutelma, ettei susia alueella olisi.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Susiselvityksessä todetaan alueen soveltuvuudesta susien asuinympäristöksi seuraavasti:	Ks. edellä annettu vastine.	
		<i>Susien kannalta tärkeintä on rauhallisten ja syrjäisten alueiden säilyminen lisääntyvästä maankäytöstä huolimatta, sillä emä pysyy synnytyspesässä pentujen kanssa useita viikkoja. Tämän vuoksi myös hankealue sijoittuu osittain alueelle, joka soveltuisi myös suden lisääntymisympäristöksi. Alueen soveltuvuutta heikentää hankealueen itäosassa valtatie, jonka vaikutusalueen voidaan arvioida ulottuvan noin kilometrin etäisyydelle tiestä.</i>	Ks. edellä annettu vastine.	
		Susiselvityksessä väitetään, että valtatie vähentää alueen rauhallisuutta ja soveltuvuutta susien elinympäristöksi. Kuitenkin lumijälkilaskennassa susihavainnot on tehty nimenomaan laskentalinjalta C, joka on lähimpänä valtatieä.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Sekä susiselvityksen jälkilaskenta, että paikallisten vuosien mittaan tekemät havainnot osoittavat, että valtatie läheisyydestä huolimatta alueella on runsaasti susia. Luonnonvarakeskus LUKE:n tuoreessa maaliskuussa 2022 julkaistussa Susikanta Suomessa raportissa asia vahvistuu (https://jukuri.luke.fi/handle/10024/552010). Tuulivoimapuisto sijoittuisi suden Vehmaan reviiin alueelle, jossa on LUKE:n selvityksessä tehty runsaasti susihavaintoja (ks. taulukko alla). Suuri osa havainnoista on tehty nimenomaan valtatie läheisyydessä.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Johtopäätökset: - Mynämäen kunta on kaavoitustyössään sivuuttanut sen tosiasian, että suunnitellun tuulivoimapuiston alueella elää tunnetusti runsaasti susia. Tämän todistaa useat susihavainnot ja suden ja ihmisen kohtaamiset (mm. kaksi sutta lopetettu Mynämäen Kivikylässä vuosina 2021- 2022). LUKE:n tuore raportti vahvistaa sen, että susia esiintyy alueella entistä enemmän. - Tuulivoimapuiston vaikutus susiin on hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa käsitelty pinnallisesti ja susien esiintymistä ja lukumäärää alueella vähätellen. Susiselvitys perustuu puutteelliseen ja vanhentuneeseen aineistoon. Susireviirin tilanne on muutoksessa, jota ei arvioinnissa ole huomioitu. - Susihavaintoja on tehty lähellä valtatieä, eli toisin kuin susiselvityksessä väitetään, valtatie läheisyys ei tee alueesta sudelle elinkelvotonta. - Luontoarvojen puutteellinen huomiointi suden kohdalla herättää epäilyksen siitä, onko tuulivoimapuiston vaikutuksia muidenkaan eläinlajien	Ks. edellä annettu vastine.	

		elinolosuhteisiin huomioitu riittävästi.		
--	--	--	--	--

Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
6.	Osalliset, 27.09.2022.	Me adressin allekirjoittaneet asukkaat ja maanomistajat vastustamme Mynämäen ja Laitilan alueelle suunniteltua Kolsa-Juvansuon tuulivoimahanketta seuraavista syistä: • Tuulivoimapuistolla on sen rakentamis- ja käyttöaikana paljon haittavaikutuksia alueen asukkaille ja maanomistajille. • Tuulivoimapuisto uhkaa alueen luontoarvoja (eläinlajit, kuten metso, susi ja liito-orava). • Tuulivoimapuisto rajoittaa alueen monipuolista käyttöä (metsästys, ulkoilu, marjastus ja sienestys). • Tuulivoimapuisto rajoittaa asukkaiden ja maanomistajien oikeutta omaisuutensa monipuoliseen hyödyntämiseen (vapaa-ajan tonttien myynti ja vapaa-ajan asuntojen rakentaminen, kallion louhiminen jne.). • Tuulivoimalat aiheuttaisivat toimiessaan alueen asukkaille melu- ja välkehaittoja. • Tulonlisäys tuulivoimapuistosta Mynämäen kunnalle on marginaalinen. Kunnan tulot lisääntyisivät vain 0,3%, jos kiinteistövero on 24 000 € voimalaa kohden. • Tuulivoiman rakentamiselle löytyy haittojen kannalta parempia paikkoja muualta. • Tuulivoimapuistosta jää pysyvät jäljet ja vauriot alueen luontoon. • Tuulivoimapuisto pilaa suuren yhtenäisen metsäalueen virkistys- ja vapaa-ajankäytöltä lopullisesti.	Hankkeen vaikutuksia on tarkasteltu asiantuntijatyönä ympäristövaikutustenarviontimenettelyn (YVA). Laadittujen selvitysten perusteella kaava-alueelle osoitetut tuulivoimatuotantoon liittyvät toiminnot ja aluevaraukset voidaan yhteensovittaa kaavakartalla osoitetulla tavalla ilman, että hanke aiheuttaisi olennaista haittaa mielipiteessä viitattujen erityisarvojen, kaava-alueelle tai sen ympäristöön sijoittuvien kiinteistöjen käytettävyyden tai eri käyttäjäryhmien kannalta. Kaava-aluetta voidaan hyödyntää jokamiehen oikeuden perusteella esim. marjastukseen ja sienestykseen kuten tähänkin asti. Kaava-alueelle sijoittuvien kiinteistöjen käytöstä metsästykseseen ja muuhun kuin yksityishenkilöiden jokamiehenoikeudella tapahtuvaan käyttöön (esim. ratsastukseen) päättää kiinteistönomistaja, eikä asia liity suoranaisesti kaavoitukseen. Hankkeen vaikutuksia on tarkasteltu hankkeeseen liittyvän ympäristövaikutustenarviontimenettelyn (YVA) yhteydessä. Hankkeen keskeiset vaikutukset on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 6 Kaavan vaikutukset. Laadittujen selvitysten perusteella hankkeesta ei aiheudu mielipiteessä viitattua haittaa Krouvinnummentien varren kiinteistöille. Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjearvot eivät ylity jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2). Kunnan voivat hyötyä tuulivoimahankkeista suoraan ja epäsuorasti mm. työpaikkojen, työvoiman kysynnän, kiinteistöveron, yhteisöveron ja maankäyttökorvausten muodossa. Hyötyihin voi tutustua yksityiskohtaisemmin alla olevan linkin kautta: https://tuulivoimayhdistys.fi/tietoa-tuulivoimasta-2/tietoa-tuulivoimasta/tuulivoiman-vaikutukset/tuulivoiman-yhteiskuntavaikutukset/vaikutukset-kuntatalouteen	Ei toimenpiteitä.

Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
7.	Osalliset, 27.09.2022.	Me adressin allekirjoittaneet asukkaat ja maanomistajat vastustamme Mynämäen ja Laitilan alueelle suunniteltua Kolsa-Juvansuon tuulivoimahanketta seuraavista syistä: • Tuulivoimapuistolla on sen rakentamis- ja käyttöaikana paljon haittavaikutuksia alueen asukkaille ja maanomistajille. • Tuulivoimapuisto uhkaa alueen luontoarvoja (eläinlajit, kuten metso, susi ja liito-orava). • Tuulivoimapuisto rajoittaa alueen monipuolista käyttöä (metsästys, ulkoilu, marjastus ja sienestys). • Tuulivoimapuisto rajoittaa asukkaiden ja maanomistajien oikeutta omaisuutensa monipuoliseen hyödyntämiseen (vapaa-ajan tonttien myynti ja vapaa-ajan asuntojen rakentaminen, kallion louhiminen jne.). • Tuulivoimalat aiheuttaisivat toimiessaan alueen asukkaille melu- ja välkehaittoja. • Tulonlisäys tuulivoimapuistosta Mynämäen kunnalle on marginaalinen. Kunnan tulot lisääntyisivät vain 0,3%, jos kiinteistövero on 24 000 € voimalaa kohden. • Tuulivoiman rakentamiselle löytyy haittojen kannalta parempia paikkoja muualta. • Tuulivoimapuistosta jää pysyvät jäljet ja vauriot alueen luontoon. • Tuulivoimapuisto pilaa suuren yhtenäisen metsäalueen virkistys- ja vapaa-ajankäytöltä lopullisesti.	Hankkeen vaikutuksia on tarkasteltu asiantuntijatyönä ympäristövaikutustenarviointimenettelyn (YVA). Laadittujen selvitysten perusteella kaava-alueelle osoitetut tuulivoimatuotantoon liittyvät toiminnot ja aluevaraukset voidaan yhteensovittaa kaavakartalla osoitetulla tavalla ilman, että hanke aiheuttaisi olennaista haittaa mielipiteessä viitattujen erityisarvojen, kaava-alueelle tai sen ympäristöön sijoittuvien kiinteistöjen käytettävyyden tai eri käyttäjäryhmien kannalta. Kaava-aluetta voidaan hyödyntää jokamiehen oikeuden perusteella esim. marjastukseen ja sienestykseen kuten tähänkin asti. Kaava-alueelle sijoittuvien kiinteistöjen käytöstä metsästykseen ja muuhun kuin yksityishenkilöiden jokamiehenoikeudella tapahtuvaan käyttöön (esim. ratsastukseen) päättää kiinteistönomistaja, eikä asia liity suoranaisesti kaavoitukseen. Hankkeen vaikutuksia on tarkasteltu hankkeeseen liittyvän ympäristövaikutustenarviointimenettelyn (YVA) yhteydessä. Hankkeen keskeiset vaikutukset on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 6 Kaavan vaikutukset. Laadittujen selvitysten perusteella hankkeesta ei aiheudu mielipiteessä viitattua haittaa Krouvinnummentien varren kiinteistöille. Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjearvot eivät ylity jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2). Kunnan voivat hyötyä tuulivoimahankkeista suoraan ja epäsuorasti mm. työpaikkojen, työvoiman kysynnän, kiinteistöveron, yhteisöveron ja maankäyttökorvausten muodossa. Hyötyihin voi tutustua yksityiskohtaisemmin alla olevan linkin kautta: https://tuulivoimayhdistys.fi/tietoa-tuulivoimasta-2/tietoa-tuulivoimasta/tuulivoiman-vaikutukset/tuulivoiman-yhteiskuntavaikutukset/vaikutukset-kuntatalouteen	Ei toimenpiteitä.

Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
8.	Osallinen, 29.09.2022.	Tuulivoimala-alue on suunniteltu liian lähelle asuinkiinteistöäni Laitilan Kolisevassa. Voimala numero 8 etäisyys asuinkiinteistööni on vain 1,5 km, kun sen pitäisi olla vähintään kaksi kilometriä. Vaikkei vähimmäisetäisyyttä tuulivoimaloista asutukseen ole Suomessa muista maista poiketen vielä laissa säädetty, on kahden kilometrin etäisyys laajalti hyväksytty ja terveysviranomaisten näkemysten mukainen terveydelle haitallinen melun leviämisetäisyys tuulivoimaloiden kohdalla ja tähän etäisyyteen on viitattu myös oikeuskäytännössä haittavain 1 tusten ulottumisaluetta arvioitaessa (KHO: 2013184 ja Hämeenlinnan HAO 13/01 46/2).	Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjearvot eivät ylity jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2).	Ei toimenpiteitä.
		Voimalat aiheuttaisivat merkittävää melu- ja välkehaittaa. Ympäristövaikutukset kohdistuvat erityisen voimakkaasti tilaani, koska voimaloita on alustavasti sijoittumassa liian lähelle kiinteistöni rajaa, erityisesti voimalat 4 ja 5 ovat sijoittumassa liian lähelle kiinteistöni rajaa (MRL 116§). Voimala numero neljän etäisyys kiinteistörajastani on alle 200 metriä länsi ja itärajaan, kun sen pitäisi olla rakennusasetuksen mukaan vähintään tuulivoimalan korkeus 300 metriä ja Maankäyttö- ja rakennuslain 116 §:n mukaan riittävä etäisyys merkitsee tuulenottoaluetta 600 metriä kiinteistörajasta. Tuulenottoalue rajoittaisi kiinteistöni käyttöä olennaisesti. Kyse on maanomistajien tasapuolisesta kohtelusta suhteessa omistamaani maa-alueeseen. En ole allekirjoittanut vuokrasopimusta tuulivoimayhtiön kanssa ja kuitenkin sen vaikutukset ulottuisivat rajusti kiinteistölleni. Tuulivoimalahanke vaikuttaa suoraan minun perheeni asumiseen, työntekoon alueella, virkistysmahdollisuuteen ja liikkumiseen alueella. Suuret tuulivoimalat näkyvät sekä lähi- että kaukomaisemassa. Megavoimalat näkyvät jopa 20 - 30 kilometrin päähän. Napakorkeudeltaan 200 metrin voimala hallitsee maisemaa yli viiden kilometrin päähän.	Ks. edellä annettu vastine.	Ei toimenpiteitä.
		MRL39§ 4 mom. mukaan tuulivoimalat kaikkienensa ja erityisesti voimalat 1, 4, 5 ja 8 aiheuttavat kohtuutonta haittaa kiinteistöilleni 400-411-4-28 ja 503-410-5-1. Kiinteistöjeni arvionlasku olisi suuri huomattavan maisema-, välke- ja meluhaitan takia sekä erityisen läheisyyden takia vaikuttaisi rakennusoikeuteeni. Erityinen vaikutus sillä olisi rakennusoikeuteeni Salinaukon tontilleni, josta etäisyys voimala numero ykköseen on matkaa 300 metriä. Musta-alhon kiinteistöni menettäisi arvonsa täysin, sillä voimala numero neljä olisi suoraan kiinteistön edessä alle 700 metrin päässä vanhasta asuinrakennuksen paikasta. Kiinteistölleni ei voi kohdistua rakennuskieltoa tuulivoimalahankkeen takia. Jäävaaran takia erityisesti voimalan neljä sijoitus ei ole turvallinen käytössä olevaan tieyhteyteen nähden (MRL 39 § 2 mom. kohta 5) ja onnettomuusvaaran takia tieyhteyden normaali käyttö estyisi.	Mielipiteessä viitattut kiinteistöt 400-411-4-28 ja 503-410-5-1 ovat entuudestaan maa- ja metsätalouskäytössä, eikä kiinteistöille sijoitu ympärivuotisia tai vapaa-ajan asuntoja. Kiinteistöt sijoittuvat osayleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M) osoitetulle alueelle. Alue on varattu pääasiassa metsätaloutta varten. Alueelle saa sijoittaa tuulivoimaloita niille erikseen osoitetuille alueille, sekä niitä varten huoltoteitä, kokoonpanoalueita ja teknisiä verkostoja. Alueella sallitaan maa- ja metsätalouden harjoittamista palveleva rakentaminen. Maankäyttö- ja rakennuslain 16.3 § nojalla alue määrätään suunnittelutarvealueeksi. Suunnittelutarveharkintavelvoite ei koske tuulivoimarakentamista. Mielipiteessä viitattujen kiinteistöjen alueelle ei ole osoitettu osayleiskaavassa tuulivoimarakentamiseen liittyviä aluevarauksia, huoltotiestöä, eikä siirtojohtoja.	

Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Maankäyttö- ja rakennuslain 39§ 2 mom. 8 kohta edellyttää Luonnonarvojen huomioon ottamista ja erityisesti moninaisen eliölajiston vaaliminen vaatii riittävää etäisyyttä voimaloihin. Koko ekosysteemi kärsisi alueelle sijoittuvasta tuulivoimasta. Musta-alhossa saalisti merikotka 26.9.2022 ja kesällä 2022 Lautkatossa oli neljän suden pentue, jonka pennut saalistivat säännöllisesti suunnitellun tuulivoimala numero neljän lähettävillä päivittäin. Saaliseläinten käyttäytyminen muuttuisi pysyvästi, sillä ne eivät enää havaitse saalistajan lähestymistä samalla tavalla kuin ennen. Metsästysharrastus olisi erityisesti vaaravyöhykkeessä melu- ja välehaitan takia ja yhteysviranomaisen lausunnossa todetaan selkeästi, ettei alue enää sovellu metsästykseseen. Kuka korvaa metsästysharrastuksen menetyksen ja virkistysmahdollisuuden loppumisen? Näiden seikkojen huomioon ottaminen vaatii tuulivoimahankkeen pysäyttämistä. Tuulivoimaloiden teknisillä ratkaisilla ei kyetä luonnon monimuotoisuuden paikallista tuhoutumista tai petolintujen törmäysriskiä poistamaan.	Kaavaselistusta on tarkistettu ja kaavaselistuksen liitteeksi laadittuja selvityksiä on täydennetty valmisteluvaiheen jälkeen yhteistyössä tarvittavien viranomaisten ja biologisten kanssa. Kaavaselistuksen kohtaan 6.12 Vaikutukset muuhun eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin on lisätty ajantasainen tieto susireviireihin, laumojen kokoon yms. liittyen. Kaavaselistuksen liitteeksi on laadittu viranomaiskäyttöön tarkoitettu erillisselvitys suden pesintään soveltuvia kohteita koskien. Susiin liittyen käytettävissä oleva tieto on tarkentunut kaavahankkeen vireille tulon jälkeen. Kaava-alue sijoittuu vuoden Luonnonvarakeskuksen kanta-arvion (2022) tietojen perusteella kahden eri susireviirin (Vehmaan reviiri, Kaivolän reviiri) alueelle. Suurin osa kaava-alueesta sijoittuu Vehmaan reviirin itäosalle. Ainoastaan kaava-alueen itäisin osa ja voimala nro 12 sijoittuvat karttatarkastelun perusteella Kaivolän reviirin alueelle. Vehmaan reviirin status on muuttunut vuoden 2021 jälkeen susiparista perhelaumaksi, joka koostuu todennäköisesti kuudesta yksilöstä. Vehmaan reviirin ja osayleiskaavan kaava-alueen itäosalta on runsaasti kerättyjä näytteitä ja kirjattuja susihavaintoja (Heikkinen ym. 2022). Pääasiallisesti valtatie 8 itäpuolelle sijoittuvan Kaivolän reviirin status on niin ikään perhelauma, jonka todennäköinen yksilömäärä on seitsemän. Kaivolän reviirin alueelta kerätty näytteet ja susihavainnot painottuvat reviirin pohjoisosalle. Suden lisääntymispaikat sijoittuvat todennäköisimmin reviirin keski- kuin reunaosille (Kaartinen ym. 2010). Käytettävissä olevan tiedon perusteella ei voida tehdä tulkintaa siitä, ovatko Vehmaan reviirin sudet pesineet osayleiskaavan kaava-alueella. Biologisten kaava-alueella suorittamien maastokäyntien ja havainnoinnin perusteella susien pesintään soveltuvia kohteita löytyy suhteellisen paljon sekä kaava-alueelta, että sen ulkopuolisilta alueilta. Alueen louhikkoinen maasto tarjoaa paikalliselle reviirille ilmeisen runsaasti pesintään ja vaihtopesiksi soveltuvia vaihtoehtoja. Talven 2022-2023 aikana laadittiin kaavahankkeeseen liittyen Varsinais-Suomen ELY-keskukselta saadun palautteen ja asiaan liittyen järjestettyjen työneuvottelujen perusteella erillisselvitys, jossa tarkasteltiin susireviirien nykytilaa ja kartoitettiin susien pesintään soveltuvia kohteita 400 metrin etäisyydellä osayleiskaavassa osoitetuista voimalapaikoista. Potentiaaliset pesäpaikat dokumentointiin paikkatietona ja mm. valokuvaten. Selvityksen perusteella voimalapaikkojen läheisyydestä löydettiin kuusi susien pesintään soveltuvaa kohdetta, jotka kaikki sijoittuvat kaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden (tv) ulkopuolelle. Maastotöiden yhteydessä havaittiin yhden suden jäljet kaava-alueen kaakkoisosalta, noin 500 m etäisyydellä lähimmästä suunnitellusta voimalasta. Samalta alueelta on tehty suden jälkihavainto niin ikään vuonna 2021 suoritettuna lumijälkilaskennan (Ahlman 2021) yhteydessä. Osayleiskaavan kaava-alueesta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M) noin 1927 ha eli noin 97,0 % kaava-alueen pinta-alasta. Oletettavaa on, että kaava-alueen metsäalueet säilyvät kaavan voimaantumisen jälkeenkin talousmetsänä, johon kohdistuvia metsänhoidollisia toimenpiteitä ohjataan ja luvitetaan kulloinkin voimassa olevan, päivityvän lainsäädännön pohjalta. Edellä kuvattujen lähtökohtien ja käytettävissä olevan tiedon perusteella voidaan olettaa, että alue tulee jatkossakin tarjoamaan otolliset lähtökohdat alueen monipuolisen eläinkannan säilymiselle ja mm. susireviirin vahvistumiselle. Tuulivoimaloiden rakentaminen ei estä alueella tapahtuvaa virkistyskäyttöä, sienestystä, marjastusta tai metsästystä. Metsästyslain 2§ mukaan metsästysoikeus on maanomistajalla, joka päättää, mitä metsästysoikeudellaan tekee. Kiinteistönomistajien metsästysoikeus todetaan tyypillisesti myös kiinteistönomistajien ja tuulivoimayhtiöiden välisissä maanvuokrasopimuksissa. Tuulivoimalaa tai muita rakennuksia kohti ei luonnollisestikaan saa ampua. Alueelle toteutettava hyvä huoltotiestö hyödyttää alueella metsästäjiä ja tuulivoimapuistojen omistajat toimivat tyypillisesti yhteistyössä paikallisten metsästysseurojen kanssa metsästyksen edellytysten turvaamiseksi tuulivoima-alueilla. Mahdollisista rajoituksista esim. rakennusaikana voidaan sopia tarvittavilta osin erikseen. Lisätietoa tuulivoima-alueilla tapahtuvaan metsästykseseen liittyen löytyy alla olevan linkin kautta: https://tuulivoimayhdistys.fi/tietoa-tuulivoimasta-2/tuulivoimasta-kunnille/tuulivoima-alueella-metsastys	
		Tuulivoimalahanke sijoittuu liian lähelle Mynämäen keskustaa aiheuttaen väle ja meluhaittaa.	Ks. edellä annettu vastine.	Ei toimenpiteitä.

LAITILA, MYNÄMÄKI KOLSA-JUVANSUON TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA				
ALOITUSVAIHEEN AIKANA LAITILAN KAUPUNGILLE ANNETUT LAUSUNNOT (12 KPL) LAUSUNTOAIKA: 08.09.2021 - 15.10.2021.				
Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
1.	Fintraffic Lennonvarmistus Oy, 10.09.2021.	Fintrafficin lennonvarmistus antaa ilmailulain 158 § mukaisia lausuntoja lentoesteistä lentoesteluvan hakemista varten. Lausunnossa otetaan kantaa kohteen mahdollisiin vaikutuksiin lentoturvallisuuteen sekä lentoliikenteen sujuvuuteen ja tarvittaessa rajoitetaan kohteen maksimikorkeutta. Lentoliikenteen sujuvuuden arvioinnissa Fintrafficin lennonvarmistus käyttää yhteistyössä Liikenne- ja viestintäministeriön sekä Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien kanssa sovittuja lausuntoperiaatteita ja tarvittaessa rajoittaa esteiden korkeuksia niiden mukaisesti. ArcGIS -muotoinen paikkatietoaineisto lentoesterajoituksista on ladattavissa Fintrafficin verkkosivustolta osoitteesta Lentoesteet Fintraffic Tätä aineistoa käyttämällä voi suunnittelija jo etukäteen arvioida kohteelleen mahdollisesti kohdistuvia korkeusrajoituksia.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
2.	Luonnonvarakeskus, 10.09.2021.	Luonnonvarakeskuksella ei ole lausuttavaa asiaan. Luke dnro 2423/00 04 05/2021	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
3.	Ilmatieteenlaitos, 21.09.2021.	Laitilan kaupungin 8.9.2021 päivätty lausuntopyyntö Kolsa-Juvansuon tuulivoimahankkeen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan: Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
4.	Vehmaan kunta, 30.09.2021.	Vehmaan kunta OTE Kunnanhallitus 27.9.2021 15/2021 297 § Lausuntopyyntö Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan OAS:sta – Mynämäen kunta D/277/11.00.11/2021		
		Ehdotus Koskinen Ari, kunnanjohtaja Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan, että pitää tarkistaa, ettei kahden kilometrin etäisyydellä ole asuinrakennuksia ja että mahdolliset asuinrakennukset ovat asumiskäytössä. Lisäksi tuulivoimapuiston rakentamisesta on lisäksi maksettava täysimääräiset korvaukset maanomistajille. Muilta osin kunnalla ei ole huomautettavaa tai tarkennettavaa ko. hankkeeseen.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Päätös Kunnanjohtaja täydensi ehdotustaan kokouksessa seuraavasti: Varsinais-Suomen maakuntavaltuusto poisti 14.06.2021 § 9, Luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavasta merkinnän "Laajan merkittävän ja yhtenäisen metsävaltaisen vyöhykkeen" sen epäselvien oikeusvaikutusten vuoksi. Osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta asiaa käsittelevät sivut 8 ja 9 pitää korjata maakuntavaltuuston päätöksen mukaiseksi.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on tarkistettu lausunnon perusteella lausunnossa viitatuilta osin aloitusvaiheen jälkeen.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on tarkistettu lausunnon perusteella lausunnossa viitatuilta osin aloitusvaiheen jälkeen.
		Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti ehdotuksen ja kokouksessa tehdyn täydennysehdotuksen.		

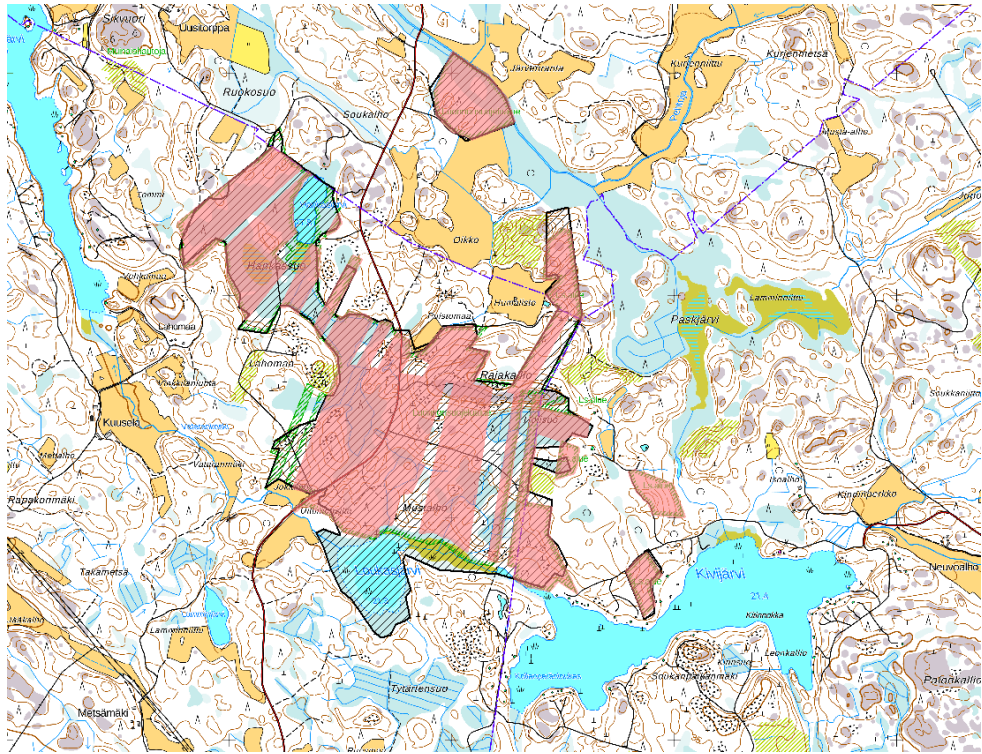
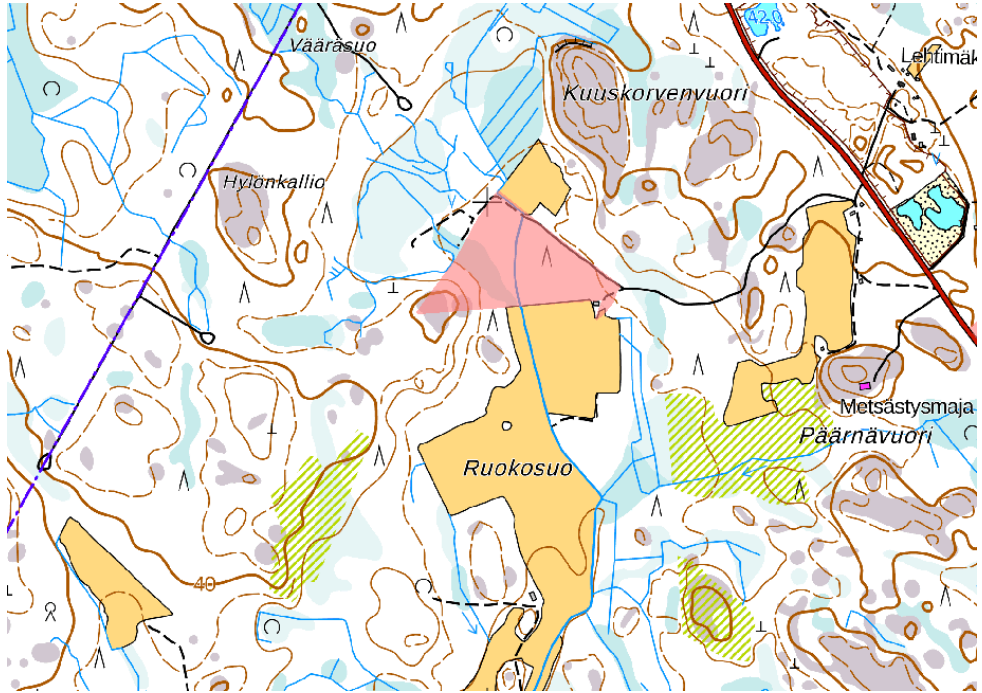
Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
5.	Puolustusvoimat, 2. LRG, 01.10.2021.	Laitilan kaupunki on viitteen asiakirjalla pyytänyt Puolustusvoimien lausunnon Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kaavan tarkoituksena on mahdollistaa tuulipuiston rakentaminen Laitilan kaupungin ja Mynämäen kunnan rajalle. Alustavasti tuulipuistoon on suunniteltu sijoitettavan yhteensä kaksitoista tuulivoimalaa, joista viisi Laitilaan ja seitsemän Mynämälle.	Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta. Muiden voimaloiden sijainti on säilynyt ennallaan valmisteluvaiheen jälkeen.	Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta.
		Yleistä Puolustusvoimien lausunnoista tuulivoimahankkeessa		
		Puolustusvoimat antaa erilliset lausunnot alueidenkäytön suunnittelusta ja tuulivoimahankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä. 2. Logistiikkarykmentti antaa lausunnot kaavasta sekä ympäristövaikutusten arvioinnista. Puolustusvoimien lausunnot tutkavaikutuksien tarkemmasta selvittämistarpeesta ja tuulivoimahankkeiden hyväksyttävyydestä antaa Pääesikunnan operatiivinen osasto (PEOPOS).	Merkittään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Puolustusvoimien lausunto osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta		
		Puolustusvoimat on osallinen Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavahankkeessa ja lausuu kaavoituksen eri vaiheissa.	Merkittään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Maanpuolustuksen tarpeet tulee huomioida osana terveellistä ja turvallista elinympäristöä koskevaa valtakunnallista alueidenkäyttötavoitetta. Lisäksi maanpuolustuksen kehittämistarpeet ja toimintamahdollisuudet tulee huomioida alueidenkäytön suunnittelussa maankäyttö- ja rakennuslain 4a§ perusteella.	Merkittään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Merkittävin ja laaja-alaisin tuulivoimaloista aiheutuva vaikutus kohdistuu puolustusvoimien aluevalvonnassa käyttämiin sensorijärjestelmiin. Tällä voi olla merkittäviä vaikutuksia puolustusvoimien lakisääteisen alue valvontatehtävän suorittamiselle (Laki puolustusvoimista 551/2007 ja aluevalvontalaki 755/2000).	Merkittään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Ennen rakentamisen mahdollistavan kaavan hyväksymistä hankkeelle tulee olla Pääesikunnalta myönteinen hyväksyttävyytyslausunto. Jos toteutettavien tuulivoimaloiden koko (suurempi), määrä (enemmän) tai sijoittelu (>100m) poikkeaa niistä tiedoista, joilla Puolustusvoimat (Pääesikunnan operatiivinen osasto) on antanut lausunnon hankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä, tulee hankkeelle saada Pääesikunnalta uusi lausunto hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista.	Merkittään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Tarvittaessa hankkeista tulee tehdä tutkavaikutusten arviointi VTT:llä. Arvion tarkemman tutkaselvityksen tekemisen tarpeesta tekee Pääesikunta (operatiivinen osasto) saatuaan tarvittavat tarkemmat tiedot (tuulivoimaloiden maksimikokonaiskorkeudet, sijoituspaikat (koordinaatit) ja lukumäärät) suunnitelluista tuulivoimaloista. Tutkavaikutusten selvittämisestä vastaa tuulivoimatoimija tai kaavoittaja.	Merkittään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Puolustusvoimat huomauttaa, että osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei ole esitetty tietoa suunniteltavien tuulivoimaloiden korkeudesta. Voimaloiden enimmäiskorkeus on olennainen tieto kaavan vaikutusten arvioinnissa.	Voimaloiden enimmäiskorkeudeksi on tarkentunut aloitusvaiheen jälkeen 300 m maanpinnasta.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
6.	Traficom, 04.10.2021.	Laitilan kaupunginhallitus on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta lausuntoa koskien Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa.		
		Traficom lausuu seuraavaa		
		Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston kaava-alueen eteläosa jää Turun lentoaseman lähestymisalueelle. Alueelle on määritetty korkeusrajoitus lentoliikenteen turvallisuuden varmistamiseksi. Lähestymisalueen rajoitukset on syytä huomioida kaavasuunnittelussa. Tarkempia tietoja korkeusrajoituksesta on saatavissa lentoaseman pitäjältä Finavia Oyj:ltä sekä ilmaliikennepalvelujen tarjoajalta Fintraffic Lennonvarmistus Oy:ltä.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin. Tuulivoimaloiden on monissa tapauksissa todettu vaikuttaneen TV-vastaanoton laatuun maanpäällisissä TV-lähetysverkoissa. Tuulivoimaloilla on vaikutuksia myös matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaaliin laatuun. Tutkajärjestelmä vaatii toimiakseen riittävää etäisyyttä tuulivoimaloihin. Radiolinkin toiminta taas edellyttää täysin esteetöntä aluetta lähettimen ja vastaanottimen välillä.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Sähköisen viestinnän palvelut ovat riippuvaisia radiojärjestelmistä. Siksi on tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloiden sijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan. Jo olemassa olevia TV- ja radiolähetysasemia ja raskaita, 200 - 300 metrin korkuisia mastoja ei voida siirtää. Siksi eri osapuolten tulisi tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, ettei häiriötä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		On suositeltavaa, että tuulivoimahankkeesta vastaavat ovat yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä. Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulisi aina informoida tuulivoimahankkeesta.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
7.	Digita, 07.10.2021.	Abo Wind Oy suunnittelee enintään 12 tuulivoimavoimalasta koostuvan tuulivoimapuiston rakentamista Laitilan kaupungin ja Mynämäen kunnan alueille.	Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjearvot eivät ylity jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2).	Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi.
		Mynämäen kunta on antanut Digita Oy:lle mahdollisuuden antaa kirjallisen lausunnon liittyen Kolsa-Juvansuon tuulivoimahankkeeseen. Digita Oy (jäljempänä Digita) kiittää lausuntomahdollisuudesta ja lausuu seuraavaa:		
		Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni- tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Antenni-tv –lähetysä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv-vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv-lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.		
		Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:		
		• hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetysille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja	ABO Wind Oy on pyytänyt Digitalta ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä lausunnon tuulivoimapuiston mahdollisista ennakoitavista vaikutuksista alueen antenni-tv-signaaliin tai signaalin vastaanottoon liittyen. ABO Wind Oy:llä on sopimus Digita Oy:n kanssa rakennuttamiensa tuulivoimaloiden aiheuttamien tv-signaalihäiriöiden selvittämisestä ja korjaamisesta. Jos todetut häiriöt johtuvat tuulivoimaloista, ottaa hankkeesta vastaava korjaustoimenpiteet ja -järjestelyt vastatakseen. Näin on toimittu hankevastaavan aiemmin rakentamien tuulivoimapuistojen yhteydessä, joissa tuulivoimaloiden aiheuttamat signaalihäiriöt on saatu korjattua yksinkertaisilla antennimuutoksilla.	ABO Wind Oy on pyytänyt Digitalta ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä lausunnon tuulivoimapuiston mahdollisista ennakoitavista vaikutuksista alueen antenni-tv-signaaliin tai signaalin vastaanottoon liittyen.
		• tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp – HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.	Ks. edellä annettu vastine.	

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa.. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv-signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetyksiaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.	Ks. edellä annettu vastine.	
		Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv- lähetyksiasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeätä, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.	Ks. edellä annettu vastine.	

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
8.	Metsähallitus, 11.10.2021.	Metsähallitus on perehtynyt Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja Kivijärven metsien ja Ristimäen luonnonsuojelualueiden sekä Kivijärven metsien Natura-alueen (FI0200106) vastaavana tahona toteaa seuraavaa:	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Metsähallitus toimii Kivijärven metsien ja Ristimäen luonnonsuojelualueiden sekä Kivijärven Metsät Natura-alueen luonnonsuojelulain (1096/1996 LsL) 65 §:n mukaisena viranomaisena. Näillä perustetuilla suojelualueilla (VN:n asetus Varsinais-Suomen maakunnan luonnonsuojelualueista 214/2014) on luonnonsuojelulain 17 a §:n mukaisesti luontoa muuttava toiminta kielletty. Metsähallitus on lausunut Kolsa-Juvansuon alueen tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta syyskuussa 2021 (MH 6087/2021) hankkeen yhteysviranomaiselle Varsinais-Suomen ELY-keskukselle. YVA-ohjelmassa on listattu kattavasti selvityksiä ja tietolähteitä, joiden avulla saadaan tunnistettua hankkeen vaikutukset sekä alueen merkittävimmät luontoarvot. Tiedot luontoarvoista tarkentuvat lajist selvitysten myötä.		
		Metsähallitus katsoo, että tuulivoiman kasvattaminen on tärkeä osa energiateollisuuden muutosta Suomen tavoitteissa hiilineutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2035 mennessä. Osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on huomioitu asianmukaisesti valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vaatimukset, alueen keskeiset kaavat ja tunnistettu kaavan vaikutusalueen osalliset ja näille on varattu mahdollisuus lausunnon antamiseen.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Kaava-alueella on voimassa Loimaan seudun, Turun seudun kehyskuntien, Turunmaan ja Vakka-Suomen muodostama Varsinais-Suomen maakuntakaava, jonka Ympäristöministeriö on vahvistanut 20.3.2013. Kaava-alueen lounaisosalle sijoittuu Natura-alue Kivijärven metsät, joka on osoitettu maakuntakaavassa suojelualueeksi (S). Metsähallitus muistuttaa, että suojelualueita ja Natura-alueita koskee suunnittelumääräys: "Suunnitelmien ja toimenpiteiden alueella tulee olla luonnonarvoja turvaavia ja edistäviä." Metsähallituksen hallinnoima Kivijärven metsien luonnonsuojelualue/Natura-alue koostuu vanhoista metsistä, pienistä lehtolaikuista ja puustoisista soista. Lajistoon kuuluu liito-orava sekä viitasammakko. Alueen keskeisen osan muodostavat vanhojen metsien laikut, joista arvokkaimmat ovat mukana vanhojen metsien suojeluohjelmassa. Alueen suojelun tavoitteena on säilyttää alueella vallitsevien luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys. Kaavoitus- ja hankealueen sisäpuolella sijaitseva Ristimäen luonnonsuojelualue on pääosin borealisesta luonnonmetsästä koostuva pieni, 4,4 hehtaarin kokoinen suojelualue, jossa esiintyy metsäkanalintujen revierejä. Vaihemaakuntakaavaehdotus osoittaa myös Ristimäen luonnonsuojelualueen suojelualueena (S).	Lausunnossa viitatus näkökulmat ja erityisarvot on huomioitu kaavahankkeen valmistelussa.	Ei toimenpiteitä.
		Tuulivoimaa käsittelevässä vaihemaakuntakaavassa alue on osoitettu suurimmaksi osaksi tuulivoimaloiden alueeksi. Merkinnällä on osoitettu alueet, joille voidaan selvitysten mukaan osoittaa yli 10 tuulivoimalayksikköä. Merkintään liittyy suunnittelumääräys: "Alueen säilyminen tuulivoimatuotannolle soveltuvana alueena tulee turvata kuntakaavoituksella. Kuntakaavoituksen ja alueen muun yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä tulee huomioida vaikutukset elinympäristöön, linnustoon sekä kulttuuriympäristön ja maiseman arvoihin." Tuulivoimahankkeen YVA-menettelyssä laadittavat selvitykset tukevat myös kaavan vaikutusten selvittämistä.	Lausunnossa viitatus näkökulmat ja erityisarvot on huomioitu kaavahankkeen valmistelussa.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		LIITE 1. Kartta Metsähallituksen vastaamista alueista 		
				
		Kivijärven metsät -niminen Natura-alue (FI0200106) kartalla mustalla katkoviivalla, joka vastuutaho Metsähallitus on. Lisäksi Metsähallitus hallinnoi punaisella täyttövärillä olevia alueita Kivijärven metsien luonnonsuojelualue (ylempi kuva) ja Ristimäen luonnonsuojelualue (alempi kuva) (© Maanmittauslaitos 1/MYY/2020, © Metsähallitus 2020).		

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
9.	Varsinais-Suomen ELY-keskus, 13.10.2021.	Varsinais-Suomen ELY-keskus pitää kaavahanketta tärkeänä kestävän energian tuotantomahdollisuuksien kehittämiseksi ekologisesti, että sosiaalisesti kestävällä tavalla.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Hankkeen OAS:ssa esitetyt kaava-alueen yleistiedot, sekä hankkeen ominaispiirteet ja tavoitteet on esitetty selkeästi ja totuudenmukaisella tavalla.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		ELY-keskus toteaa, että kaava-alueen kehittäminen tuulivoiman tarpeiden näkökulmasta on yhteiskunnallisesti ja maakunnallisesti perusteltua, kun ottaa huomioon alueen maankäyttötavoitteet. Kuitenkin hankkeesta mahdollisesti koituvia negatiivisia vaikutuksia melun, välkkeen ja maiseman näkökulmasta tulisi suunnittelun keinoin saada mahdollisimman vähäisiksi.	Lausunnossa viitatus näkökulmat ja erityisarvot on huomioitu kaavahankkeen valmistelussa. Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohje arvot eivät ylitä jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2)	Ei toimenpiteitä.
		OAS:ssa on lueteltu laadittavat selvitykset sekä kuvattu vaikutusarvioinnin toteuttaminen. Kaavassa on tarkoitus hyödyntää YVA:ssa laadittuja selvityksiä.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		ELY-keskus viittaa luonnonsuojelun ja muiden toimialojensa osalta YVA-asiassa annettavaan lausuntoon ja toteaa, että yleiskaavoituksessa tulee muutoinkin huomioida YVA-prosessin yhteydessä esitetyt vaikutukset ja seikat.	Lausunnossa viitatus näkökulmat ja erityisarvot on huomioitu kaavahankkeen valmistelussa.	Ei toimenpiteitä.
		ELY-keskus odottaa, että OAS:ssa esitetyt selvitykset on laadittu, jotta hankkeesta voidaan lausua tarkemmin.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.

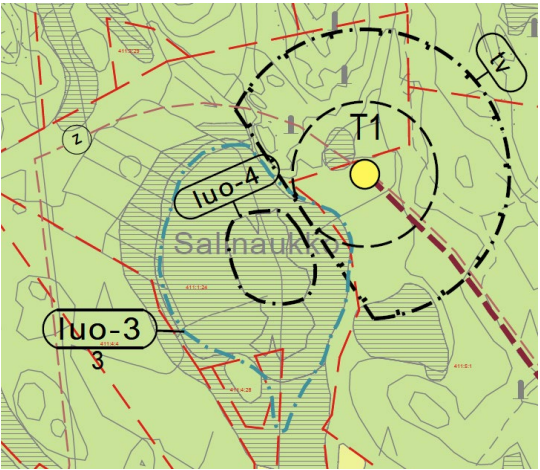
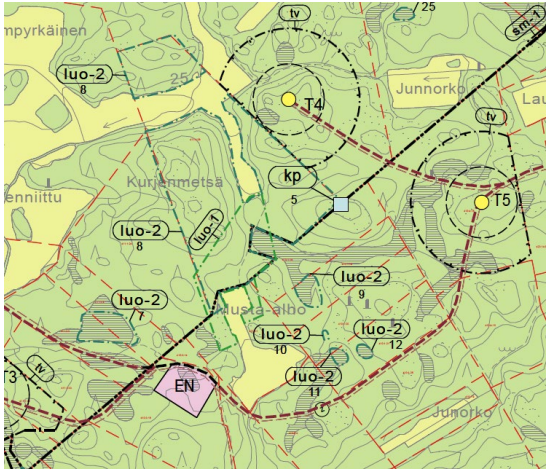
Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
10.	Suomen metsäkeskus, 13.10.2022.	Suomen metsäkeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan vireille tulosta ja aloitusvaiheesta (OAS). Metsäkeskus tarkastelee osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa metsälain valvonnan ja kestäväan metsätalouteen perustuvien elinkeinojen edistämisen näkökulmasta.		
		Valmistelussa on hyvä huomioida, että metsälakia (1093/1996) sovelletaan yleiskaavan maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla. Yleiskaavan muilla alueilla metsälaki ei ole voimassa. Metsälaki velvoittaa noudattamaan luonnonsuojelulain (1096/1996), vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014) ja muinaismuistolain (295/1963) säädöksiä. Kun metsälakia ei sovelleta, vaikuttaa se myös muiden metsänkäyttöä ohjaavien lakien voimassaoloon, kuten kestäväan metsätalouden määräaikaiseen rahoituslakiin (34/2015) (Kemera) ja lakiin metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) (metsätuholaki). Nämä lait ovat riippuvaisia metsälain soveltamisesta. Suomen metsäkeskus valvoo metsälainsäädännön noudattamista.		
		Alueilla, joilla metsälakia sovelletaan, metsälaki ohjaa metsien hoitoa ja käyttöä. Metsälain ohella metsien käyttöä säätelevät myös metsälain nojalla annettu valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä. Myös ympäristölainsäädännöllä on vaikutuksia metsätalouteen. Metsälaki asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puun korjuusta, metsän uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta.		
		Suomen metsäkeskuksen (myöhemmin Metsäkeskus) näkemyksiä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta:		
		On hyvä, että osayleiskaavan laadinnan yhteydessä tarkastellaan valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, kuten edellytysten luominen bio- ja kiertotaloudelle sekä luonnonvarojen kestäväan hyödyntämisen edistämiseksi.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Metsäkeskus näkee hyvänä, että kaavavalmistelussa hyödynnetään julkisin varoin koottuja tausta-aineistoja, kuten avointa metsä- ja luontotietoa.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Metsäkeskus esittää, että metsätalousalueet rajataan mahdollisuuksien mukaan tulevan kaavan ulkopuolelle, jos yhteensovittamisen tarvetta ei ilmene.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Metsäkeskus esittää, että alueella metsien ottaminen muuhun maankäyttöön tulee olla mahdollisimman vähäistä.	Ks. ehdotusvaiheen kaava-aineisto.	Ei toimenpiteitä.
		Monimuotoisuuteen liittyen Metsäkeskus esittää, että kaavakarttojen metsätalousalueille ei merkitä luomerkintöjä tai suojelumääräyksiä. o Nämä kohteet tulee huomioida sähkönsiirron ja voimaloiden sijoittelussa. Ne ovat kaavan tausta-aineistoa ja esitetään esimerkiksi kaavaselostuksen liitekartana. o Kohteiden rajaukset saattavat muuttua ajan kuluessa ja näin ollen niiden huomioiminen tulee tehdä yksilöllisesti metsänhoitotoimenpiteiden ja mahdollisten hakkuiden yhteydessä.	Ks. ehdotusvaiheen kaava-aineisto.	Ei toimenpiteitä.
		Alue on pääosin metsätalouskäytössä. Metsäkeskus esittää, että laadittaviin selvityksiin lisätään metsätalousvaikutusten arviointi: o Metsäkadon vaikutukset metsätalouteen, hiilensidontaan ja ilmastoon ▪ Sekä tuulivoimapuiston alueen että suurjännitelinjojen osalta ▪ Rakennusaikana käytössä olevien alueiden metsitys ja tuulivoima-alueen metsitys käytön päätyttyä o Mahdollisten suojelumääräysten vaikutus metsätalouden harjoittamiseen o Hankkeen vaikutukset nykyiseen tieverkkoon ja sen käyttöön sekä rakennusaikana että toiminnan käynnistyttyä ▪ Käytetään mahdollisuuksien mukaan olemassa olevaa tieverkkoa	Ks. ehdotusvaiheen kaava-aineisto.	Ei toimenpiteitä.
		Suomen metsäkeskus toivoo, että osayleiskaavan kaikessa kirjallisessa materiaalissa käytetään Metsäkeskuksen virallista kirjoitusasua: 'Suomen metsäkeskus'.	Ks. ehdotusvaiheen kaava-aineisto.	

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
11.	Turun museokeskus, 15.10.2021.	Mynämäen kunta ja Laitilan kaupunki ovat pyytäneet Varsinais-Suomen alueellisen vastuumuseon lausuntoa Kolsa - Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.		
		Kaava-alue sijaitsee Laitilan kaupungin Kolsan ja Mynämäen kunnan Juvansuon alueilla.		
		Tarkoituksena on laatia osayleiskaava, joka mahdollistaa tuulivoimapuiston rakentamisen kaava-alueelle ja osayleiskaavan käyttämisen maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n perusteella kaava-alueelle sijoittuvien tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena.		
		Varsinais-Suomen alueellisella Vastuumuseolla ei ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan. Kolsa- Juvansuon osayleiskaavaan liittyvään tuulivoimahankkeeseen sovelletaan YVA-menettelyä. Alueellinen vastuumuseo on lausunut YVA-ohjelmasta ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten osalta odottaa YVA-selostuksen ja siihen liittyvien kulttuuriympäristöselvitysten valmistumista.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
12.	Uudenkaupungin kaupungin ympäristöterveydenhuolto, 15.10.2021.	Terveystensuojeluviranomainen toteaa lausuntonaan, että:		
		Elinympäristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (omavalvonta). Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.	Merkittään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Tuulivoimaloista kantautuvan melun keskiäänitaso sisätiloissa ei saa ylittää asetuksen 545/2015 liitteen 2 taulukon 1 ja taulukon 2 toimenpiderajoja.	Lausunnossa viitatu näkökulmat ja yleisesti sovelletut suunnitteluperiaatteet (mm. melun ja välkkeen ohjeavot) on huomioitu kaavahankkeen valmistelussa esisuunnitteluvaiheesta lähtien. Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjeavot eivät ylity jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2).	Ei toimenpiteitä.
		Tuulivoimapuiston suunnittelussa on otettava huomioon Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016: Tuulivoimarakentamisen suunnittelu.	Ks. edellä annettu vastine.	Ei toimenpiteitä.
		On tärkeää, että suunnitteluvaiheessa tuulivoimamelun mallinnus on luotettavaa, ja tuotantovaiheessa on suositeltavaa seurata toteutuvia äänenpainetasoja sekä lähialueiden asukkaiden kokemuksia.	Hankkeen melu- ja välkevaikutuksia on tarkasteltu asiantuntijatyönä hankkeen esisuunnitteluvaiheesta lähtien.	Ei toimenpiteitä.
		Melun häiritsevyyttä ei voida pitää itsenäisenä terveysvaikutuksena, mutta se saattaa voimakkaana ja pitkään jatkuessaan vaikuttaa terveyshaitan syntymiseen mm. unihäiriöiden kautta, mikäli tuulivoimala sijoitetaan hyvin lähelle asutusta. On hyvä tiedostaa, että häiritsevyyden kokemus, huoli, stressi ja muut negatiiviset kokemukset voivat selittää unihäiriöitä ja muita terveys- ja hyvinvointivaikutuksia enemmän kuin mitattu ja mallinnettu äänenpainetaso.	Merkittään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.

LAITILA, MYNÄMÄKI KOLSA-JUVANSUON TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA				
ALOITUSVAIHEEN AIKANA LAITILAN KAUPUNGILLE JÄTETYT MIELIPITEET (1 KPL) NÄHTÄVILLÄOLOAIKA: 02.08.2021 - 31.08.2021.				
nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
1.	Osallinen, 31.08.2021.	Mielipide osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta Kohde: Kolsa-Juvansuon tuulivoimahanke		
		Tuulivoimala-alue on suunniteltu liian lähelle asuinkiinteistöäni Laitilan Kolisevassa Ympäristövaikutukset kohdistuvat erityisen voimakkaasti tilaani, koska voimaloita on alustavasti sijoittumassa liian lähelle kiinteistöni rajaa, erityisesti voimalat 4 ja 5 ovat sijoittumassa liian lähelle kiinteistöni rajaa (MRL 116§). Voimala numero neljän etäisyys kiinteistörajastani on alle 200 metriä länsi ja itärajaan, kun sen pitäisi olla rakennusasetuksen mukaan vähintään tuulivoimalan korkeus 300 metriä ja Maankäyttö- ja rakennuslain 116 §:n mukaan riittävä etäisyys merkitsee tuulenottoaluetta 600 metriä kiinteistörajasta. Tuulenottoalue rajoittaisi kiinteistöni käyttöä olennaisesti. Kyse on maanomistajien tasapuolisesta kohtelusta suhteessa omistamaani maa-alueeseen. En ole allekirjoittanut vuokrasopimusta tuulivoimayhtiön kanssa ja kuitenkin sen vaikutukset ulottuisivat rajusti kiinteistölleni, kuten Abo-Wind on minua uhkaillut.	Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Toisin kuin mielipiteessä annetaan ymmärtää, ei Maankäyttö- ja rakennuslaissa tai -asetuksessa aseteta mielipiteessä viitattuja etäisyysvaatimuksia tuulivoimaloille, eikä viitata esim. tuulenottoalueeseen. Mielipiteessä viitatussa Maankäyttö- ja rakennuslain 116 §:ssä todetaan: <i>"116 § Rakennuspaikkaa koskevat vaatimukset Asemakaava-alueella rakennuspaikan sopivuus ratkaistaan asemakaavassa.</i> <i>Rakennuspaikan tulee asemakaava-alueen ulkopuolella olla tarkoitukseen sovelias, rakentamiseen kelvollinen ja riittävän suuri, kuitenkin vähintään 2 000 neliömetriä. Rakennuspaikan soveliaisuutta ja kelvollisuutta harkittaessa on muun muassa otettava huomioon, ettei rakennuspaikalla ole tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa. Lisäksi rakennukset on voitava sijoittaa riittävälle etäisyydelle kiinteistön rajoista, yleisistä teistä ja naapurin maasta.</i> <i>Rakennuksen etäisyydestä asemakaava-alueen ulkopuolella toisen omistamaan tai hallitsemaan maahan ja sillä olevaan rakennukseen säädetään asetuksella."</i> Maankäyttö- ja rakennusasetuksen todetaan rakennusten etäisyyteen liittyen: <i>"57 § Rakennuksen etäisyys</i> <i>Harkittaessa rakennushankkeen sijoittumista ja rakennuspaikan soveltuvuutta on huolehdittava vaarallisista aineista aiheutuvan suuronnettomuusvaaran torjumiseksi riittävästä suojaetäisyyksistä.</i> <i>Palovaarallista rakennusta ei saa sijoittaa 15 metriä lähemmäksi toisen omistamaa tai hallitsemaa maata eikä 20 metriä lähemmäksi rakennusta, joka on toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla.</i> <i>Rakennusta ei saa asemakaava-alueen ulkopuolella ilman asianomaisen suostumusta rakentaa viittä metriä lähemmäksi toisen omistamaa tai hallitsemaa maata eikä kymmentä metriä lähemmäksi rakennusta, joka on toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla, ellei siihen ole erityistä syytä."</i> Linkki Maankäyttö- ja rakennuslakiin: Linkki Maankäyttö- ja rakennusasetukseen: https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990895	Ei toimenpiteitä.

nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Sähkölinjat pitää merkitä kaavaan ja ne eivät saa sijoittua kiinteistöille, joilla ei ole vuokrasopimusta tuulivoimayhtiön kanssa. MRL39§ 4 mom. mukaan tuulivoimalat kaikkienensa ja erityisesti voimalat 1, 4, 5 ja 8 aiheuttavat kohtuutonta haittaa kiinteistöilleni 400-411-4-28 ja 503-410-5-1. Kiinteistöjeni arvonlasku olisi suuri huomattavan maisema-, välke- ja meluhaitan takia sekä erityisen läheisyyden takia vaikuttaisi rakennusoikeuteeni. Erityinen vaikutus sillä olisi rakennusoikeuteeni Salinaukon tontilleni ja Musta-alhon kiinteistölleni. On epäselvää tulisiko voimaan rakennuskielto ja miten se kohdistuisi kiinteistöihini? Mielestäni rakennuskielto ei voi kohdistua kiinteistölle, jolla ei ole vuokrasopimusta tuulivoimayhtiön kanssa. Jäävaaran takia erityisesti voimalan neljä sijoitus ei ole turvallinen käytössä olevaan tieyhteyteen nähden (MRL 39 § 2 mom. kohta 5).	Mielipiteessä viitatus näkökulmat on huomioitu kaavahankkeen valmistelussa. Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjeavot eivät ylitä jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2). Mielipiteessä viitatus kiinteistöt 400-411-4-28 ja 503-423-3-15 ovat entuudestaan maa- ja metsätalouskäytössä. Kaavan laatijan käytössä olevan tiedon perusteella ko. kiinteistöille ei sijoitu luvitettuja rakennuksia tai rakennelmia. Osayleiskaavalla ei vaikuteta ko. kiinteistöjen hyödynnettävyyteen maa- ja metsätalouskäytössä. Mikäli Salinaukon tontilla viitataan kiinteistön 400-411-4-28 Salinaukolle sijoittuvaa osaa, kyse ei tontista, jolla tarkoitetaan rakennuspaikkaa, johon liittyy rakennusoikeus. Mielipiteessä viitatus kiinteistöt sijoittuvat osayleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi osoitetulle alueelle (M). Alue on varattu pääasiassa metsätaloutta varten. Alueelle saa sijoittaa tuulivoimaloita niille erikseen osoitetuille alueille, sekä niitä varten huoltoteitä, kokoonpanoalueita ja teknisiä verkostoja. Alueella sallitaan maa- ja metsätalouden harjoittamista palveleva rakentaminen. Maankäyttö- ja rakennuslain 16.3 § nojalla alue määrätään suunnittelutarvealueeksi. Suunnittelutarveharkintavelvoite ei koske tuulivoimarakentamista. Mielipiteessä viitatus kiinteistöjen alueelle ei ole osoitettu osayleiskaavassa tuulivoimarakentamiseen liittyviä aluevarauksia (tv), huoltotiestä, eikä siirtojohtoja.	Ei toimenpiteitä.
		Maankäyttö- ja rakennuslain 39§ 2 mom. 8 kohta edellyttää luonnonarvojen huomioon ottamista ja erityisesti Yli-Peren tilan moninaisen eliölajiston vaaliminen vaatii riittävää etäisyyttä voimaloihin. Yli-Peren tilan alueella pesii useita eri pöllölajeja: hiiripöllö, viirupöllö, varpuspöllö, lehtopöllö, helmipöllö ja sarvipöllö. Kanahaukalla on reviiri Kurjenmetsässä, joka sijaitsee aivan keskellä tuulivoimaloita ja niiden välittömässä läheisyydessä. Mehiläishaukka pesii alueella. Alueella saalistaa maakotka ja mahdollisesti pesiikin. Alueen kasvilajisto on runsasta ja hyönteislajisto vanhojen metsien lajistoa. Kurjenmetsä ja Yli-Peren tilan metsät ovat maakunnallisesti merkittäviä erämaa-alueita. Koko ekosysteemi kärsisi alueelle sijoittuvasta tuulivoimasta. Metsästysharrastus olisi erityisesti vaaravyöhykkeessä melu- ja välkehaitan takia. Näiden seikkojen huomioon ottaminen vaatii tuulivoimahankkeen etenemisen pysäyttämistä.	Hankkeen aikana on kiinnitetty esisuunnitteluvaiheesta lähtien erityistä huomiota kaava-alueelle suunniteltujen toimintojen ja aluevarausten yhteensovitukseen alueelle sijoittuvien erityisarvojen kanssa. Laadittujen selvitysten ja viranomaisilta saadun palautteen perusteella yhteensovituksessa on myöskin onnistuttu.	Ei toimenpiteitä.

LAILILA, MYNÄMÄKI KOLSA-JUVANSUON TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA				
VALMISTELUVAIHEEN AIKANA LAILILAN KAUPUNGILLE ANNETUT LAUSUNNOT (9 KPL). LAUSUNTOAIKA: 29.08.2022 - 27.09.2022 (ELY-KESKUS 29.08.2022 - 11.10.2022)				
Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
1.	Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos, 14.09.2022.	Varsinais- Suomen aluepelastuslaitoksen pelastusviranomaisella on ollut käytössä kaava- aineisto (osayleiskaavan selostus ja osayleiskaavakartta, päivätty 17.8.2022), jonka perusteella lausunto annetaan.		
		Varsinais- Suomen aluepelastuslaitoksen pelastusviranomainen toteaa lausunnossaan:		
		Pelastustoiminta tulee olla mahdollista kaava-alueella tulipalon tai muun onnettomuuden sattuessa.	Kaava-alueen huoltoteiden mitoitus ja toteutustapa ratkaistaan alueen yksityiskohtaisemman suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä.	Ei toimenpiteitä.
		V-S pelastuslaitoksen ajoneuvojen ominaisuudet ja vaatimukset ajoreiteiltä on selvitetty pelastustieohjeessa. https://www.vspelastus.fi/sites/default/files/atoms/files/pelastustieohje_0.pdf	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Tuulimyllyt tulisi numeroida tai niille on annettava osoitteet.	Voimalaitokset on numeroitu kaavaluonnoksessa. Voimalaitoksille mahdollisesti annettavia osoitteita ei osoiteta kaavalla. Osoitteet annetaan rakennusluvituksen yhteydessä.	Ei toimenpiteitä.
		Kaavoituksen pohjalta suoritettavassa kunnallistekniikan suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava pelastuslaitoksen edellyttämät vesitarpeet. Sammutusvesitarpeesta on laadittu sammutusvesisuunnitelma yhteistyössä alueen kuntien ja vesihuoltolaitosten kanssa. Suunnitteluala mahdollistaa myös luonnonvesilähteiden toteuttamisen, mikä tarkoittaa aluevarauksen sopimista kaavaan.	Kaava-alueelle ei toteuteta tuulivoimahanketta varten vesihuoltoverkostoa, joten sammutusvesien ottopaikoista tulee sopia osapuolten kesken erikseen ilman kaavassa osoitettavia otopisteitä tai aluevarauksia.	Ei toimenpiteitä.
		Lausunnossa sovelletut lait ja säädökset: Pelastuslaki 379/2011		

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
2.	Puolustusvoimat, 2. Logistiikkarykmentti, 15.09.2022.	Mynämäen kunta on 1. viiteasiakirjalla pyytänyt Puolustusvoimien lausunnon Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan luonnoksesta. Yleiskaava liittyy Laitilan kaupungin ja Mynämäen kunnan alueelle sijoittuvaan tuulivoimahankkeeseen, jossa koko hankealueelle suunnitellaan yhteensä kahdentoista uuden tuulivoimalan rakentamista. Mynämäen kunnan alueelle kaavoituksella on tarkoitus mahdollistaa enintään seitsemän tuulivoimalan rakentaminen. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä.		
		Yleistä Puolustusvoimien lausunnoista tuulivoimahankkeessa		
		Puolustusvoimat antaa erilliset lausunnot alueidenkäytön suunnittelusta ja tuulivoimahankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä. Logistiikkarykmentit antavat Puolustusvoimien lausunnot kaavoista sekä ympäristövaikutusten arvioinnista. Pääesikunnan operatiivinen osasto (PE OPOS) antaa tuulivoimatoimijoille Puolustusvoimien lausunnot sensorivaikutusten tarkemmasta selvittämistarpeesta ja tuulivoimahankkeiden hyväksyttävyydestä.		
		Puolustusvoimien lausunto kaavaluonnoksesta		
		Puolustusvoimilla ei ole huomautettavaa kaavaluonnokseen edellyttäen, että kaavassa esitetyt tuulivoimaloiden ohjeelliset sijainnit ovat yhdenmukaiset niiden tietojen kanssa, joiden perusteella Pääesikunta on antanut hankkeelle myönteisen hyväksyttävyyslausunnon.	Merkitään tiedoksi. ABO Wind Oy:ltä saadun tiedon perusteella Pääesikunta on antanut myönteisen hyväksyttävyyslausuntonsa kaavakartalla osoitettujen voimalasijaintien perusteella.	Ei toimenpiteitä.
		Jos hankkeessa toteutettavien tuulivoimaloiden lukumäärä on suurempi, tuulivoimalat ovat yli 10 metriä korkeampia tai sijoittelu poikkeaa yli 100 metriä hyväksyttävyyslausunnon mukaisista tiedoista, Pääesikunnalta tulee saada uusi lausunto hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista.	Merkitään tiedoksi. Ks. edellä annettu vastine.	Ei toimenpiteitä.
		Edellä mainittua pienemmistä muutoksista pyydetään tiedottamaan Pääesikunnan operatiivista osastoa.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
3.	Vehmaan kunta, 27.09.2022.	Vehmaan kunnanhallitus, 19.9.2022 253 § Lausunnon antaminen Mynämäki/Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavasta, D/301/11.01.01.02/2022.		
		Ehdotus Vehmaan kunta haluaa lausunnossaan kiinnittää huomiota siihen, että kaavaehdotuksessa tulee tarkistaa se, ovatko kaikki kaavaehdotukseen merkittyjen kiinteistöjen käyttötarkoitus oikea; kaavaehdotuksessa on mm. mahdollisesti merkitty vapaa-ajanasuntoja vakituiksi asunnoiksi. Muilta osin kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa ko. kaavaehdotukseen.	Kaavahanke on valmisteluvaiheessa ja lausuntoa on pyydetty kaavaluonnoksesta. Kaavaluonnoksessa (kaavakartalla) ei ole otettu kantaa tai esitetty kaava-alueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvien ympärivuotisessa tai vapaa-ajanasuinkäytössä olevien kiinteistöjen käyttötarkoitukseen. Mikäli lausunnossa viitataan kaavan liiteaineistona käytetyn YVA-selostuksen yhteydessä (kohta 5.1.1 Nykytila, Asutus, kuva 15. Hankealueen lähimpien asuinrakennusten ja loma-asuntojen sijainti.) esitettyihin kiinteistökohtaisiin tietoihin, niin ko. tiedot perustuvat Maanmittauslaitokselta saatuihin tietoihin. Mikäli lausunnon antaja on havainnut kiinteistökohtaisissa tiedoissa virheitä, tulee niistä ilmoittaa tarpeelliseksi katsotuilta osin tarvittavine tunnistetietoineen Maanmittauslaitokselle ja osayleiskaavan laatijalle.	Ei toimenpiteitä.
		Päätös Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kunnanjohtajan päätösehdotuksen.		

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
4.	Suomen metsäkeskus, 27.09.2022.	Suomen metsäkeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Kolsa-Juvansuon osayleiskaavan kaavaluonnoksesta.		
		Metsäkeskuksen lausunnon näkökulmana on tuulivoimahankkeen aiheuttama muutos alueen maankäytössä. Maankäytön muutoksen myötä alueella ryhdytään harjoittamaan rinnakkain kahta merkittävää elinkeinoa - energiantuotantoa ja metsätaloutta. Toimintojen tarpeet kohtaavat erityisesti hankkeen suunnittelu- ja rakentamisvaiheessa.		
		Metsälaki ja M-alkuiset kaavamerkinnot		
		Metsäkeskus näkee hyvänä, että kaikki kaavoitettavan alueen metsät on käytännössä kokonaisuudessaan merkitty kaavakarttaluonnokseen M-alkuisella merkinnällä. Metsälaki on voimassa kaava-alueen M-alkuisilla alueilla ja velvoittaa noudattamaan luonnonsuojelulain (1096/1996), vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014) ja muinaismuistolain (295/1963) säädöksiä. Metsälaki asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puun korjuusta, metsän uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta. M-alkuiset merkinnät myös mahdollistavat metsänomistajille valtion tarjoamien metsätalouden tukien (kemera-tuki) myöntämisen ja hyödyntämisen. Lisäksi metsätuholaki on voimassa M-alkuisilla alueilla.		
		Luo-alkuiset kaavamerkinnot		
		Alueelle on merkitty runsaasti luo-alkuisia alueita: liito-oravan ydinreviiri (luo-1), uhanalainen tai silmälläpidettävä luontotyyppi (luo-2), linnuston kannalta paikallisesti arvokas alue (luo-3), viitasammakon lisääntymispaikka (luo-4), lepakoiden tärkeä ruokailualue tai siirtymäreitti (luo-5) ja muu lepakoiden käyttämä alue (luo-6).		
		Metsäkeskuksen näkemyksen mukaan kaava-alueelle sijoittuvia luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita ei tule merkitä oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan. Osayleiskaava koskee tuulivoimaa ja eläinlajien kannalta tärkeät elinpiirit ja muut luo-merkinnällä varustetut alueet on jo huomioitu voimaloiden sijoittelussa. Esimerkiksi eri eläinlajien esiintymis- ja elinalueet muuttuvat ajassa ja kaavakartalle merkittynä tieto ei näin säily ajantasaisena.	Kaavakartalla osoitetut erityisarvot on osoitettu asiantuntija-arvioiden ja selvitysten perusteella yleisesti sovellettujen suunnittelukäytäntöjen perusteella. Se, että havainnointiin liittyy aina myös ajallinen ulottuvuus ja olosuhteissa tapahtuu ajan saatossa aina myös muutoksia, ei ole peruste jättää osoittamatta ko. erityisarvoja kaavakartalla.	Ei toimenpiteitä.
		Metsäkeskus esittää, että kaikki luo-merkinnät poistetaan kaavakartasta. Luo-alueisiin liittyvät tiedot kuuluvat osayleiskaavan tausta-aineistoihin.	Kaavakartalla osoitetut erityisarvot on osoitettu asiantuntija-arvioiden ja selvitysten perusteella yleisesti sovellettujen suunnittelukäytäntöjen perusteella. Se, että havainnointiin liittyy aina myös ajallinen ulottuvuus ja olosuhteissa tapahtuu ajan saatossa aina myös muutoksia, ei ole peruste jättää osoittamatta ko. erityisarvoja kaavakartalla.	Ei toimenpiteitä.
		Mikäli luo-kaavamerkintöjä ei poisteta, tulee selkeästi esittää, onko kaavamerkinnässä kysymys suunnittelu-, rakentamis- vai suojelumääräyksestä. Kaavamerkinnöissä ja -määräyksissä esitetään suosituksia ja määräyksiä metsätalouden harjoittamiseen kaava-alueella. Merkintöjen vaikutukset metsään perustuvien elinkeinojen harjoittamiseen alueella tulee arvioida.	Kaavakartan luo-kaavamääräysten muotoilu ja kaavakartan kohtia 5.1 Kaavan keskeinen sisältö ja 5.2 Kaavamerkinnot ja -määräykset on tarkistettu kaavahankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten ja ELY-keskukselta saadun palautteen perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Kaava-alueita koskeviin kaavamääräyksiin ei sisälly Maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:n mukaisia maisematyölupapalveluita.	Ei toimenpiteitä.
		Kohta 6.13		
		Metsäkeskus esittää, että kappaleen viimeinen lause korjataan muotoon 'Osayleiskaavalla ei vaikuteta olennaisella tavalla kaava-alueelle sijoittuvien maa- ja metsätalousalueiden luonnonvarojen hyödyntämiseen, vaikka metsäpeitteinen ala hankkeen toteutuessa hieman pieneneekin.'	Kaavaselostusta tarkistettiin lausunnon perusteella. Kaavaselostuksen kohdan 6.13 kirjoitusasu muutettiin muotoon "Osayleiskaavalla ei vaikuteta olennaisella tavalla kaava-alueelle sijoittuvien maa- ja metsätalousalueiden luonnonvarojen hyödyntämiseen, vaikka metsäpeitteinen ala hankkeen toteutuessa hieman pieneneekin."	Kaavaselostuksen kohtaa 6.13 tarkistettiin lausunnon perusteella.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Toimenpiteet tuulivoimalan käytöstä poiston jälkeen		
		Metsäkeskus esittää, että kaavaselostusluonnoksessa otetaan kantaa alueella tehtäviin toimenpiteisiin tuulivoimalan käytöstä poiston jälkeen.	Voimaloiden purkamisesta ja alueen mahdollisesta ennallistamisesta voidaan sopia maanomistajien kanssa solmittavissa sopimuksissa.	Ei toimenpiteitä.
		Metsäkeskus esittää toimenpiteeksi, että kohdassa 6.19 mainitun maisemoinnin sijaan avoimet alueet metsitetään uudelleen toiminnan päätyttyä.	Ks. edellä annettu vastine.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
5.	Ilmatieteenlaitos, 27.09.2022.	Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:		
		Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaavaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
6.	Luonnonvarakeskus, 30.09.2022.	Lausunto		
		1 Johdanto		
		Kolsa-Juvansuon alueelle suunnitellaan enimmillään 12 tuulivoimalaa, joista alustavien suunnitelmien mukaan viisi sijoittuu Laitilan Kolsaan ja seitsemän Mynämäen Juvansuolle. Hankealueen koko on n. 2000 ha. Suunnitellut voimalat ovat maksimikorkeudeltaan 300 m. Voimaloiden teho tulee olemaan 5–10 MW.		
		2 Lausunto		
		Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.		
		Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslain (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.		
		Kaava-alueella havaittiin metsoja sekä metsosoidin 2021. Soidin on huomioitu turbiinien sijoittelussa siten, että soidinpaikan ja lähimmän turbiinin välillä on n. 500 m. Kanalintujen osalta mahdollisista vaikutuksista tuodaan esille törmäysriski. Törmäysriskin lisäksi tuulivoimaloiden on kuitenkin osoitettu vaikuttavan myös mm. kanalintujen habitaatin valintaan ja äänen käyttöön soidessa. Tuulivoimalaa ympäröivää aluetta saatetaan välttää tai käyttää vähemmän lisääntymisaikana (soidinajan lisäksi myös poikasten kasvatukseen liittyvä habitaatinvalinta) lajista riippuen n. 500–600 m säteellä ja metson tapauksessa jopa yli 1000 m säteellä (mm. Coppes et al. 2020). Saksassa, Ruotsissa ja Itävallassa tehdyssä tutkimuksessa ei ollut mitään viitteitä siitä, että metsot tottuisivat tuulivoimaan edes 8 vuoden aikana (Coppes et al. 2019). Täten tuulivoimaloiden vaikutus metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle.	Kaavahankkeen yhteydessä on tehty tiivistä yhteistyötä biologien ja asianosaisten viranomaisten kanssa mm. metsojen soidinpaikkojen huomioimiseen liittyen. Viranomaisyhteistyön perusteella kaavahankkeen aikana on tehty mm. tarpeelliseksi katsottuja tarkistuksia kaava-alueelle osoitettujen huoltoteiden linjauksiin. ELY-keskuksen edustajat eivät nähneet 05/2021 pidetyn työneuvottelun yhteydessä ristiriitaa voimalasijoittelun ja metsojen soidinpaikkaselvityksen tulosten välillä.	Ei toimenpiteitä.
		Hankealue sijoittuu Vehmaan susireviirille (Status: Perhelauma, 3-6 yksilöä, TN 100 %) (Susikanta Suomessa maaliskuussa 2022, Heikkinen 2022). Alueella havaittiin lumijälkiselvityksessä kahdet sudenjaljet alueen itäosissa. On hyvä, että alueelle on tehty lumijälkilaskennat. On kuitenkin tärkeää huomioida, että yksittäiset laskennat eivät kerro riittävästi hankealueen merkityksestä esimerkiksi sudelle. Suden liikkuminen on vuodenaikaan sidonnaista. Keväällä se huolehtii reviirin rajoista ja pyrkii saalistamaan tehokkaasti, jotta olisi mahdollisimman hyvässä kunnossa pentujen syntyessä. Tällöin suden esiintymistä ohjaa saaliseläinten sijainti enemmän kuin pesimäalueiden sijainnit. Vasta lähempänä penikointia susi hakeutuu reviirin ydinalueille, joissa synnytys ja pentujen hoito tapahtuu.	Kaavahankkeen yhteydessä on laadittu erillinen susiselvitys (kaavaselostuksen liite 26), jonka yhtenä lähtötietona on käytetty kaava-alueella suoritettuja lumijälkilaskentoja (23.01.2021, 04.02.2021 ja 21.02.2021) ja LUKEn susireviiritietoja. Edellä viitattujen lähtötietojen lisäksi talven 2022-2023 aikana on laadittu erillinen viranomaiskäyttöön tarkoitettu maastonselvitys, jonka yhteydessä kartoitettiin suden pesäpaikoiksi soveltuvia kohteita kaavassa osoitettujen voimalapaikkojen ympäristössä. Maastonselvitys laadittiin ELY-keskuksen YVA-selostuksesta antaman perustellun päätelmän ja asiaan liittyen järjestetyn työneuvottelun perusteella. Selvityksen tärkeimpinä lähtötietoina käytettiin Luonnonvarakeskuksen avoimia aineistoja; susikanta-arviota vuodelta 2022 (Heikkinen ym. 2022) ja Luonnonvarakeskuksen ylläpitämää Luonnonvaratieto -palvelua (Luonnonvarakeskus 2023). Lisäksi lähteenä käytettiin hankkeen yhteydessä aiemmin laadittua susiselvitystä, sekä muita selvitysten lähdeluetteloissa viitattuja lähteitä. Maastonselvityksen yhteydessä havaittiin kuusi kaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden (tv) läheisyyteen, alueiden ulkopuolelle sijoittuvaa, suden pesinnän kannalta potentiaalista pesintäympäristöä. Selvityksen perusteella on mahdollista ja todennäköistä, että vastaavanlaisia potentiaalisia pesintäympäristöjä sijoittuu kaava-alueen muillekin osille ja kaava-alueen ulkopuolelle. Maastotarkastelun yhteydessä havaittiin yhden suden jäljet noin 500 m etäisyydellä lähimmästä suunnitellusta voimalasta. Jälkihavainto sijoittuu kaava-alueen kaakkoisreunalle, Vehmaan ja Kaivolän susireviirien rajalle, josta tehtiin vuoden 2021 aikana tehdyn lumijälkilaskennan yhteydessä niin ikään jälkihavainto.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Suden osalta tulisi huomioida, että vaikka se onkin sopeutumiskykyinen laji, se on riippuvainen saaliseläimistään (erityisesti hirvi). Siten tuulivoiman vaikutukset suteen eivät ole yksin kiinni suorista vaikutuksista lajiin itseensä, vaan myös vaikutuksista sen saaliseläinten käyttäytymiseen ja lisääntymismenestykseen.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Suden osalta tutkimustuloksia tuulivoiman vaikutuksista meidän olosuhteissamme ei ole. Vaikutusten arviointeja tehdessä tulee tiedostaa, että suden pesimä- ja lepäilyalueet sijaitsevat yleensä reviirien keskiosissa. Tällöin muutokset reviirien ydinalueilla saattavat vaikuttaa suden pesimä- ja lepäilyalueisiin ja siten lisääntymismenestykseen.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		3 Lausunnon tiivistelmä		
		Kaava-alueella havaittiin metsoja sekä metsosoidin 2021. Soidin on huomioitu turbiinien sijoittelussa siten, että soidinpaikan ja lähimmän turbiinin välillä on n. 500 m. Luke huomauttaa, että kanalintujen osalta törmäysriskin lisäksi tuulivoimalaa ympäröivää aluetta saatetaan välttää tai käyttää vähemmän lisääntymisaikana (soidinajan lisäksi myös poikasten kasvatukseen liittyvä habitaatinvalinta) lajista riippuen n. 500–600 m säteellä ja metson tapauksessa jopa yli 1000 m säteellä. Tuulivoimaloiden vaikutus metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle. Hankealue sijoittuu Vehmaan susireviirille ja alueella havaittiin lumijälkiselvityksessä kahdet sudenjaljet alueen itäosissa. Suden osalta tutkimustuloksia tuulivoiman vaikutuksista meidän olosuhteissamme ei ole. Vaikutusten arviointeja tehdessä tulee tiedostaa, että suden pesimä- ja lepäilyalueet sijaitsevat yleensä reviirien keskiosissa. Muutokset reviirien ydinalueilla saattavat vaikuttaa suden pesimä- ja lepäilyalueisiin ja siten lisääntymismenestykseen.	Ks. edellä annetut vastineet.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
7.	Varsinais-Suomen liitto, 30.09.2022.	Ehdotus Maankäyttöjaosto päättää antaa Varsinais- Suomen ELY- keskukselle ABO Wind Oy:n Kolsa-Juvansuo tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus) ja Laitilan kaupungille ja Mynämäen kunnalle tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta seuraavan lausunnon:		
		Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuisto sijoittuu maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle ja maakuntakaavassa osoitetut muut merkinnät, kuten luonnonsuojelualueet ja pohjavesialueet, sekä etäämmällä olevat maisema- alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on otettu hyvin huomioon laadituissa selvityksissä sekä niiden analyyseissä. Hanke on siis maakuntakaavan mukainen ja edistää maakuntakaavassa esitettyjä tavoitteita.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		YVA- selostuksen mukaan välke- ja varjostusvaikutukset ylittyvät vaihtoehdossa 1, mutta ei vaihtoehdossa 2, jossa tuulivoimalaa numero 8 ei toteuteta. Vaikka Suomessa ei ole käytössä virallista ohjearvoa välkkeelle, on perusteltua minimoida jo ennakolta mahdolliset haitat lähiympäristöön ja toteuttaa hanke vaihtoehdon 2 mukaisena kokonaisuutena, ellei välkkeen vähentämiselle laajemmassa vaihtoehdon 1 mukaisessa toteutuskokonaisuudessa ole muita teknisiä mahdollisuuksia.	Kaavakarttaa tarkistettiin valmisteluvaiheen jälkeen Varsinais-Suomen liiton ja muiden viranomaistahojen lausuntojen perusteella. Kaavakartalta poistettiin kaavaluonnoksessa esitettyä pohjoisinta tuulivoimala- aluetta ja voimalaa nro 8 koskevat kaavamerkinnot (tv, T8).	Kaavakarttaa tarkistettiin valmisteluvaiheen jälkeen Varsinais-Suomen liiton ja muiden viranomaistahojen lausuntojen perusteella.
		Osayleiskaavassa on osoitettu EO- merkinnällä kolme pienialaista olemassa olevaa maa-ainestenottoaluetta. Osayleiskaavan selostuksessa on merkinnän osalta todettu, että "Merkinnällä osoitetaan kaava-alueelle sijoittuvat turvetuotantokäytössä olevat ja /tai käyttöön osoitetut alueet". Alueet ovat oletettavasti kuitenkin maa-ainesten ottoalueita, joten kuvaustekstiä tulee tarkentaa sen mukaisesti. Lisäksi kaavamerkinnän määräystä tai osayleiskaavan yleismääräystä tulee mahdollisesti tarkentaa myös sen osalta, miten ne ohjaavat alueella tapahtuvaa maa-ainesten ottoa jatkossa tai miten ne huomioivat alueiden maisemoinnin ottotoiminnan loputtua. Maa-ainestenottotoimintaa ohjaa maa-ainelaki, mutta 3 §:ssä on säädetty ottotoiminnasta mm. yleiskaava-alueella. Mahdollisten uusien tai päivittyvien ottolupien osalta, tulee siis kaavamääräyksiä tarkentaa tarvittaessa siten, että niiden käsittely on osayleiskaavan ohjausvaikutuksen näkökulmasta selkeää lupaviranomaiselle.	Kaavaselostuksen kohtaa 5.2 on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen lausunnon perusteella. EO-kaavamääräyksen kuvaus on muutettu muotoon: <i>"Merkinnällä osoitetaan kaava-alueelle sijoittuvat, olemassa olevat, maa-ainesten ottoalueet."</i>	Kaavaselostuksen kohtaa 5.2 on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen lausunnon perusteella
		Teknisenä huomiona osayleiskaavan luonnokseen todetaan, että Varsinais-Suomen alueella olevien maakuntakaavojen yhdistelmässä on osoitettu kaikki voimassa olevat maakuntakaavojen merkinnät. Maakuntakaavayhdistelmän kaavaotetta on perusteltua käyttää myös kaavaselostuksessa, koska se osoittaa selkeimmin nykyisen voimassa olevan maakuntakaavan kokonaistilanteen. Vanhoista maakuntakaavoista on osa merkinnöistä kumottu ja korvattu uusilla merkinnöillä uudempien vaihemaakuntakaavavaiheiden aikana.	Kaavaselostuksen kohtaa 2.2 Maakuntakaavat on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Kohtaan lisättiin viittaus maakuntakaavayhdistelmään kaavakarttaotteineen.	Kaavaselostuksen kohtaa 2.2 Maakuntakaavat on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen.
		Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.		

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
8.	Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo, 03.10.2022.	Mynämäen kunta ja Laitilan kaupunki ovat pyytäneet Varsinais-Suomen alueellisen vastuumuseon lausuntoa 17.8.2022 päivätyistä osayleiskaavan luonnoksesta, joka koskee tuulivoimapuiston rakentamista kaava-alueelle. Tavoitteena on laatia osayleiskaava, joka mahdollistaa tuulivoimapuiston teknisten järjestelmien toteuttamisen ja yhteensovittamisen kaava-alueelle sen lähiympäristöön sijoittuvien erityisarvojen kanssa. Kaava-alue sijaitsee Laitilan kaupungin ja Mynämäen kunnan välisellä kuntarajalla käsittäen Laitilan kaupungin Kolsan ja Mynämäen kunnan Juvansuon alueet. Kaava-alueen pinta-ala on noin 1886 ha ja se on pääsääntöisesti maa- ja metsätalouskäytössä.		Ei toimenpiteitä.
		Vaikka kaava-alueella sijaitsevat kiinteät muinaisjäännökset sekä muut kulttuuriperintökohteet on asianmukaisesti huomioitu kaavakartassa, niitä ei ole mainittu kaavaselostuksessa. Kohteet tulee lisätä lyhyen kuvauksen kera kaavaselostukseen (ks. Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston arkeologinen inventointi, Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelu, 28.09.2021 sekä ABO Wind Oy:n Kolsa-Juvansuo tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus 6.7.2022).	Kaavaselostusta on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen lausunnossa viitattuja kohteita koskevilta osin.	Kaavaselostusta on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen lausunnossa viitattuja kohteita koskevilta osin.
		Krouvinummentien eteläpuolelle sijoitetun maa-ainesten ottoalueen välittömässä läheisyydessä on muinaismuistolain (295/1963) suojaama kiinteä muinaisjäännös Vanha Turku-Rauma -tie 1000026678, joka on kirjattu Museoviraston muinaisjäännösrekisteriin vuonna 2014. Kohde on huomioitava muuttuvan maankäytön yhteydessä ja alueella toteutettavasta maa-aineksen otosta pyydettävä Varsinais-Suomen alueellisen vastuumuseon lausunto.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
9.	Varsinais-Suomen ELY-keskus, 31.10.2022.	Yleistä		
		ELY-keskus pitää Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston kaavahanketta merkittävänä ja katsoo sen toteuttavan hyvin valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita "Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellytysten logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin."	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Tuulivoimaloille osayleiskaavaluonnoksessa osoitettu alue mukailee melko hyvin tuulivoimamaakuntakaavassa osoitettua tuulivoimaloiden aluetta.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Tuulivoimapuistolla on ympäristövaikutuksia mm. luonnon ja virkistyskäytön, ja erityisesti maiseman osalta. Asianmukaisesti laadittu, eri näkökulmat, vaikutukset, lajit ja luontotyytit sekä rakentamis- ja käyttöaikaiset vaikutukset huomioiva yleiskaava ei johda todennäköisesti merkittäviin haitallisiin vaikutuksiin, kunhan selvitykset on tehty laadukkaasti ja vaikutukset pohdittu ja huomioitu riittävästi. Myöhemmin annettavassa yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä esitettävät seikat tulee päätelmässä sanotulla tavalla ottaa huomioon kaavan jatkokäsittelyssä.	ELY-keskuksen YVA-selostuksesta antamaan perusteltuun päätelmään liittyen on järjestetty 08.02.2023 erillinen työneuvottelu, jossa on käsitelty perustellussa päätelmässä esille tuotuja keskeisiä näkökulmia ja niiden huomiointia jatkosuunnittelussa. Kaavakartan luo-kaavamääräyksiä on jatkotyöstetty ja tarkistettu tiiviissä yhteistyössä ELY-keskuksen edustajien ja hankkeen biologien kanssa mm. 28.02.2023 pidetyn työneuvottelun puitteissa. Kaavaselostuksen liiteaineistoa täydennettiin ELY-keskuksen antaman lausunnon ja em. työneuvottelujen perusteella erillisellä viranomaiskäyttöön tarkoitettulla maastaselvityksellä, jonka yhteydessä kartoitettiin suden pesäpaikoiksi soveltuvia kohteita kaavassa osoitettujen voimalapaikkojen ympäristössä. Kaavaselostuksen liiteaineistoon on niin ikään lisätty erillinen liite (Ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta annetun perustellun päätelmän huomiointi kaavavaiheessa), jossa on eritelty seikkaperäisesti perustellun päätelmän yhteydessä esille nostetut, hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa huomioitavat asiat. Kaavaselostusta ja kaavakarttaa on tarkistettu lausunnon ja perustellun päätelmän perusteella valmisteluvaiheen jälkeen mm. luo-kaavamääräysten ja liiteaineiston osalta.	Kaavaselostusta ja kaavakarttaa on tarkistettu lausunnon ja perustellun päätelmän perusteella valmisteluvaiheen jälkeen mm. luo-kaavamääräysten ja liiteaineiston osalta.
		Selostuksen otteeseen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavakartasta on luettavuuden parantamiseksi hyvä lisätä kaava-alueen raja- aus.	Kaavaselostuksen kohtaa 2.2 Maakuntakaavat on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan kaavakarttaotteelle on lisätty osayleiskaavan kaava-alueen raja- aus.	Kaavaselostuksen kohtaa 2.2 Maakuntakaavat on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan kaavakarttaotteelle on lisätty osayleiskaavan kaava-alueen raja- aus.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Luonnonsuojelu		
		ELY-keskus pitää hyvänä mahdollisuutta arvioida kaavaluonnoksen sisältöä ja kaavamääräyksiä jo ennen YVA:n perusteltua päätelmää. On kuitenkin syytä tunnistaa, että perusteltu päätelmä ei vaikuta ainoastaan kaavan vaikutusten arviointiin, kuten selostus muotoilee, vaan perustellusta päätelmästä voi nousta esiin lieventäviä toimia, jotka on syytä sisällyttää ja ottaa huomioon kaavamääräyksissä.	Ks. edellä annetut vastineet. Kaavakartan luo-kaavamääräyksiä on jatkotyöstetty ja tarkistettu tiiviissä yhteistyössä ELY-keskuksen edustajien ja hankkeen biologien kanssa järjestettyjen työneuvottelujen puitteissa.	Ks. edellä annetut vastineet.
		Luonnoksen kaavakartassa on keskeiset luontoarvot pääosin merkitty luo - merkinnöillä. Erivärisillä pistekatkoviivoilla esitettyjen rajausten hahmottaminen on kaavan mittakaavan vuoksi paikoin hankalaa. Alueiden rasterointi voisi helpottaa hahmottamista.	Kaavakartalla osoitetut luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät kohteet on osoitettu erivärisin pistekatkoviivoilla osoitetuin aluerajauksin, sekä selkein luo-1-5-tunnistein, joiden yhteydessä on lisäksi selkeät kohdekohtaiset numeroviittaukset kaavaselostuksen liitteenä olevien selvitysten kohdeluetteloihin ja kohteiden yksityiskohtaisiin kuvauksiin. Kaavakartan merkinnöissä on sovellettu yleisesti sovellettua esitystapaa. Osa-aluumerkinnöissä ei ole tietoisesti käytetty väritäytteitä tai rasterointia, jotta kaavakartan päällekkäiset merkinnät eivät heikennä toistensa luettavuutta.	Ei toimenpiteitä.
		Kaavaluonnoksessa on kaavamääräykset ainoastaan luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien esiintymispaikoille, luonnonsuojelulakiin viitaten. Pääosin muiden luontokohteiden osalta kaavamääräyksessä vain suositellaan kyseisten luontoarvojen huomioon ottamista. Kaavassa pitää olla selvät määräykset ja niiden taustalla punninta, miten alueita voi käsitellä ts. miten luontoarviot otetaan huomioon. Luonnoksessa esitettyjen määräysten osalta luontoarvojen säilymistä ei voi arvioida tai ainakaan varmistaa. Luontokohteet sisältävät mm. uhanalaisia luontotyyppisiä, joten kaavassa on tarpeen yksiselitteisesti tunnistaa ja punninta, miten maankäyttö vaikuttaa tai sovitetaan esim. näihin kohteisiin. Lisäksi kasvillisuusselvityksen mukaan osa näistä luo-kohteista on arvioitu metsälain 10 § mukaisiksi, erityisen tärkeiksi elinympäristökohteiksi, jotka on turvattava metsien käytössä. Hankkeen taustalle laaditussa kasvillisuusselvityksessä on luontotyyppikohteille suosituksia niiden käsittelymahdollisuuksista. Myös linnustoselvityksessä on esitetty linnustollisesti arvokkaiksi kohteiksi arvioituille kohteille vastaavat suositukset. Kaavan vaikutusten arvioinnissa on tarpeen ottaa huomioon ja käsitellä kaavan vaikutukset muiltakin osin kuin vain tuulivoimarakentamisen osalta.	Ks. edellä annetut vastineet. Kaavakartan luo-kaavamääräyksiä on tarkistettu Varsinais-Suomen ELY-keskuksen antaman lausunnon, YVA-selostuksesta annetun perustellun päätelmän ja asiaan liittyen järjestettyjen työneuvottelujen perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Kaavamääräysten kirjoitusasua on mm. yhtenäistetty ja selkeytetty tarvittavilta osin. Kaavakarttaa on tarkistettu lausunnon ja ELYn kanssa pidetyn työneuvottelun perusteella. Luo-määräykset on muotoiltu uudelleen yhteistyössä hankkeen biologin ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen edustajien kanssa. Kaavaselostusta on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Vaikutustenarviointia on täydennetty lausunnossa viitatuilta osin.	Kaavakarttaa on tarkistettu lausunnon perusteella. Luo-määräykset on muotoiltu uudelleen yhteistyössä hankkeen biologin ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa. Kaavaselostusta on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Vaikutustenarviointia on täydennetty lausunnossa viitatuilta osin.
		Kaavaluonnoksesta puuttuu viittaus kaavan vaikutuksista Kivijärven Natura-alueeseen. Tämä on kaavaselostuksessa syytä koota omaksi vaikutuskappaleekseen (luku 6). Vaikutuksia on selvitelty YVA-prosessissa ja niiden selvitysten tulokset on syytä koota myös kaavaselostukseen. Natura-alueeseen tulee lisätä määräys heikentämiskiellosta (luonnonsuojelulain 64 a §). Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää. Kaavan vaikutukset Naturaan tulee arvioida muiltakin, kuin vain tuulivoimarakentamisen osalta. Esimerkiksi mahdolliset sähkönsiirtoreitit ja niiden ja vaikutukset kaava-alueen Natura-kohteisiin, erityisesti rakentamisvaiheessa, on syytä tarkastella ja arvioida selostuksessa. Läntinen reittiehdotus sivuaa toista Natura-kohdetta läheltä. Kaavakarttaan ei sähkönsiirtoreittiä ole osoitettu. Kaava-aineistoissa YVA-vaiheessa tehdyt selvitykset on vain listattu, mutta ne eivät ole mukana kaava-aineistossa. Ehdotusvaiheessa selvitykset on syytä liittää riittävältä osin mukaan kaava-aineistoon.	Kaavaselostusta on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Kaavaselostukseen on lisätty kohta 6.14 Vaikutukset Kivijärven metsät-Natura-alueeseen. Kaikki hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditut selvitykset (poislukien vain viranomaiskäyttöön tarkoitetut selvitykset) on ollut tarkoitus asettaa kaavaselostuksen liitteinä nähtäville jo valmisteluvaiheessa. Kaavan laatija varmistaa, että liitteet asetetaan nähtäville ehdotusvaiheessa ja pahoittelee, mikäli näin ei ole syystä tai toisesta menetelty kaavahankkeen valmisteluvaiheessa, vaan liiteaineistoja on joutunut etsimään YVA-menettelyn kautta.	Kaavaselostusta on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Kaavaselostukseen on lisätty kohta 6.14 Vaikutukset Kivijärven metsät-Natura-alueeseen.
		Teeressuorahka-Peurunrahka ei kaavaluonnoksessa sisällä määräystä. Kohde on maakuntakaavassa S-merkinnällä eli maakuntakaavan määräystä voi pitää lähtökohtana yleiskaavamääräykselle.	Kaavakarttaa on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Teeressuorahka-Peurunrahkan aluetta koskevaa kaavamääräykseen (suo-t) on lisätty maakuntakaavassa osoitettua kaavamääräystä lähtökohtana käyttäen maininta siitä, että suunnitelmien ja toimenpiteiden alueella tulee olla luonnonarvoja turvaavia ja edistäviä.	Kaavakarttaa on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Kaavan vaikutusten arvioinnissa nojaututaan perustellusti hankkeen YVAssa tehtyihin arvioihin. Kun vaikutusten arviointi on vielä kesken eikä hankkeesta ole annettu perusteltua päätelmää, kaavaankin liittyvät arvoinnit ja tarvittavat määräykset ovat osin puutteellisia. Kaavan ja YVAn vaikutusten arvioinnin yksi puute liittyy hankkeen ja kaavan vaikutuksiin alueen susireviiriin.	Ks. edellä annetut vastineet. Kaava-asiakirjoja, kaavamääräyksiä, vaikutustenarviointia ja liiteaineistoa on täydennetty valmisteluvaiheen jälkeen tarpeelliseksi katsotuilta osin tiiviissä yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja hankkeen valmisteluun osallistuneiden biologisten kanssa. Hankkeen yhteydessä on kiinnitetty erityistä huomiota alueen susireviirien olemassaolon todentamiseen ja turvaamiseen mm. lumijälkilaskentojen ja suden pesintään soveltuvien paikkojen maastokartoitusten muodossa.	Kaava-asiakirjoja, kaavamääräyksiä, vaikutustenarviointia ja liiteaineistoa on täydennetty valmisteluvaiheen jälkeen.
		Kaavaselostuksen tieto suden esiintymisestä alueella on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan virheellistä. Selostuksessa todetaan, että kaava-alueen itäosa saattaa olla satunnaisesti susien käyttämä alue. YVA-selostuksen mukaan hankealue sijoittuu kokonaisuudessaan Vehmaan reviirin alueelle, joka rajautuu itäreunaltaan suunnilleen Valtatie 8:aan. YVAssa tai kaavan selostuksessa ei ole riittävällä tunnistettu tuoreen KHO:n päätöksen sisältöä siitä, miten ja mistä lähtökohdista susireviirille aiheutuvaa vaikutusta tulisi kaavassa arvioida. https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1576147951912.html Arvioinnissa ei esim. alueen luonnetta tai merkitystä reviirin osana ole arvioitu, jolloin epäselvää myös on, onko kohteella ko. lajin lisääntymispaikkoja ja miten ne on otettu tai otetaan huomioon rakenteiden sijoittelussa tai rakennustöiden ajankohdan ohjauksessa. Vaikutusten arviointi laajaa reviiriä käyttävään eläimeen on vaikeaa, mutta MRL:n lähtökohdista arvioinnissa on luettavissa em. KHO:n päätöksestä. Luonnonvarakeskuksesta on saatavana reaaliaikaista tietoa susihavainnoista viranomaiskäyttöön (Tassu-järjestelmä).	Kaavaselostuksen kohtaa 6.12 Vaikutukset muuhun eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Kohtaa on täydennetty kaava-alueelle ja sen ympäristöön sijoittuvien susireviirien kuvauksella, sekä kaava-alueen maasto-olosuhteita ja kaavan vaikutustenarviointia koskevilta osin em. reviirien näkökulmasta tuoreimpien käytettävissä olevien, hankkeen yhteydessä tai muista lähteistä saatavilla olevien tietojen pohjalta. Hankkeen yhteydessä on kiinnitetty erityistä huomiota alueen susireviirien olemassaolon todentamiseen ja turvaamiseen mm. lumijälkilaskentojen ja suden pesintään soveltuvien paikkojen maastokartoitusten muodossa. Kaavahankkeen yhteydessä on laadittu erillinen susiselvitys (kaavaselostuksen liite 26), jonka yhtenä lähtötietona on käytetty kaava-alueella suoritettuja lumijälkilaskentoja (23.01.2021, 04.02.2021 ja 21.02.2021) ja LUKEn susireviiritietoja. Edellä viitattujen lähtötietojen lisäksi talven 2022-2023 aikana on laadittu erillinen viranomaiskäyttöön tarkoitettu maastonselvitys, jonka yhteydessä kartoitettiin suden pesäpaikoiksi soveltuvia kohteita kaavassa osoitettujen voimalapaikkojen ympäristössä. Maastonselvitys laadittiin ELY-keskuksen YVA-selostuksesta antaman perustellun päätelmän ja asiaan liittyen järjestetyn työneuvottelun perusteella. Selvityksen tärkeimpinä lähtötietoina käytettiin Luonnonvarakeskuksen avoimia aineistoja; susikanta-arviota vuodelta 2022 (Heikkinen ym. 2022) ja Luonnonvarakeskuksen ylläpitämää Luonnonvaratieto -palvelua (Luonnonvarakeskus 2023). Lisäksi lähteenä käytettiin hankkeen yhteydessä aiemmin laadittua susiselvitystä, sekä muita selvitysten lähdeluetteloissa viitattuja lähteitä. Maastonselvityksen yhteydessä havaittiin kuusi kaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden (tv) läheisyyteen, alueiden ulkopuolelle sijoittuvaa, suden pesinnän kannalta potentiaalista pesintäympäristöä. Selvityksen perusteella on mahdollista ja todennäköistä, että vastaavanlaisia potentiaalisia pesintäympäristöjä sijoittuu kaava-alueen muillekin osille ja kaava-alueen ulkopuolelle. Maastotarkastelun yhteydessä havaittiin yhden suden jäljet noin 500 m etäisyydellä lähimmästä suunnitellusta voimalasta. Jälkihavainto sijoittuu kaava-alueen kaakkoisreunalle, Vehmaan ja Kaivolän susireviirien rajalle, josta tehtiin vuoden 2021 aikana tehdyn lumijälkilaskennan yhteydessä niin ikään jälkihavainto.	Kaavaselostuksen kohtaa 6.12 Vaikutukset muuhun eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen.

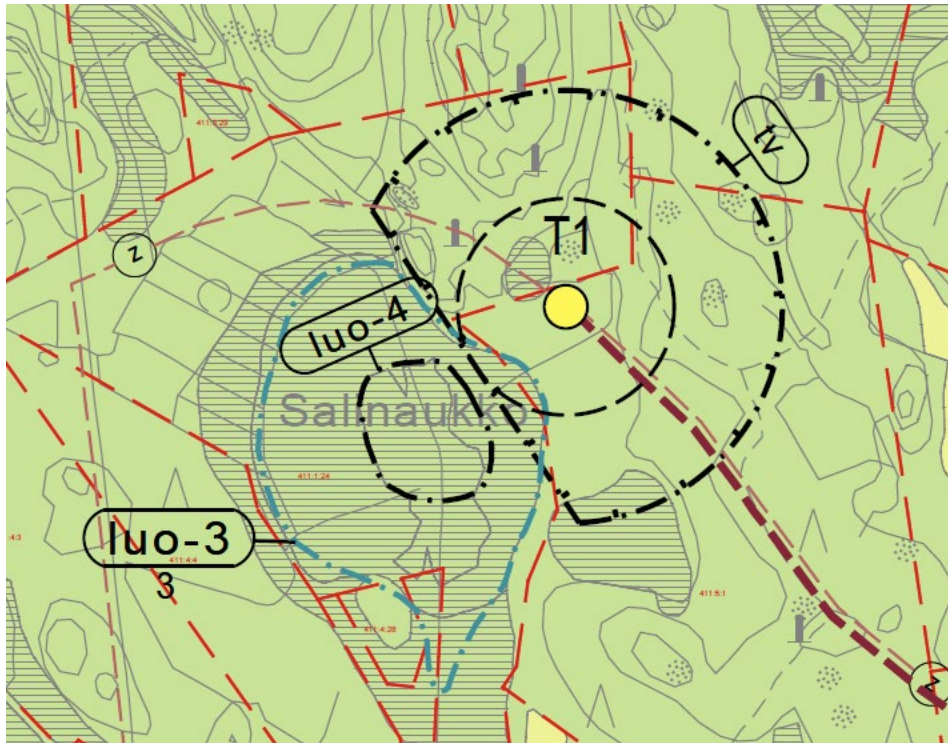
Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Kaavassa tule varautua ohjaamaan tuulivoimaloiden rakentamista ja käyttöä perustellussa päätelmässä nousseiden näkökulmien perusteella. Luo-alueiden, ja niiden lopullisten rajausten osalta, on syytä ottaa huomioon perustellun päätelmän lopputulema, siinä tarkemmin sanotulla tavalla.	Ks. edellä annetut vastineet.	
		Kaavaluonnoksen osallistaminen saatavilla olevilla dokumenteilla ei näytä olevan nykymuodossaan riittävää. Kaavaselostus viittaa erilaisiin selvityksiin, joita ei ole lainkaan kaava-aineistossa, jolloin esimerkiksi luo-merkintöjen sisältöä ei pysty arvioimaan. Luontokohteiden selostukset (julkiset) olisi syytä olla saatavilla joko netissä tai selostuksen liitteinä, jotta kohteen kuvaus, merkintä ja määräys selkiytyisi osallisille.	Kaikki hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditut selvitykset on ollut tarkoitus asettaa kaavaselostuksen liitteinä nähtäville jo valmisteluvaiheessa. Kaavan laatija varmistaa, että liitteet asetetaan nähtäville ehdotusvaiheessa ja pahoittelee, mikäli näin ei ole syystä tai toisesta menetelty kaavahankkeen valmisteluvaiheessa, vaan liiteaineistoja on joutunut etsimään YVA-menettelyn kautta.	Ei kaavallisia toimenpiteitä.
		Lisätietoja luontovaikutusten arvioinnista voi katsoa esimerkiksi oheisesta oppaasta: https://helda.helsinki.fi/handle/10138/337697		
		Kulttuuriympäristö ja maisema		
		Kaavahanke sijoittuu kahden valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen, Mynämäenlahden ja Laitilan lakeuden, välille, sijaiten noin 6,5 ja 7 kilometrin päässä maisema-alueista.		
		Lähimmät valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) Kallelan kylä (Uusikaupunki) ja Mynämäen kirkko sijaitsevat 8 ja 9 kilometrin päässä tuulivoimala-alueelta. Lisäksi noin 10 kilometrin päässä hankealueelta sijaitsevat Koukkelan Kauppilan umpipihainen talonpoikaistalo Laitilassa, Vehmaan kirkko ja pappila sekä Karjalan kirkko ja kylä Mynämäellä.		
		Maisema- ja kulttuuriympäristöalueet ja -kohteet on selostuksessa asianmukaisesti esitetty. YVA:n yhteydessä tehdyssä näkyvyysalueanalyysissä on havainnollistettu hyvin voimaloiden näkyvyyttä maisemassa ja havainnekuvien (valokuvasovitteiden) kuvauspaikoissa ja suunnissa on hyvin otettu huomioon RKY-kohteet ja arvokkaat maisema-alueet. Valokuvasovitteista on hyvin hahmotettavissa myös voimaloiden näkyvyys pimeään aikaan. Valokuvasovitteiden avulla tuulivoimaloiden vaikutusta maisemaan on helpompi arvioida.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		ELY-keskus katsoo, että suuret voimalat ovat maisemassa häiritsevä elementti. Voimalat itsessään, niiden lapojen liike, voimaloiden varjot ja välke, sekä pimeään aikaan lentoestevalot häiritsevät maisemaa. Nämä vaikutukset voidaan kokea erityisen häiritsevinä luonnonympäristössä. Voimaloiden suurin vaikutus maisemassa ulottuu lähialueelle, n. 0-6 kilometrin päähän hankealueelta, jolle sijoittuu maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt eivät sijoitu hankealueen välittömään läheisyyteen ja siten voimaloiden vaikutus k.o. alueilta tarkasteltuna jää lievemmäksi.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Maisemavaikutusten arvioinnin epävarmuutta lisää voimaloiden suuri korkeus, jolle ei ole vertailukohtaa olevissa maisemissa, sekä se, että näkyvyysanalyysi on tehty nykyisen puuston vaikutus huomioiden. Maisemavaikutusten lieventämiseksi olisi suositeltavaa ohjata kaavan talousmetsien hoitoa jatkuvapeitteiseksi.	Kaava-alueesta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M) noin 1927 ha eli noin 97,0 % kaava-alueen pinta-alasta. Oletettavaa on, että kaava-alueen tosiasiallinen pääkäyttötarkoitus säilyy kaavan voimaantultua ennallaan ja kaava-alueen maa- ja metsätalousalueisiin kohdistuvia metsänhoidollisia toimenpiteitä ohjataan kulloinkin voimassa olevan, päivittyvän lainsäädännön pohjalta kuten tähänkin asti. Osayleiskaavalla ei ole tarkoituksenmukaista ottaa kantaa em. toimenpiteisiin.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Lausunnon antaja	Lausunto	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		Arviointitekstin mukaan maisemalliset vaikutukset lähialueelle voivat olla suuria tai erittäin suuria ja vaikutusten yhteenvetotaulukon mukaan kohtalaisia. Selostuksessa olisi hyvä määritellä, mitä lähialueella tarkoitetaan maisemavaikutusten yhteydessä. Johtopäätöstä maisemavaikutuksista on hyvä vielä tarkentaa ja selvittää lieventämistoimien toteutusmahdollisuuksia.	Kaavahankkeen maisemallisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaselostukseen liitettyä YVA-selostuksesta poimittua yhteenvetotaulukkoa yksityiskohtaisemmin kaavaselostuksen kohdassa 6.17 Vaikutukset maisemaan, kulttuuriperintöön, rakennettuun ympäristöön, sekä YVA-selostuksen kohdassa 6 Maisema- ja kulttuuriympäristövaikutukset. Kaavaselostuksen kohtaa 6.17 Vaikutukset maisemaan, kulttuuriperintöön, rakennettuun ympäristöön on täydennetty lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Kuten YVA-selostuksen em. kohdassa on todettu, vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön tarkastellaan yleensä noin viiden kilometrin säteellä hankealueesta. Tätä aluetta voitaneen pitää lähialueena. 0–5 kilometrin etäisyysvyöhyke on tavallisesti alue, jolla maisemakuvalliset haittavaikutukset ovat tuntuvimmat puustosta, rakennuksista ja rakenteista syntyvän katvevaikutuksen vuoksi voimalat eivät kuitenkaan näy kyseisellä vyöhykkeellä kaikkialle ja näkyessäänkin ne näkyvät usein vain osittain. Näkyvyyttä on arvioitu hankkeen yhteydessä näkyvyysalueanalyysin avulla edellä viitattua etäisyysvyöhykettä laajemmin.	Kaavaselostuksen kohtaa 6.17 Vaikutukset maisemaan, kulttuuriperintöön, rakennettuun ympäristöön on täydennetty lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen.
		Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tarkistus on tullut voimaan valtioneuvoston päätöksellä 18.11.2021. Kaavaselostusta on hyvä tarkistaa näiltä osin.	Kaavaselostuksen kohtaa 2.7 Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja kulttuuriympäristökohteet on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen. Kohtaan on päivitetty ajantasaiset viittaukset kaava-alueita lähinnä olevia valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita koskien, Laitilan alueelle sijoittuvan maisema-alueen nimitieto (Laitilan lakeus), sekä aluerajauksia koskeva karttaote.	Kaavaselostuksen kohtaa 2.7 Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja kulttuuriympäristökohteet on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen.
		Osayleiskaava-alueen eteläreunaan on maakuntakaavassa osoitettu muinaisjäännöskohde (sm 3375). Kohteen mahdollinen sijainti kaava-alueen puolella on hyvä tarkistaa museoviranomaiselta.	Kyse on mahdollisesta muinaisjäännöksestä, joka sijoittuu osayleiskaavan kaavaa-alueen ulkopuolelle, kiinteistön 503-542-1-1 alueelle. Kohteesta löytyy yksityiskohtaisempi kuvaus alla olevan linkin kautta: https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=490000001	Ei toimenpiteitä.
		Liikenne		
		ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueella ei ole huomautettavaa luonnokseen.	Merkitään tiedoksi.	Ei toimenpiteitä.
		Muuta huomioitavaa		
		Laitilan yhteyshenkilö on syytä päivittää kaava-asiakirjoihin.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa, sekä kaavaselostuksen kohtaa 7 Yhteystiedot on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa, sekä kaavaselostuksen kohtaa 7 Yhteystiedot on tarkistettu lausunnon perusteella valmisteluvaiheen jälkeen.

LAITILA, MYNÄMÄKI
KOLSA-JUVANSUON TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA

VALMISTELUVAIHEEN AIKANA LAITILAN KAUPUNGILLE JÄTETYT MIELIPITEET (4 KPL)
NÄHTÄVILLÄOLOAIKA: 29.08.2022 - 27.09.2022.

Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
1.	Osallinen, 27.09.2022.	Osalliset ovat jättäneet muistutuksensa koskien Kolsa-Juvansuon yleiskaavaa. He ehdottavat tielinjauksen muutosta liitekartan mukaisesti. Muutos esitetty punaisella värillä.		

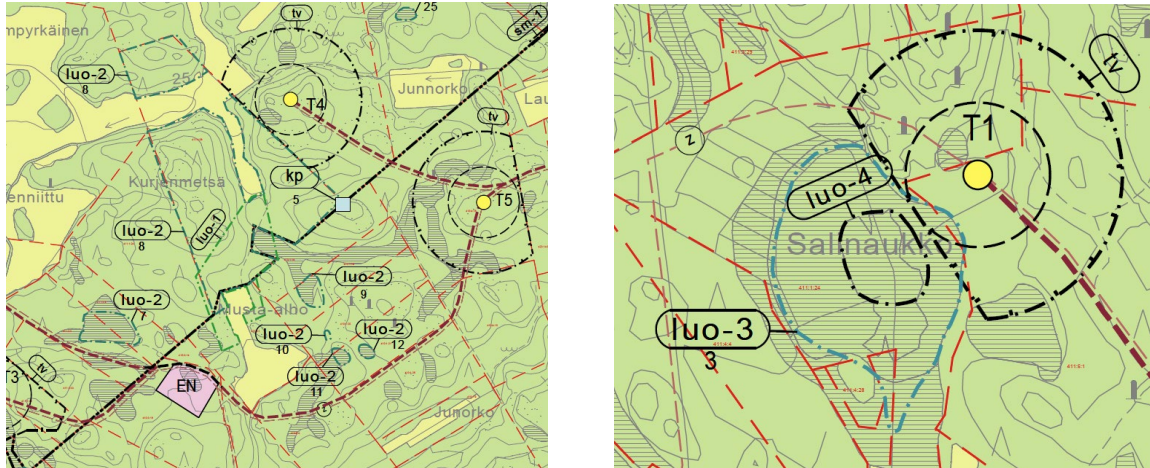
Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
2.	Osallinen, 27.09.2022.	Osayleiskaava-asiakirjoista ei ilmene, millä perusteella tuulivoimalan T1 paikka on siirretty omistamani tilan 400-411-1-24 alueelta tilan 400-411-5-1 alueelle. Voimalan läheisyydessä on suojelumerkinnöillä luo 3 ja luo 4 osoitetut alueet. Nämä alueet ovat käytännössä yhtä kaukana sekä alkuperäisestä T1:n paikasta että nyt osayleiskaavaluonnoksessa esitetystä paikasta. Mikäli etäisyyttä näihin alueisiin halutaan, voimalaa pitäisi siirtää itään päin. Alkuperäinen paikka sijaitsee korkeammalla ympäröivään maastoon nähden ja on siksi mielestäni parempi ja tarkoituksenmukaisempi kuin nyt esitetty paikka. Kaava tulisivin tältä osin laatia ja vahvistaa alkuperäisen luonnoksen mukaisena.	Voimalan nro 1 sijainti on säilynyt samana valmisteluvaiheesta ehdotusvaiheeseen siirryttäessä. Mielipiteessä viitatussa kiinteistölle 400-411-1-24 sijoittuu alla olevassa kaavaehdotuksen kaavakarttaotteesta luo-3. ja luo-4-kaavamääräyksiin osoitettuja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä erityisarvoja, joiden vuoksi ko. voimalaa varten osoitettua tuulivoimaloiden aluetta (tv) on rajattu lounaissuunnassa kuvassa esitetyllä tavalla. 	Ei toimenpiteitä.

Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
3.	Osalliset, 27.09.2022.	Me allekirjoittaneet haluamme todeta seuraavaa: KAAVA		
		Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston osayleiskaava tulee alistaa ympäristöluvalle: • Kaava alue on lähes tuplaantunut suunnittelun aikana 1200 ha:sta noin 2000 ha:iin. • 6 km * 4 km ei ole mikään pieni alue, kun otetaan vielä huomioon sen sijaintia luonnonsuojelualueiden puristuksessa. • Suunnitellut tuulimyllyt ovat suurempia kuin missään aikaisemmin maailmassa on rakennettu, kokonaiskorkeuden yltäessä 300 metriin. Superkorkeat tuulimyllyt vaikuttavat yllättävän kauas: Mynälahdelle tai Mietoistenlahdellekin on matkaa noin 6,5 kilometriä. • Tuulimyllyjen maisema, melu, välke sekä heijastusvaikutusten mallintaminen on saattanut pohjautua pienempiin tuulimyllyihin. Erityisesti Kivijärven etelä-lounas-itäpuolen mökkien välkearvot ylittyvät, samoin on oletettavissa meluhaittojen kanssa, melun kulkeutuessa vettä pitkin.	Tuulivoimalalta ei edellytetä ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen laitosluettelon perusteella ympäristölupaa. Sen sijaan tuulivoimalalta voidaan edellyttää ympäristölupaa, mikäli sen toiminnasta saattaa aiheutua lähialueen asukkaalle naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta melu- tai välkevaikutuksista johtuen. Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien välkevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella välkkeen ja ulkomelun ohjearvot eivät ylity jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2).	Ei toimenpiteitä.
		Maakuntakaava tulee päivittää edellisistä syistä sekä seuraavista asioista vastaamaan tämän päivän tilannetta: • Luonnon monimuotoisuuden kuihtuminen on kiihtynyt viime vuosina sellaista vauhtia, mitä voimassaolevaa maakuntakaavaa laadittaessa ei vielä voitu uskoa. • Kaava-alueen reunoilla on sekä Natura-aluetta että yksityisten henkilöiden rauhoittamia yksityisiä luonnonsuojelualueita. Eteläisessä Suomessa on muutenkin vaikeuksia saada yksityisiä henkilöitä rauhoittamaan luonnonsuojelualueita. Mikäli nyt julkinen valta osaltaan köyhdyttää alueen monimuotoisuutta ja torpedoi olemassa olevia luonnonsuojelualueita, on se osaltaan heikentämässä tulevia yksityisiä luonnonsuojelualuepyrkimyksiä. • Valitettavasti joudumme toteamaan, että jo nyt mm. herkäällä Natura-alueella on ajeltu mönkijöillä. Mikäli Natura ja muiden pientenkin luonnonsuojelualueiden saavutettavuus tuulimyllyjen huoltoteiden takia huomattavasti helpottuu, on nähtävissä, että jokamiehen oikeutta sekä luonnonsuojelualueiden herkkyyttä rikottaneen enenemässä määrin. • Maakuntakaavaa laadittaessa on ripoteltu "pieniä tuulivoima-alueita" pitkin maakuntaa, mikä mistäkin motiiveista. Osasta näistä on jo selkeästi luovuttu, esimerkkeinä Nousiainen, Lieto, Kemiö. • 11-12 tuulivoima-alue on maailman luokassa pieni ja harvoin niitä sijoitetaan metsään. Tuulimyllyt tulee sijoittaa kestävästi luontoarvoja säilyttäen ja keskittämällä sellaisiin paikkoihin, joissa jo on (tausta) melua ja välkettä. • Maakuntakaavan osoittamalle alueelle ei olisi mahtunut kuin maksimissaan 5 tuulivoimalaa ja prosessin edetessä osayleiskaavaa on paisutettu, jotta tuulimyllyjen lukumäärän saadaan juuri ja juuri toiselle kymmenelle, jota joku saattaisi pitää useamman yksikön keskittymänä. Näin ei mielestämme ole. • Kyllä Mynämäessä osataan tehdä pitkäkestoisikin rakennusprojekteja: Mynämäen seurakunta on tehnyt usean miljoonan kattoinvestoinnin, jonka on tarkoitus kestää seuraavat 200 vuotta.	Maakuntakaavan valmistelu kuuluu Varsinais-Suomen liiton toimivaltaan.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		YVA-raportti • On monipuolisesti, mutta kuitenkin mielestämme pintapuolisesti sekä pistokoemaisesti laadittu. Tämän takia moniin johtopäätöksiin tulee suhtautua kriittisesti. Osa johtopäätöksistä vaikuttaa jopa tarkoitushakuisilta. • Luontoarvot on arvioitu tämän päivän tilanteen mukaan. Erityisen tärkeätä olisi ollut näin pitkäaikaisessa projektissa mallintaa, mitä luonnolle ja eläimille tapahtuu 30-50 vuoden aikaperspektiivissä. • Häviääkö tai häiriintyykö alueen suurpetokanta entisestään. Susien lisäksi alueella on villisikoja ja jopa KARHU on raportoitu (nähty) liikkuneen siellä keväällä 2022. Näitä ei ole mainittu ollenkaan raportissa. Viereisten alueiden avohakkuut ovat jo osaltaan häirinneet suurpetojen elinympäristöä. Jo nyt Mynämäessä on jouduttu ampumaan häiriintyneitä susia. • Yllättäen pistokoetarkastuksissa erittäin uhanalaiset liito-orava ja viitasammakko ovat jo hävinneet tai niitä ei ole mainittavasti havaittu. • Alueella asustaa myöskin suuria metsälintuja, kuten metso ja teeri, häviävätkö nekin. • Kaava-alueella on myös morekiviä, jotka ovat erittäin hauraita ja murenevat, mikäli maastoa myllätään. • Voi olla, että pohjavesialuetta joudutaan tulevaisuudessa laajentamaan. Tämän tapaista uhkakuvaa ei ole lainkaan pohdittu YVA-raportissa. Pitääkö nykyistä pohjavesialuetta laajentaa jopa jo lähitulevaisuudessa seuraavien 30 vuoden aikana? • Mahdollisten tuulimyllyjen betonipohjia ei olla missään raportissa luvattu koskaan poistaa alueelta ja superlapojen kierrätys on haasteellista, se ei ainakaan taida onnistua Suomessa. • Asukaskysely on tehty pistokoemaisesti: erittäin monet Kivikylän ja Jokisivun vakituiset asukkaat eivät ole kyselyä saaneet. Sama pätee Mynämäen ainoaan vapaa-ajan keskittymään Kivijärven mökkiläisiin. Siitä huolimatta kyselyyn vastanneiden enemmistö vastusti tuulimyllyjen sijoittumista Juva-Kolsansuon alueelle. Tiedotustilaisuudessa ei kerrottu, miten vastaajat olivat valittu.	Kaavahankkeiden yhteydessä laaditut selvitykset on laadittu eri alojen asiantuntijoiden toimesta. Kaava-alueen laajuus ja kaava-alueelle suunniteltu muuttuva maankäyttö, alueelta aiemmin tehtyt havainnot ja maastokatselmukset vaikuttavat kulloinkin sovellettuihin työtapoihin, tarkastelutarkkuuteen ja töiden kohdentamiseen etenkin kaava-alueen ollessa todella laaja. Asiantuntijatyönä laadittujen selvitysten tietosisältöä, sovellettuja työ- ja dokumentointitapoja ja tehtyjen havaintojen luotettavuutta tarkastellaan kriittisesti kaikkien hankkeen valmisteluun suoraan ja väliillisesti osallistuvien asiantuntijoiden toimesta. Hankkeen yhteydessä on laadittu varsin kattavat luontoselvitykset, joita on täydennetty hankkeen aikana mm. susiin liittyviltä osin. Kaavan laatijan käytettävissä olevan tiedon perusteella ei voida tehdä tulkintaa siitä, että kaava-alueelle suunnitellut tuulivoimatuotantoon liittyvät toiminnot tai aluevaraukset heikentäisivät tai häiritsisivät esim. alueen peto- tai saaliseläinkantaa.	Ei toimenpiteitä.
		TALOUS • Jokisivun ja Kivikylän asumisviihtyvyys tulee muuttumaan ja luultavasti vaikutus on negatiivinen, myös kiinteistöjen arvoihin. • Emme suoranaisesti näe tämän hankkeen myöskään edistävän Mynämäen asukasluvun kasvua. Kunta organisaationa on asukkaitaan varten, Mynämäki ei saa joutua syrjäytyvien seutujen seuraan. Jo nyt lähialueilla on havaittavissa autioitumista. • Raportissa väitetään, että tuotetaan kotimaista energiaa kotitalouksien ja teollisuuden tarpeisiin. Valitettava tosiasia on, että me olemme osa Euroopan unionia ja sähkö myydään sinne, mistä siitä saa parhaan hinnan. Osakeyhtiöt toimivat aina ja vain oman etunsa mukaisesti. • Luvataan käyttää myös paikallisia toimijoita, tämä on varmasti totta, jos heidän tarjouksensa on halvin. • Monet rakennusvaiheen osa-alueet vaatinevat erityisosaamista ja työntekijät tulevat luultavasti jostain muualta kuin Mynämäestä, kenties eivät edes Suomesta. • Kaava sijoittuu vain kilometrin päähän Mynämäen kunnan Kivijärven kiinteistöistä. Onko kunnalla suunnitelmissa myydä sekä "Miljoonamökki" että juuri uudisrakennettu saunamökki? • Mikäli alueelle rakennetaan teitä ja muuta infrastruktuuria, niin kuka sen maksaa. Maksavatko lopulta mynämäkeläiset nämä tied? Jos vaikka lopulliset tuulimyllyt rakentaisikin kuvitteellinen yhtiö Mynävoima Oy, jossa Mynämäki on osakkaana. Tiedotustilaisuudessa tuli sellainen tunne, että ABO WIND hoitaa kaavoituksen ja sen jälkeen joku toinen alkaa hoitaa seuraavaa vaihetta. • Entä jos Mynämäen kunta on osakkaana kuvitteellisessa Mynävoima Oy:ssa, jonka tuloverot tulisivat Mynämäkeen, niin eikö silloin mahdollista kiinteistövero kunta siirtäisi vain taskusta toiseen. • No jos Mynämäki ei ole mukana kuvitteellisessa Mynävoima Oy:ssa, niin silloin kunta saa kiinteistöverot. Mutta oliko niin, että nykylainsäädännön mukaan kiinteistöverokertymä on laskeva. Nykylain mukaan Suomessa kunta saa tuulimyllyistä kiinteistövero toisin kuin Ruotsissa. Saa nähdä tuleeko tähän jotain muutoksia kuten on jo esitetty ajatuksia. Muistissa on lainsäätäjän turvesotkut, jotka ajoivat monta yrittäjää suureen ahdinkoon.	Kaavan laatijan käytettävissä olevan tiedon perusteella ilmeisesti ainoan Suomessa laaditun selvityksen perusteella tuulivoimaloilla ei ole vaikutusta tuulivoimaloiden läheisyyteen sijoittuvien kiinteistöjen arvoon. Selvitykseen voi tutustua tarkemmin alla olevan linkin kautta: https://tuulivoimayhdistys.fi/ajankohtaista/tutkimukset-ja-julkaisut/taloustutkimus-ja-fcg-tuulivoimalat-eivat-vaikuta-asuinkiinteistöjen-hintoihin Toiminnanharjoittaja vastaa hankkeesta tiestölle ja muulle infralle mahdollisesti aiheutuvista kehittämistoimenpiteistä ja kustannuksista aiheuttajaperiaatteen mukaisesti. Kaavan laatijan käytettävissä olevan tiedon perusteella yhteisöt ja yhteisetuudet eivät maksa tuloveroa suoraan kotikunnalle. Osakeyhtiöt maksavat yhteisöveroa tekemästään voitosta. Yhteisöveronsaajia ovat valtio ja kunnat. Verovuonna 2022 valtion jako-osuus yhteisöveron tuotosta oli 66,24 prosenttia ja kuntien 33,76 prosenttia.	Ei toimenpiteitä.

Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
3.	Osalliset, 27.09.2022.	Me allekirjoittaneet maanomistajat vastustamme Kolsa-Juvansuon tuulivoimapuiston kaavoituksen tekemistä maallemme seuraavista syistä:		
		• Osa maanomistajista ei ole allekirjoittanut vuokrasopimusta lainkaan.		
		• Osalla maanomistajista on vuokrasopimus, jossa lukee selkeästi, ettei kaavoitusta aloiteta ennen kuin tiet ja muut asiat on sovittu valmiiksi.		
		• Tuulivoima puiston kaavoitus estäisi ja rajoittaisi maanomistajia käyttämästä omaisuuttaan. Kunnan toiminta kaavoituksessa rikkoo suomalaisen omaisuuden suojan periaatetta, jonka mukaan jokaisella maanomistajalla on oikeus olla mukana omistamiensa alueiden käytön suunnittelussa.	Osayleiskaavalla ei rajoiteta kaava-alueelle sijoittuvien maa- ja metsätalousalueiden käyttöä ko. käyttötarkoitukseen. Yleis- ja asemakaavoitus kuuluu kuntien toimivaltaan. Kunnat myöskin päättävät kaavahankkeiden käynnistämisestä, kaava-alueiden rajauksesta, kaavaratkaisusta, sekä kaavaehdotusten hyväksymisestä. Kaava-alueen kiinteistönomistajat ovat keskeisiä osallisia kaikissa kaavahankkeissa. Osallistumisen ja osallistamisen keinot on kuvattu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.	Ei toimenpiteitä.
		• Miten kunta aikoo huomioida kaava-alueen reunoille jäävien asukkaiden asumismahdollisuudet? • Vaaditaan tuulivoimapuistolle ympäristölupa. • Maksetaan haittakorvaus kaikille kiinteistöille. • Kunta antaa vapautuksen kiinteistöverosta. • Edellyttääkö kunta vuokrasopimukset myös johtolinjoille?	Tuulivoimalalta ei edellytetä ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen laitoslueellon perusteella ympäristölupaa. Sen sijaan tuulivoimalalta voidaan edellyttää ympäristölupaa, mikäli sen toiminnasta saattaa aiheutua lähialueen asukkaalle naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta melu- tai väikevaikutuksista johtuen. Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien väikevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella väikeen ja ulkomelun ohjearvot eivät ylity jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valituksa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2), eikä hankkeesta aiheudu naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta esim. melu- ja väikevaikutuksista johtuen. Näin ollen hanke ei kaavan laatijan käytettävissä olevan tiedon perusteella myöskään edellytä ympäristölupaa.	Ei toimenpiteitä.
		Edellä mainituista syistä johtuen vaadimme kaavoituksen keskeyttämistä, kunnes pääsemme yhteisymmärrykseen asioista.		

Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
4.	Osallinen, 28.09.2022.	Tuulivoimala-alue on suunniteltu liian lähelle asuinkiinteistöäni Laitilan Kolisevassa. Voimala numero 8 etäisyys asuinkiinteistööni on vain 1,5 km, kun sen pitäisi olla vähintään kaksi kilometriä. Vaikkei vähimmäisetäisyyttä tuulivoimaloista asutukseen ole Suomessa muista maista poiketen vielä laissa säädetty, on kahden kilometrin etäisyys laajalti hyväksytty ja terveysviranomaisten näkemysten mukainen terveydelle haitallinen melun leviämisetäisyys tuulivoimaloiden kohdalla ja tähän etäisyyteen on viitattu myös oikeuskäytännössä haittavaikutusten ulottumisaluetta arvioitaessa (KHO: 2013184 ja Hämeenlinnan HAO 13/0146/2).	Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Kaavahankkeen jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valittu 11 voimalaan perustuva vaihtoehto (VE2) voidaan toteuttaa melun ohjearvojen ylityksiä. Kaavahankkeen vaikutuksia on tarkasteltu mm. melun osalta esisuunnitteluvaiheesta lähtien ja kaava-alueen rajaus on perustunut esisuunnitteluvaiheesta lähtien sille, että toiminnan harjoittamisesta aiheutuva melu kyetään hallitsemaan kaava-alueella.	Ei toimenpiteitä.
		Voimalat aiheuttaisivat merkittävää melu ja välkehaittaa. Ympäristövaikutukset kohdistuvat erityisen voimakkaasti tilaani, koska voimaloita on alustavasti sijoittumassa liian lähelle kiinteistöni rajaa, erityisesti voimalat 4 ja 5 ovat sijoittumassa liian lähelle kiinteistöni rajaa (MRL 116§). Voimala numero neljän etäisyys kiinteistörajastani on alle 200 metriä länsi ja itärajaan, kun sen pitäisi olla rakennusasetuksen mukaan vähintään tuulivoimalan korkeus 300 metriä ja Maankäyttö- ja rakennuslain 116 §:n mukaan riittävä etäisyys merkitsee tuulenottoaluetta 600 metriä kiinteistörajasta. Tuulenottoalue rajoittaisi kiinteistöni käyttöä olennaisesti. Kyse on maanomistajien tasapuolisesta kohtelusta suhteessa omistamaani maa-alueeseen. En ole allekirjoittanut vuokrasopimusta tuulivoimayhtiön kanssa ja kuitenkin sen vaikutukset ulottuisivat rajusti kiinteistölleni. Tuulivoimalahanke vaikuttaa suoraan minun perheeni asumiseen, työntekoon alueella, virkistysmahdollisuuteen ja liikkumiseen alueella. Suuret tuulivoimalat näkyvät sekä lähi- että kaukomaisemassa. Megavoimalat näkyvät jopa 20 - 30 kilometrin päähän. Napakorkeudeltaan 200 metrin voimala hallitsee maisemaa yli viiden kilometrin päähän.	Toisin kuin mielipiteessä annetaan ymmärtää, ei Maankäyttö- ja rakennuslaissa tai -asetuksessa aseteta mielipiteessä viitattuja etäisyysvaatimuksia tuulivoimaloille, eikä viitata esim. tuulenottoalueeseen. Mielipiteessä viitatussa Maankäyttö- ja rakennuslain 116 §:ssä todetaan: <i>"116 § Rakennuspaikkaa koskevat vaatimukset</i> <i>Asemakaava-alueella rakennuspaikan sopivuus ratkaistaan asemakaavassa.</i> <i>Rakennuspaikan tulee asemakaava-alueen ulkopuolella olla tarkoitukseen sovelias, rakentamiseen kelpoinen ja riittävän suuri, kuitenkin vähintään 2 000 neliömetriä. Rakennuspaikan soveliaisuutta ja kelpoisuutta harkittaessa on muun muassa otettava huomioon, ettei rakennuspaikalla ole tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa. Lisäksi rakennukset on voitava sijoittaa riittävälle etäisyydelle kiinteistön rajoista, yleisistä teistä ja naapurin maasta.</i> <i>Rakennuksen etäisyydestä asemakaava-alueen ulkopuolella toisen omistamaan tai hallitsemaan maahan ja sillä olevaan rakennukseen säädetään asetuksella."</i> Maankäyttö- ja rakennusasetuksen todetaan rakennusten etäisyyteen liittyen: <i>"57 § Rakennuksen etäisyys</i> <i>Harkittaessa rakennushankkeen sijoittumista ja rakennuspaikan soveltuvuutta on huolehdittava vaarallisista aineista aiheutuvan suuronnettomuusvaaran torjumiseksi riittävistä suojaetäisyyksistä.</i> <i>Palovaarallista rakennusta ei saa sijoittaa 15 metriä lähemmäksi toisen omistamaa tai hallitsemaa maata eikä 20 metriä lähemmäksi rakennusta, joka on toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla.</i> <i>Rakennusta ei saa asemakaava-alueen ulkopuolella ilman asianomaisen suostumusta rakentaa viittä metriä lähemmäksi toisen omistamaa tai hallitsemaa maata eikä kymmentä metriä lähemmäksi rakennusta, joka on toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla, ellei siihen ole erityistä syytä."</i> Linkki Maankäyttö- ja rakennuslakiin: https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132 Linkki Maankäyttö- ja rakennusasetukseen: https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990895	

Nro	Mielipiteen jättäjä	Mielipide	Kaavan laatijan vastine	Toimenpiteet
		MRL39§ 4 mom. mukaan tuulivoimalat kaikkienensa ja erityisesti voimalat I, 4, 5 ja 8 aiheuttavat kohtuutonta haittaa kiinteistöilleni 400-411-4-28 ja 503-410-5-1. Kiinteistöjeni arvonlasku olisi suuri huomattavan maisema-, välke- ja meluhaitan takia sekä erityisen läheisyyden takia vaikuttaisi rakennusoikeuteeni. Erityinen vaikutus sillä olisi rakennusoikeuteeni Salinaukon tontilleni, josta etäisyys voimala numero ykköseen on matkaa 300 metriä. Musta-alhon kiinteistöni menettäisi arvonsa täysin, sillä voimala numero neljä olisi suoraan kiinteistön edessä alle 700 metrin päässä vanhasta asuinrakennuksen paikasta. Kiinteistöilleni ei voi kohdistua rakennuskieltoa tuulivoimalahankkeen takia. Jäävaaran takia erityisesti voimalan neljä sijoitus ei ole turvallinen käytössä olevaan tieyhteyteen nähden (MRL 39 § 2 mom. kohta 5) ja onnettomuusvaaran takia tieyhteyden normaali käyttö estyisi.	Mielipiteessä viitatus näkökulmat on huomioitu kaavahankkeen valmistelussa. Kaavakarttaa on tarkistettu valmisteluvaiheen jälkeen. Voimalaitos nro 8 ja sitä koskeva tuulivoimaloiden alue (tv) on poistettu kaavakartalta hankkeesta aiheutuvien väikevaikutusten pienentämiseksi. Muiden voimaloiden sijainnit ovat säilyneet valmisteluvaiheen jälkeen ennallaan. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella väkkeen ja ulkomelun ohjeavot eivät ylity jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valitussa, 11 voimalaan perustuvassa vaihtoehdossa (VE2). Mielipiteessä viitatus kiinteistöt 400-411-4-28 ja 503-423-3-15 ovat entuudestaan maa- ja metsätalouskäytössä. Kaavan laatijan käytössä olevan tiedon perusteella ko. kiinteistöille ei sijoitu luvitettuja rakennuksia tai rakennelmia. Osayleiskaavalla ei vaikuteta ko. kiinteistöjen hyödynnettävyyteen maa- ja metsätalouskäytössä. Mikäli Salinaukon tontilla viitataan kiinteistön 400-411-4-28 Salinaukolle sijoittuvaa osaa, kyse ei tontista, jolla tarkoitetaan rakennuspaikkaa, johon liittyy rakennusoikeus. Mielipiteessä viitatus kiinteistöt sijoittuvat osayleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi osoitetulle alueelle (M). Alue on varattu pääasiassa metsätaloutta varten. Alueelle saa sijoittaa tuulivoimaloita niille erikseen osoitetuille alueille, sekä niitä varten huoltoteitä, kokoonpanoalueita ja teknisiä verkostoja. Alueella sallitaan maa- ja metsätalouden harjoittamista palveleva rakentaminen. Maankäyttö- ja rakennuslain 16.3 § nojalla alue määrätään suunnittelutarvealueeksi. Suunnittelutarveharkintavelvoite ei koske tuulivoimarakentamista. Mielipiteessä viitatus kiinteistöjen alueelle ei ole osoitettu osayleiskaavassa tuulivoimarakentamiseen liittyviä aluevarauksia (tv), huoltotiestä, eikä siirtojohtoja. 	
		Maankäyttö- ja rakennuslain 39§ 2 mom. 8 kohta edellyttää luonnonarvojen huomioon ottamista ja erityisesti moninaisen eliölajiston vaaliminen vaatii riittävää etäisyyttä voimaloihin. Koko ekosysteemi kärsisi alueelle sijoittuvasta tuulivoimasta. Musta-alhossa saalisti merikotka 26.9.2022 ja kesällä 2022 Lautkatossa oli neljän suden pentue, jonka pennut saalistivat säännöllisesti suunnitellun tuulivoimala numero neljän lähetyvillä päivittäin. Saaliseläinten käyttäytymine muuttuisi pysyvästi, sillä ne eivät enää havaitse saalistajan lähestymistä samalla tavalla kuin ennen. Metsästysharrastus olisi erityisesti vaaravyöhykkeessä melu- ja välkehaitan takia ja yhteysviranomaisen lausunnossa todetaan selkeästi, ettei alue enää sovellu metsästykseseen. Kuka korvaa metsästysharrastuksen menetyksen ja virkistysmahdollisuuden loppumisen? Näiden seikkojen huomioon ottaminen vaatii tuulivoimahankkeen pysäyttämistä. Tuulivoimaloiden teknisillä ratkaisilla ei kyetä luonnon monimuotoisuuden paikallista tuhoutumista tai petolintujen törmäysriskiä poistamaan.	Hankkeen aikana on kiinnitetty esisuunnitteluvaiheesta lähtien erityistä huomiota kaava-alueelle suunniteltujen toimintojen ja aluevarausten yhteensovitukseen alueelle sijoittuvien erityisarvojen kanssa. Yhteensovitus on tehty tiiviissä yhteistyössä tarvittavien viranomaisen ja hankkeen valmisteluun osallistuneiden biologien kanssa. Laadittujen selvitysten ja viranomaisilta saadun palautteen perusteella yhteensovituksessa on myöskin onnistuttu. Tuulivoimaloiden rakentaminen ei estä alueen virkistyskäyttöä, alueella sienestystä, marjastusta tai metsästystä.	Ei toimenpiteitä.
		Tuulivoimalahanke sijoittuu liian lähelle Mynämäen keskustaa aiheuttaen välke- ja meluhaittaa.	Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella kaavahankkeen jatkosuunnittelun pohjaksi valmisteluvaiheen jälkeen valittu 11 voimalaan perustuva vaihtoehto (VE2) voidaan toteuttaa melun ja väkkeen ohjearvoja ylittämättä.	Ei toimenpiteitä.